

Іван Харитонов

ПЕРЕКЛАДИ І ПЕРЕСПІВИ ПОЕЗІЙ.

МАЗЕПА

(переклад поеми Дж. Г. Байрона)

ВИДАННЯ ДРУГЕ, ВИПРАВЛЕНЕ

Ніжин
2018

Іван Харитонов

X20

Переклади і переспіви поезій.Мазепа (переклад поеми Дж. Г. Байрона)/ Іван Харитонов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. – 247 с.

У цій (другий) персональній збірці поетичних перекладів Івана Харитонova надруковані переклади віршів європейських та американських поетів. Переклади з англійської виконані українською та російською мовами, але є і чимало перекладів з української і російської на англійську, з російської на українську і навіть один переклад з французької на англійську.

У "Додатках" (для порівняння) наводиться досить велика кількість перекладів тих же самих віршів, але у виконанні інших поетів-перекладачів: Г. Кочура, М. Лукаша, І. Качуровського, М. Стріхи, Вс. Ткаченко, А. Содомори, С. Маршака, В. Мікушевича та ін. На відміну від першої збірки, введено "Музичний додаток", в якому наводяться ноти до деяких перекладів І. Харитонova або його студентів, покладених ними на музику.

У збірці також міститься переклад І. Харитонova поеми Дж. Г. Байрона "Мазепа", яку першим українською мовою переклав у 1933 році відомий український поет-перекладач Дм.Загул. Перекладом Дм.Загула зараз користуються школярі (він вміщений у шкільній хрестоматії з зарубіжної літератури для 9-го класа у розділі "Англійська література").

Збірка розрахована на широке коло шанувальників поезії, поетів-перекладачів, перекладознавців, студентів-філологів.

УДК 821.161.2-1

© І. К. Харитонов, 2018

© НДУ ім. М. Гоголя, 2018

ЗМІСТ

Ніжинський перекладач на шляху до нових звершень.....	7
Дж.Г.Байрон. МАЗЕПА (поема)	10

ПЕРЕКЛАДИ І ПЕРЕСПІВИ ПОЕЗІЙ

Переклади з англійської на українську і російську

William Shakespeare. Sonnet 31.....	69
Edmund Spencer. Sonnet XXX.....	70
John Donne. For whom the bell tolls	71
Alexander Pope. Self-Knowledge.....	73
Robert Burns	
[Oh, were my love yon lilac fair...]	75
The winter of life	76
George Gordon Byron	
Загибель Сеннахериба.....	78
To the Po	81
Stanzas written on the way from Florence to Piza	83
Emily Bronte. [A little while, a little while...]	86
Ann Bronte. Appeal	90
Emily Dickinson	
№ 254	91
№ 1389	92
№ 1391	93
№ 1408	94
№ 1583	95
№ 1638	95
№ 1688	96
№ 1704	97
№ 1773	97

Rudyard Kipling

If	99
For all we have and are.....	101
The Hyenas.....	104
Edgehill fight.....	106
The Secret of the Machines	109
Hymn before action	113
The Vampire.....	117
[When I left Rome for Lalage's sake...]	119
An appeal.....	120
Henley W.E. The Invictus	121
Langston Hughes. The Dream	123
Winnie Pooh. Nature's tunes	124

Переклади з французької на українську і англійську

Paul Verlaine. Chanson d'automne.....	125
Autumnal song.....	126
Осінь пісня	127
Nevermore	127
Charles Baudelaire. Chant d'automne.....	129
Robert Desnos. Conte de fée	130

Переклади з української на англійську

Тарас Шевченко

Причинна (уринок).....	132
Тече вода з-під явора.....	133
Мені однаково, чи буду.....	136
Заповіт	138
Леся Українка. Contra Spem Spero!.....	140
Анатолій Шкуліпа	
Самотній вальс.....	142
Відступає навіть непогода	144

Ірина Васильківська. Каяття	146
Ольга Тимченко	
[Зорі зі мною в змові]	148
[Тінь поза часом]	149

*Переклади з російської
на англійську і українську*

Переклади з російської на англійську

Михаил Лермонтов

[Выхожу один я на дорогу...]	151
[Расстались мы, но твой портрет...]	153
Сон	154
[У ног других не забывал...]	156
[Нет, не тебя так пылко я люблю...]	158
Утес	159
Парус.....	160

Анна Ахматова

[Я не любила с давних дней, чтобы меня жалели...]	162
[Слаб голос мой, но воля не слабеет...]	162

Михаил Исаковский. Пшеница золотая..... 164

Владимир Харитонов. Верность 166

Ольга Тимченко

Бремя выбора	167
Зона отчуждения.....	168
На дне одиночества	169
[Иду по тонкому льду]	171

Переклади з російської на українську

Николай Гумилев

Мужик.....	172
Рабочий.....	175

Марина Цветаева. Молитва.....	177
Михаил Исаковский. Пшеница золотая.....	179
Михаил Матусовский. Гроздь акации.....	181
Леонид Терехович	
Жизнь все бьет ключом.....	183
Мадонна.....	184

ДОДАТКИ

Текстовий додаток.....	186
Музичний додаток (ноти)	236

Ніжинський перекладач на шляху до нових звершень

Перекладач – це зв'язківець між різними епохами, народами, різновидами мистецтва. Саме він може познайомити мовою свого народу нинішнього часу з літературними творами письменників і поетів далеких епох. Чи прийме це творіння сьогоднішній читач – це буде залежати від майстерності перекладача твору, від його уміння не лише відтворити текст, а і його дух, поетику, форму подачі тощо. Зробити цей переклад сучасним для читача – значить глибоко й майстерно подати те, що закладено в оригіналі.

Одним із яскравих, активних представників перекладацької справи є сьогодні доцент Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя Іван Харитонов, який за останнє десятиріччя зайняв досить помітне місце серед українських, та й не тільки вітчизняних перекладачів.

Добре володіючи українською, російською, англійською та французькою мовами, він демонструє якісні переклади творів багатьох європейських поетів. Йому підкоряються не лише ліричні поезії, а й великі жанри, зокрема поеми. Характерною особливістю його роботи є глибоке розуміння майстерності оригіналу, яке він намагається саме так передати іншою мовою.

За останні роки він випустив декілька оригінальних перекладацьких збірок, залучаючи до цієї роботи студентів, з якими займається теорією та практикою перекладу. До двох попередніх збірок студентських перекладів: "Перекладацькі передзвони" (2014 р.), та "Нові перекладацькі передзвони" (2017 р.) долучається і третя підготовлена ним до друку збірка: "Нові Ніжинські перекладацькі передзвони".

Сильною стороною цієї діяльності Івана Харитонова є те, що він влаштовує різні перекладацькі конкурси, які виходять і

за межі університету. Його студенти беруть участь у Всеукраїнських студентських конкурсах і часто займають там призові місця. Вони беруть приклад з ентузіазму свого наставника, який, наприклад, на республіканському конкурсі, присвяченому 150-річчю від дня народження Р.Кіплінга у 2015 році навіть потрапив до такзваного "короткого списку" щонайкращих перекладів творів англійського поета. Переклад двох творів Р. Кіплінга, виконаних Іваном Харитоновим, були включені до збірника кращих українських перекладів Кіплінга "Сім морів" (Тернопіль, 2015).

Нині І.Харитонов підготував до друку свою нову персональну збірку перекладів творів англійських та французьких поетів на українську мову і українських та російських літераторів - на англійську мову.

У цю збірку І.Харитонов включив і свій переклад відомої поеми Дж.Г.Байрона "Мазепа", що була в 1933 р. оприлюднена відомим українським перекладачем Дмитром Загулом, який потім був репресований і на довгий час вилучений із літературного процесу. Незважаючи на те, що цей переклад Д. Загули включений у шкільні хрестоматії з зарубіжної літератури, І. Харитонов здійснив свій переклад.

У порівнянні з попередником І. Харитонов більш коректно дотримується ритміки оригіналу і менше допускає такзваних "перекладацьких відсебеньок". Сам перекладач бачить у свого колеги як досягнення(мова Дм. Загули "соковита"), так і недоліки (невеликі перекручення змісту, порушення або приглушення логічних зв'язків). Він намагається врахувати їх. Тому переклад І.Харитонова не поступається варіанту Дм.Загула, а в деякому відношенні навіть має свої переваги.

Новий збірник перекладів Івана Харитонова засвідчує зростання його перекладацької майстерності, відчувається його індивідуальний стиль, за яким читачі на анонімних конкурсах інколи пізнають його переклади.

Крім власних перекладів, І.Харитонов у свій збірник до розділу "Додатки" включив деякі переклади цих же творів, але здійснених такими видатними перекладачами, як М. Лукаш, Г. Кочур, І.Качуровський, С.Маршак, що дає можливість читачу самостійно співставити їх і зробити висновки, чий переклад кращий.

Також цікавим у цій збірці є те, що І.Харитонов наводить чимало своїх перекладів з української, російської і навіть з французької на англійську мову і теж надає можливість читачам порівняти їх з варіантами перекладу інших перекладачів.

Побажаємо збірнику знайти якомога більшу кількість читачів, а його авторові подальших творчих успіхів.

Григорій Самойленко, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри слов'янської філології, компаративістики та перекладу Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

GEORGE. BYRON (1788 – 1824)

MAZEPPA

I

Twas after dread Pultowa's day,
When fortune left the royal Swede
Around a slaughtered army lay,
No more to combat and to bleed.
The power and glory of the war,
Faithless as their vain votaries, men,
Had passed to the triumphant Czar,
And Moscow's walls were safe again--
Until a day more dark and drear,
And a more memorable year,
Should give to slaughter and to shame
A mightier host and haughtier name;
A greater wreck, a deeper fall,
A shock to one--a thunderbolt to all.

II

Such was the hazard Of the die;
The wounded Charles was taught to fly
By day and night through field and flood,
Stained with his own and subjects' blood;
For thousands fell that flight to aid:
And not a voice was heard to upbraid
Ambition in his humbled hour,
When truth had nought to dread from power,
His horse was slain, and Gieta gave

His own--and died the Russians' slave.
This too sinks after many a league
Of well sustained, but vain fatigue;
And in the depth of forests darkling,
The watch-fires in the distance sparkling--
The beacons of surrounding foes--
A king must lay his limbs at length.
Are these the laurels and repose
For which the nations strain their strength?
They laid him by a savage tree,
In outworn nature's agony;
His wounds were stiff, his limbs were stark,
The heavy hour was chill and dark;
The fever in his blood forbade
A transient slumber's fitful aid:
And thus it was; but yet through all,
Kinglike the monarch bore his fall,
And made, in this extreme of ill,
His pangs the vassals of his will:
All silent and subdued were they,
As owe the nations round him lay.

III

A band of chiefs!--alas! how few,
Since but the fleeting of a day
Had thinned it; but this wreck was true
And chivalrous: upon the clay
Each sate him down, all sad and mute,
Beside his monarch and his steed;
For danger levels man and brute,
And all are fellows in their need.
Among the rest, Mazeppa made
His pillow in an old oak's shade--
Himself as rough, and scarce less old,

The Ukraine's hetman, calm and bold:
But first, outspent with this long course,
The Cossack prince rubbed down his horse,
And made for him a leafy bed,
And smoothed his fetlocks and his mane,
And slacked his girth, and stripped his rein,
And joyed to see how well he fed;
For until now he had the dread
His wearied courser might refuse
To browse beneath the midnight dews:
But he was hardy as his lord,
And little cared for bed and board;
But spirited and docile too,
Whate'er was to be done, would do.
Shaggy and swift, and strong of limb,
All Tartar-like he carried him;
Obeyed his voice, and came to call,
And knew him in the midst of all.
Though thousands were around,--and night,
Without a star, pursued her flight,--
That steed from sunset until dawn
His chief would follow like a fawn.

IV

This done, Mazeppa spread his cloak,
And laid his lance beneath his oak,
Felt if his arms in order good
The long day's march had well withstood--
If still the powder filled the pan,
And flints unloosened kept their lock--
His sabre's hilt and scabbard felt,
And whether they had chafed his belt;
And next the venerable man,
From out his haversack and can,

Prepared and spread his slender stock
And to the monarch and his men
The whole or portion offered then
With far less of inquietude
Than courtiers at a banquet would.
And Charles of this his slender share
With smiles partook a moment there,
To force of cheer a greater show,
And seem above both wounds and woe;-
And then he said -'Of all our band,
Though firm of heart and strong of hand,
In skirmish, march, or forage, none
Can less have said or more have done
Than thee, Mazeppa! On the earth
So fit a pair had never birth,
Since Alexander's days till now,
As thy Bucephalus and thou:
All Scythia's fame to thine should yield
For pricking on o'er flood and field.'
Mazeppa answered--'Ill betide
The school wherein I learned to ride!
Quoth Charles--'Old Hetman, wherefore so,
Since thou hast learned the art so well?
Mazeppa said--'Twere long to tell;
And we have many a league to go,
With every now and then a blow,
And ten to one at least the foe,
Before our steeds may graze at ease,
Beyond the swift Borysthenes:
And, sire, your limbs have need of rest,
And I will be the sentinel
Of this your troop.'--'But I request,'
Said Sweden's monarch, 'thou wilt tell
This tale of thine, and I may reap,

Perchance, from this the boon of sleep;
For at this moment from my eyes
The hope of present slumber flies.'
'Well, sire, with such a hope, I'll track
My seventy years of memory back:
I think 'twas in my twentieth spring,--
Ay, 'twas,--when Casimir was king--
John Casimir,--I was his page
Six summers, in my earlier age:
A learned monarch, faith! was he,
And most unlike your majesty:
He made no wars, and did not gain
New realms to lose them back again;
And (save debates in Warsaw's diet)
He reigned in most unseemly quiet;
Not that he had no cares to vex,
He loved the muses and the sex;
And sometimes these so froward are,
They made him wish himself at war;
But soon his wrath being o'er, he took
Another mistress--or new book;
And then he gave prodigious fetes--
All Warsaw gathered round his gates
To gaze upon his splendid court,
And dames, and chiefs, of princely port.
He was the Polish Solomon,
So sung his poets, all but one,
Who, being unpensioned, made a satire,
And boasted that he could not flatter!
It was a court of jousts and mimes,
Where every courtier tried at rhymes;
Even I for once produced some verses,
And signed my odes 'Despairing Thyrsis.'
There was a certain Palatine,

A Count of far and high descent,
Rich as a salt or silver mine;
And he was proud, ye may divine,
As if from heaven he had been sent:
He had such wealth in blood and ore
As few could match beneath the throne;
And he would gaze upon his store,
And o'er his pedigree would pore,
Until by some confusion led,
Which almost looked like want of head,
He thought their merits were his own.
His wife was not of his opinion;
His junior she by thirty years;
Grew daily tired of his dominion;
And, after wishes, hopes, and fears,
To virtue a few farewell tears,
A restless dream or two, some glances
At Warsaw's youth, some songs, and dances,
Awaited but the usual chances,
Those happy accidents which render
The coldest dames so very tender,
To deck her Count with titles given,
'Tis said, as passports into heaven;
But, strange to say, they rarely boast
Of these, who have deserved them most.

V

'I was a goodly stripling then;
At seventy years I so may say,
That there were few, or boys or men,
Who, in my dawning time of day,
Of vassal or of knight's degree,
Could vie in vanities with me;
For I had strength, youth, gaiety,

A port, not like to this ye see,
But smooth, as all is rugged now;
For time, and care, and war, have ploughed
My very soul from out my brow;
And thus I should be disavowed
By all my kind and kin, could they
Compare my day and yesterday;
This change was wrought, too, long ere age
Had ta'en my features for his page:
With years, ye know, have not declined
My strength, my courage, or my mind,
Or at this hour I should not be
Telling old tales beneath a tree,
With starless skies my canopy.
But let me on: Theresa's form--
Methinks it glides before me now,
Between me and yon chestnut's bough,
The memory is so quick and warm;
And yet I find no words to tell
The shape of her I loved so well:
She had the Asiatic eye,
Such as our, Turkish neighbourhood,
Hath mingled with our Polish blood,
Dark as above us is the sky;
But through it stole a tender light,
Like the first moonrise of midnight;
Large, dark, and swimming in the stream,
Which seemed to melt to its own beam;
All love, half langour, and half fire,
Like saints that at the stake expire,
And lift their raptured looks on high,
As though it were a joy to die.
A brow like a midsummer lake,
Transparent with the sun therein,

When waves no murmur dare to make,
And heaven beholds her face within.
A cheek and lip--but why proceed?
I loved her then--I love her still;
And such as I am, love indeed
In fierce extremes--in good and ill.
But still we love even in our rage,
And haunted to our very age
With the vain shadow of the past,
As is Mazeppa to the last

VI

'We met--we gazed--I saw, and sighed,
She did not speak, and yet replied;
There are ten thousand tones and signs
We hear and see, but none defines -
Involuntary sparks of thought,
Which strike from out the heart o'erwrought,
And form a strange intelligence,
Alike mysterious and intense,
Which link the burning chain that binds,
Without their will, young hearts and minds
Conveying, as the electric wire,
We know not how, the absorbing fire.
I saw, and sighed--in silence wept,
And still reluctant distance kept,
Until I was made known to her,
And we might then and there confer
Without suspicion--then, even then,
I longed, and was resolved to speak;
But on my lips they died again,
The accents tremulous and weak,
Until one hour.--There is a game,
A frivolous and foolish play,

Wherewith we while away the day;
It is--I have forgot the name--
And we to this, it seems, were set,
By some strange chance, which I forget:
I reck'd not if I won or lost,
It was enough for me to be
So near to hear, and oh! to see
The being whom I loved the most.--
I watched her as a sentinel,
(May ours this dark night watch as well!)
Until I saw, and thus it was,
That she was pensive, nor perceived
Her occupation, nor was grieved
Nor glad to lose or gain; but still
Played on for hours, as if her win
Yet bound her to the place, though not
That hers might be the winning lot.
Then through my brain the thought did pass
Even as a flash of lightning there,
That there was something in her air
Which would not doom me to despair;
And on the thought my words broke forth,
All incoherent as they were--
Their eloquence was little worth,
But yet she listened--'tis enough--
Who listens once will listen twice;
Her heart, be sure, is not of ice,
And one refusal no rebuff.

VII

I loved, and was beloved again--
They tell me, Sire, you never knew
Those gentle frailties; if 'tis true,
I shorten all my joy or pain;
To you 'twould seem absurd as vain

But all men are not born to reign,
Or o'er their passions, or as you
Thus o'er themselves and nations too.
I am--or rather was--a prince,
A chief of thousands, and could lead
Them on where each would foremost bleed;
But could not o'er myself evince
The like control--but to resume:
I loved, and was beloved again;
In sooth, it is a happy doom,
But yet where happiest ends in pain.--
We met in secret, and the hour
Which led me to that lady's bower
Was fiery expectation's dower.
My days and nights were nothing--all
Except that hour which doth recall
In the long lapse from youth to age
No other like itself--I'd give
The Ukraine back again to live
It o'er once more--and be a page,
The happy page, who was the lord
Of one soft heart, and his own sword,
And had no other gem nor wealth
Save nature's gift of youth and health.
We met in secret--doubly sweet,
Some say, they find it so to meet;
I know not that--I would have given
My life but to have called her mine
In the full view of earth and heaven;
For I did oft and long repine
That we could only meet by stealth.

VIII

'For lovers there are many eyes,
And such there were on us; the devil

On such occasions should be civil--
The devil!--I'm loth to do him wrong,
It might be some untoward saint,
Who would not be at rest too long,
But to his pious bile gave vent--
But one fair night, some lurking spies
Surprised and seized us both.
The Count was something more than wroth--
I was unarmed; but if in steel,
All cap from head to heel,
What 'gainst their numbers could I do?
'Twas near his castle, far away
From city or from succour near,
And almost on the break of day;
I did not think to see another,
My moments seemed reduced to few;
And with one prayer to Mary Mother,
And, it may be, a saint or two,
As I resigned me to my fate,
They led me to the castle gate:
Tleresa's doom I never knew,
Our lot was henceforth separate.
An angry man, ye may opine,
Was he, the proud Count Palatine;
And he had reason good to be,
But he was most enraged lest such
An accident should chance to touch
Upon his future pedigree;
Nor less amazed, that such a blot
His noble 'scutcheon should have got,
While he was highest of his line
Because unto himself he seemed
The first of men, nor less he deemed
In others' eyes, and most in mine.

'Sdeath! with a page--perchance a king
Had reconciled him to the thing;
But with a stripling of a page--
I felt--but cannot paint his rage.

IX

"Bring forth the horse!"--the horse was brought;
In truth, he was a noble steed,
A Tartar of the Ukraine breed,
Who looked as though the speed of thought
Were in his limbs; but he was wild,
Wild as the wild deer, and untaught,
With spur and bridle undefiled--
'Twas but a day he had been caught;
And snorting, with erected mane,
And struggling fiercely, but in vain,
In the full foam of wrath and dread
To me the desert-born was led:
They bound me on, that menial throng,
Upon his back with many a thong;
They loosed him with a sudden lash--
Away!--away!--and on we dash!--
Torrents less rapid and less rash.

X

'Away!--away!--my breath was gone--
I saw not where he hurried on:
'Twas scarcely yet the break of day,
And on he foamed--away!--away!--
The last of human sounds which rose,
As I was darted from my foes,
Was the wild shout of savage laughter,
Which on the wind came roaring after
A moment from that rabble rout:

With sudden wrath I wrenched my head,
And snapped the cord, which to the mane
Had bound my neck in lieu of rein,
And, writhing half my form about,
Howled back my curse; but 'midst the tread,
The thunder of my courser's speed,
Perchance they did not hear nor heed:
It vexes me--for I would fain
Have paid their insult back again.
I paid it well in after days:
There is not of that castle gate.
Its drawbridge and portcullis' weight,
Stone, bar, moat, bridge, or barrier left;
Nor of its fields a blade of grass,
Save what grows on a ridge of wall,
Where stood the hearth-stone of the hall;
And many a time ye there might pass,
Nor dream that e'er the fortress was.
I saw its turrets in a blaze,
Their crackling battlements all cleft,
And the hot lead pour down like rain
From off the scorched and blackening roof,
Whose thickness was not vengeance-proof.
They little thought that day of pain,
When launched, as on the lightning's flash,
They bade me to destruction dash,
That one day I should come again,
With twice five thousand horse, to thank
The Count for his uncourteous ride.
They played me then a bitter prank,
'When, with the wild horse for my guide,
The bound me to his foaming flank:
At length I played them one as frank--
For time at last sets all things even--

And if we do but watch the hour,
There never yet was human power
Which could evade, if unforgiven,
The patient search and vigil long
Of him who treasures up a wrong.

XI

'Away, away, my steed and I,
Upon the pinions of the wind.
All human dwellings left behind,
We sped like meteors through the sky,
When with its crackling sound the night
Is chequered with the northern light:
Town--village--none were on our track,
But a wild plain of far extent,
And bounded by a forest black;
And, save the scarce seen battlement
On distant heights of some strong hold,
Against the Tartars built of old,
No trace of man. The year before
A Turkish army had marched o'er;
And where the Spahi's hoof hath trod,
The verdure flies the bloody sod:--
The sky was dull, and dim, and grey,
And a low breeze crept moaning by--
I could have answered with a sigh--
But fast we fled, away, away--
And I could neither sigh nor pray--
And my cold sweat-drops fell like rain
Upon the courser's bristling mane;
But, snorting still with rage and fear,
He flew upon his far career:
At times I almost thought, indeed,
He must have slackened in his speed;

But no--my bound and slender frame
Was nothing to his angry might,
And merely like a spur became:
Each motion which I made to free
My swoln limbs from their agony
Increased his fury and affright:
I tried my voice,--'twas faint and low,
But yet he swerved as from a blow;
And, starting to each accent, sprang
As from a sudden trumpet's clang:
Meantime my cords were wet with gore,
Which, oozing through my limbs, ran o'er;
And in my tongue the thirst became
A something fierier far than flame.

XII

'We neared the wild wood--'twas so wide,
I saw no bounds on either side;
'Twas studded with old sturdy trees,
That bent not to the roughest breeze
Which howls down from Siberia's waste,
And strips the forest in its haste,--
But these were few and far between,
Set thick with shrubs more young and green,
Luxuriant with their annual leaves,
Ere strown by those autumnal eves
That nip the forest's foliage dead,
Discoloured with a lifeless red,
Which stands thereon like stiffened gore
Upon the slain when battle's o'er,
And some long winter's night hath shed
Its frost o'er every tombless head,
So cold and stark, the raven's beak
May peck unpierced each frozen cheek:

'Twas a wild waste of underwood,
And here and there a chestnut stood,
The strong oak, and the hardy pine;
But far apart--and well it were,
Or else a different lot were mine--
The boughs gave way, and did not tear
My limbs; and I found strength to bear
My wounds, already scarred with cold--
My bonds forbade to loose my hold.
We rustled through the leaves like wind,
Left shrubs, and trees, and wolves behind;
By night I heard them on the track,
Their troop came hard upon our back,
With their long gallop, which can tire
The hound's deep hate, and hunter's fire:
Where'er we flew they followed on,
Nor left us with the morning sun;
Behind I saw them, scarce a rood,
At day-break winding through the wood,
And through the night had heard their feet
Their stealing, rustling step repeat.
Oh! how I wished for spear or sword,
At least to die amidst the horde,
And perish--if it must be so--
At bay, destroying many a foe
When first my courser's race begun,
I wished the goal already won;
But now I doubted strength and speed:
Vain doubt! his swift and savage breed
Had nerved him like the mountain-roe--
Nor faster falls the blinding snow
Which whelms the peasant near the door
Whose threshold he shall cross no more,
Bewildered with the dazzling blast,

Than through the forest-paths--he passed--
Untired, untamed, and worse than wild;
All furious as a favoured child
Balked of its wish; or fiercer still
A woman piqued--who has her will.

XIII

'The wood was passed; 'twas more than noon,
But chill the air, although in June;
Or it might be my veins ran cold--
Prolonged endurance tames the bold;
And I was then not what I seem,
But headlong as a wintry stream,
And wore my feelings out before
I well could count their causes o'er:
And what with fury, fear, and wrath,
The tortures which beset my path,
Cold, hunger, sorrow, shame, distress,
Thus bound in nature's nakedness;
Sprung from a race whose rising blood
When stirred beyond its calmer mood,
And trodden hard upon, is like
The rattle-snake's, in act to strike--
What marvel if this worn-out trunk
Beneath its woes a moment sunk?
The earth gave way, the skies rolled round,
I seemed to sink upon the ground;
But erred, for I was fastly bound.
My heart turned sick, my brain grew sore,
And throbbed awhile, then beat no more:
The skies spun like a mighty wheel;
I saw the trees like drunkards reel,
And a slight flash sprang o'er my eyes,
Which saw no farther. He who dies

Can die no more than then I died;
O'ertortured by that ghastly ride.
I felt the blackness come and go,
And strove to wake; but could not make
My senses climb up from below:
I felt as on a plank at sea,
When all the waves that dash o'er thee,
At the same time upheave and whelm,
And hurl thee towards a desert realm.
My undulating life was as
The fancied lights that flitting pass
Our shut eyes in deep midnight, when
Fever begins upon the brain;
But soon it passed, with little pain,
But a confusion worse than such:
I own that I should deem it much,
Dying, to feel the same again;
And yet I do suppose we must
Feel far more ere we turn to dust:
No matter; I have bared my brow
Full in Death's face--before--and now.

XIV

'My thoughts came back; where was I? Cold,
And numb, and giddy: pulse by pulse
Life reassumed its lingering hold,
And throb by throb--till grown a pang;
Which for a moment would convulse,
My blood reflowed, though thick and chill;
My ear with uncouth noises rang,
My heart began once more to thrill;
My sight returned, though dim; alas!
And thickened, as it were, with glass.
Methought the dash of waves was nigh.,

There was a gleam too of the sky
Studded with stars;--it is no dream;
The wild horse swims the wilder stream!
The bright broad river's gushing tide
Sweeps, winding onward, far and wide,
And we are half-way, struggling o'er
To yon unknown and silent shore.
The waters broke my hollow trance,
And with a temporary strength
My stiffened limbs were rebaptized.
My courser's broad breast proudly braves,
And dashes off the ascending waves,
And onward we advance
We reach the slippery shore at length,
A haven I but little prized,
For all behind was dark and drear
And all before was night and fear.
How many hours of night or day
In those suspended pangs I lay,
I could not tell; I scarcely knew
If this were human breath I drew.

XV

'With glossy skin, and dripping mane,
And reeling limbs, and reeking flank,
The wild steed's sinewy nerves still strain
Up the repelling bank.
We gain the top. a boundless plain
Spreads through the shadow of the night,
And onward, onward, onward, seems,
Like precipices in our dreams,
To stretch beyond the sight;
And here and there a speck of white,
Or scattered spot of dusky green,

In masses broke into the light,
As rose the moon upon my right:
But nought distinctly seen
In the dim waste would indicate
The omen of a cottage gate;
No twinkling taper from afar
Stood like a hospitable star;
Not even an ignis-fatuuus rose
To make him merry with my woes:
That very cheat had cheered me then!
Although detected, welcome still,
Reminding me, through every ill,
Of the abodes of men.

XVI

'Onward we went--but slack and slow
His savage force at length o'erspent,
The drooping courser, faint and low,
All feebly foaming went.
A sickly infant had had power
To guide him forward in that hour!
But, useless all to me,
His new-born tameness nought availed--
My limbs were bound; my force had failed,
Perchance, had they been free.
With feeble effort still I tried
To rend the bonds so starkly tied,
But still it was in vain;
My limbs were only wrung the more,
And soon the idle strife gave o'er,
Which but prolonged their pain:
The dizzy race seemed almost done,
Although no goal was nearly won.
Some streaks announced the coming sun--

How slow, alas! he came!
Methought that mist of dawning grey
Would never dapple into day;
How heavily it rolled away--
Before the eastern flame
Rose crimson, and deposed the stars,
And called the radiance from their cars,
And filled the earth, from his deep throne,
With lonely lustre, all his own.

XVII

'Up rose the sun; the mists were curled
Back from the solitary world
Which lay around--behind--before;
What booted it to traverse o'er
Plain, forest, river? Man nor brute,
Nor dint of hoof, nor print of foot,
Lay in the wild luxuriant soil;
No sign of travel--none of toll;
The very air was mute:
And not an insect's shrill small horn,
Nor matin bird's new voice was borne
From herb nor thicket. Many a werst,
Panting as if his heart would burst,
The weary brute still staggered on;
And still we were--or seemed--alone:
At length, while reeling on our way,
Methought I heard a courser neigh,
From out yon tuft of blackening firs.
Is it the wind those branches stirs?
No, no! from out the forest prance
A trampling troop; I see them come I
In one vast squadron they advance!
I strove to cry--my lips were dumb.

The steeds rush on in plunging pride;
But where are they the reins to guide?
A thousand horse--and none to ride!
With flowing tail, and flying mane,
Wide nostrils never stretched by pain,
Mouths bloodless to the bit or rein,
And feet that iron never shod,
And flanks unscarred by spur or rod,
A thousand horse, the wild, the free,
Like waves that follow o'er the sea,
Came thickly thundering on,
As if our faint approach to meet;
The sight re-nerved my courser's feet,
A moment staggering, feebly fleet,
A moment, with a faint low neigh,
He answered, and then fell!
With gasps and glazing eyes he lay,
And reeking limbs immoveable,
His first and last career is done!
On came the troop--they saw him stoop,
They saw me strangely bound along
His back with many a bloody thong.
They stop--they start--they snuff the air,
Gallop a moment here and there,
Approach, retire, wheel round and round,
Then plunging back with sudden bound,
Headed by one black mighty steed,
Who seemed the patriarch of his breed,
Without a single speck or hair
Of white upon his shaggy hide;
They snort--they foam--neigh--swerve aside,
And backward to the forest fly,
By instinct, from a human eye.
They left me there to my despair,

Linked to the dead and stiffening wretch,
Whose lifeless limbs beneath me stretch,
Relieved from that unwonted weight,
From whence I could not extricate
Nor him nor me--and there we lay
The dying on the dead!
I little deemed another day
Would see my houseless, helpless head.
And there from morn till twilight bound,
I felt the heavy hours toll round,
With just enough of life to see
My last of suns go down on me,
In hopeless certainty of mind,
That makes us feel at length resigned
To that which our foreboding years
Presents the worst and last of fears
Inevitable--even a boon,
Nor more unkind for coming soon,
Yet shunned and dreaded with such care,
As if it only were a snare
That prudence might escape:
At times both wished for and implored,
At times sought with self-pointed sword,
Yet still a dark and hideous close
To even intolerable woes,
And welcome in no shape.
And, strange to say, the sons of pleasure,
They who have revelled beyond measure
In beauty, wassail, wine, and treasure,
Die calm, or calmer, oft than he
Whose heritage was misery.
For he who hath in turn run through
All that was beautiful and new,
Hath nought to hope, and nought to leave;

And, save the future, (which is viewed
Not quite as men are base or good,
But as their nerves may be endued,)
With nought perhaps to grieve:
The wretch still hopes his woes must end,
And death, whom he should deem his friend,
Appears, to his distempered eyes,
Arrived to rob him of his prize,
The tree of his new Paradise.
Tomorrow would have given him all,
Repaid his pangs, repaired his fall;
Tomorrow would have been the first
Of days no more deplored or curst,
But bright, and long, and beckoning years,
Seen dazzling through the mist of tears,
Guerdon of many a painful hour;
Tomorrow would have given him power
To rule, to shine, to smite, to save--
And must it dawn upon his grave?

XVIII

'The sun was sinking--still I lay
Chained to the chill and stiffening steed,
I thought to mingle there our clay;
And my dim eyes of death had need,
No hope arose of being freed.
I cast my last looks up the sky,
And there between me and the sun
I saw the expecting raven fly,
Who scarce would wait till both should die,
Ere his repast begun;
He flew, and perched, then flew once more,
And each time nearer than before;
I saw his wing through twilight flit,

And once so near me he alit
I could have smote, but lacked the strength;
But the slight motion of my hand,
And feeble scratching of the sand,
The exerted throat's faint struggling noise,
Which scarcely could be called a voice,
Together scared him off at length.
I know no more--my latest dream
Is something of a lovely star
Which fixed my dull eyes from afar,
And went and came with wandering beam,
And of the cold, dull, swimming, dense,
Sensation of recurring sense,
And then subsiding back to death,
And then again a little breath,
A little thrill, a short suspense,
An icy sickness curdling o'er
My heart, and sparks that crossed my brain
A gasp, a throb, a start of pain,
A sigh, and nothing more.

XIX

'I woke--where was I?--Do I see
A human face look down on me?
And doth a roof above me close?
Do these limbs on a couch repose?
Is this a chamber where I lie
And is it mortal yon bright eye,
That watches me with gentle glance?
I closed my own again once more,
As doubtful that the former trance
Could not as yet be o'er.
A slender girl, long-haired, and tall,
Sate watching by the cottage wall.

The sparkle of her eye I caught
Even with my first return of thought;
For ever and anon she threw
A prying, pitying glance on me
With her black eyes so wild and free:
I gazed, and gazed, until I knew
No vision it could be,--
But that I lived, and was released
From adding to the vulture's feast:
And when the Cossack maid beheld
My heavy eyes at length unsealed,
She smiled--and I essayed to speak,
But failed--and she approached, and made
With lip and finger signs that said,
I must not strive as yet to break
The silence, till my strength should be
Enough to leave my accents free;
And then her hand on mine she laid,
And smoothed the pillow for my head,
And stole along on tiptoe tread,
And gently oped the door, and spake
In whispers--ne'er was voice so sweet!
Even music followed her light feet.
But those she called were not awake,
And she went forth; but, ere she passed,
Another look on me she cast,
Another sign she made, to say,
That I had nought to fear, that all
Were near, at my command or call,
And she would not delay
Her due return:--while she was gone,
Methought I felt too much alone.

'She came with mother and with sire--
What need of more?--I will not tire
With long recital of the rest,
Since I became the Cossack's guest.
They found me senseless on the plain.
They bore me to the nearest hut,
They brought me into life again
Me--one day o'er their realm to reign!
Thus the vain fool who strove to glut
His rage, refining on my pain,
Sent me forth to the wilderness,
Bound, naked, bleeding, and alone,
To pass the desert to a throne,--
What mortal his own doom may guess?
Let none despond, let none despair!
Tomorrow the Borysthenes
May see our coursers graze at ease
Upon his Turkish bank,--and never
Had I such welcome for a river
As I shall yield when safely there.
Comrades good night!--The Hetman threw
His length beneath the oak-tree shade,
With leafy couch already made,
A bed nor comfortless nor new
To him, who took his rest whene'er
The hour arrived, no matter where:
His eyes the hastening slumbers steep.
And if ye marvel Charles forgot
To thank his tale, he wondered not,--
The king had been an hour asleep.

The End

ДЖОРДЖ ГОРДОН БАЙРОН

МАЗЕПА

(поема)

1

Затихла битва близ Полтави,
Дещастя Карла підвело:
Розбите вщент, в різні кривавій
Тамшведіввійсько полягло.
Підступна слава імогуть –
У переможного царя,
Й безпеку росизбережуть
До іще більш страшного дня:
Йти на Москву ніхто не смів
Аж до буремних тих часів,
Якраз чисельніша в стократ
Й ще більш спихатий супостат
Приймуть ще більш страшний удар, –
Та зробить це вже інший цар.

2

Гіркий там жереб Карлу впав:
Весь день від росіян тікав, –
Поранений, на латах кров,
Й полеглих тисячі знав, –
Щоб втікач удопомагти
І прихистдсь йому знайти, –
Та не нарік йому в той час
Ніхто із тих, щойого спас...

Вже йкінь піднимубитий, впав,
Та Гіта враз свого віддав,
Хоч кров'ю він і сам тікав.
Але, здолавши шлях важкий,
Сконав і Гіти кінь баский.
Проте, підпологом дібров,
Нарешті захист Карл знайшов...
Під древнім дубом він лежав,
Відран і втомизнемагав,
Нірук, ніголових очраз
Не міг він підвести в той час.
Більне давав йому й на мить
Очей утомлених стулить.
Та Карл без стогону страждав,
Свій жереб мужньо він приймав,
Й приборкувати муки вмів,
Як ще недавно ворогів...
Адесь, навідалі від них, —
Вогні багатьох сторожових:
Постів ворожих маяки, —
Російські там стоять полки:
Такі отлаврий відпочин
Отримав Карл за свій почин!

3

Гай-гай! Зосталось малоїх,
Страждальців, відданих йому,
Після того, як бій утих
Лиш декілька годин тому...
Сидять, суворі, мовчазні,
А поруч з ними — коні їх,
Об'єднані в стражданнях тих:
Людей і тварей нарівні —

Єдна небезпека всіх!
Між ними, під шатром дубів,
Старий Мазепа теж сидів –
України вождь, вояк старий, –
Сидів спокійний і сумний...
Він перш доглянув за конем
(Хоч тіло все пекловогнем
Після зусиль страшного дня):
Його обтер, попестував,
І напоїв, нагодував,
Сухого листу підіслав...
Тепер він лагідно глядів
Як кінського охоче їв:
Адже він острах мав один:
Що, стомлений, nebude він
В той час ністи, аніпить,
Бо від утоми аж тремтить.
Протетривний був той скакун
(Як і господар-опікун),
І був слухняний і прудкий:
Пополу мчав, мов буревій,
Мазепа голоспізнавав
Між тисяч інших і враз мчав
До нього, а не навмання;
Внічній імлі в світлі дня
Ходив за ним, мов те ягня...

4

Мазепа плащ свій розстелив
І спис додуба прислонив,
Та перевірів, чи в борні
Вціліла зброя, а чи ні.
Оглянув все, що в нього є:
Чи пороху ще достає,

І чи той порох не намок,
Чи в кремінь потрапля курок.
За тим вечерю він дістав,
Запас убогий розіслав,
Спокійно так він всезробив...
Свій порціон Карл тихо взяв
Та усміхом бадьорість вдав,
І з гідністю, як сан велить,
Не видав, як йому болить.
Він мовив: "Із усіх бійців,
Хоч всі вони хоробрі, вправні
У маршах і у битвах славних,
Мазепа, ти найбільш зробив:
В важких походах і в боях,
У ратних діях, не в словах,
Соратник мій, ти першим був;
Тебе скакун твій молодий
У перших лавах ніс у бій:
Як Олександрів Буцефал,
Крізь дим і кров тебе він мчав.
Завзятість скіфа у бою
Не перевершити твою".
"То ж вправним вершником таким,
Спитав король, коли ти став?"
"Як вершником таким я став,
Я б **вам**охоче розказав,
Та перед нами –довгий шлях:
Чатують вороги в полях,
В долинах, хащах і ярах.
Їх більше в декілька разів, –
А скільки верст до берегів
Дніпра безпечних, уявіть!
То ж, сір, вам краще відпочить,
А я тут буду вартувать

І спокій ваш оберігать".
"Це не наказ, я лиш прошу,
Кажи тепер, не відкладай.
Сідай близ мене, чи лежи,
І твою сповідь розкажи,
Бо відчуваю, що, мабуть,
Мені до ранку не заснуть".

"Гаразд, про себе розкажу,
І вам заснуть допоможу...
Мені двадцятий рік минув,
Ян Казимір на троні був.
При ньому пажем я служив...
Він правив тихо, не тужив,
І воювати не хотів,—
Сумирніший із королів,
Він у Варшаві все сидів,
У сварки не вступав ні з ким,
Не загарбав, не руйнував,
Чужих кордонів не займав,
Прихильник муз, коханок мав,
І безліч невідкладних справ. —
Тож отаким був Казимир.
Піітами був повен двір,
Які все мовили, я чув:
Він польським Соломоном був!
Віршіводин лиш не писав:
Чомусь пестити не бажав.
(Я теж складав, бувало, вірші,
Й підписував: "Страждальник Тирсис").
Не часто гнівним він бував
І гнів свійшвидко забував:
Коханку нову він брав,

Або нові книжки читав, –

(Таку вже вдачу бач він мав).
Любив бенкети і гулянки
З вечірньої зорі до ранку.
Тож біля брам збирався люд –
Побачить, як шляхетні п'ють,
Їдять, заморські вина ллють...
Був при дворі там Палатин.
Із роду знатного був він,
Високородним графом був,
Поводився, як принц, я чув,
Аж рівним королю відчув:
Немов би чудоміз чудес
Батьками посланий з небес.
Навіть дійшов аж до того,
Що їх чесноти – то його!
Та молода його жона
(Звалась Терезою вона)
Думкигеть іншої була.
Молодше нього та жона
Років на тридцять, бач, була,
І цноту, що вже їй набридла,
Пустила під чотиривітри, –
Мрійливо почаладивитись
На хлопців-пажів молодих,
Манила усмішками їх.
То ж, мабуть, скоро Палатин
Отрима титул ще один, –
Та не почесний, а ганебний,
Яким пишатися не треба,
Він попаде з ним і на небо...

А був я красенем тоді
(Та вже за **сімдеся**тмені!)
І хвацьким був молодиком,
Як це згадаю, вже старий,
Поривним бувя юнаком,
Бо був ще дуже молодий.
А в марнославстві ні вассал,
Ні граф мене не повершав.
Мав хист,завжди бадьорим був,
Легку ходу йпоставував, –
Був не таким, як зараз став,
Та часбезжальний все забрав, –
Він і ті клопоти, що з ним,
Зорали зморшками чоло:
Воно було таким ясным, –
Тепер потьмарене воно.
Якби з труни мій батько встав,
Мене б він, мабуть,не впізнав...
Але, сір, досі не потух,
Мій гонор і несхитний дух,
Бо я б тепер не розмовляв
Із вами, не було б цих слів
Отут, під пологом дубів...
Та сповідь далі поведу:
Звалась Терезою вона,
(Вона йтепер у цюю мить,
Перед очима все стоїть...)
Її я на бенкеті стрів, –
Красуню, мабуть, всіх часів.
Напівполячкою вона,
Напівтуркенею була.
І навіть зараз, мов живий,
Я бачу образ дорогий, –
Той стан гнучкий,ясне чоло, –

Що вроди сповнене було.
Я з тих років красу таку
Не бачив на своїм віку.
Вона ще юнкоюбула,
Що квітом дивним розцвіла,
А темні кучері обіч, –
Мов хмари в грозовую ніч;
Мов полиск зорь в пітьмі ночей
Ясний був погляд тих очей,
І ручаєм дзюрчавдзвінкий
І ніжний голос молодий.
Той голос танув, замирав
І серце краяв, розривав.
Печальна розповідь моя:
Кохав, кохаю й досі я,
Незгасневік любов моя:
Все буду снить яснії сні
Аж до близької вже труни...
Я й досі є таким, як був, –
Я, сір, нічого не забув!

6

Існують знаків тисячі,
Що вдень ми бачим і вночі;
Їх видно й чутно кожному,
Та думки іскру як уздріть? –
Незримі іскри, що в душі, –
Чи видно їх – мені скажіть?
Й вони утворюють послання –
Ланцюгіз ланок вогняних,
Що забезпечує єднання
Сердець коханців молодих...
І досі вражень того дня
Не позбулась душа моя...
Зітхав, на неї звіддала

Дивився несміливо я,
Та надійшов знайомства час,
Доля звела віч-на-віч нас.
Нарешті міг я розмовлять
Із нею- і хотів сказать
Багато я, – але сперва
Враз застигали всі слова.
Як вперше я Терезу стрів, –
Весь похолов і обомлів,
Очей не міг я відвести, –
Ту мить повік буду нести.
Як яказав, красу таку
Не бачив на своїм віку.
Дививсь я мовчки і **страждав**,
Кохання тугу знов пізнав:
Неможуй досі пояснить,
Що відчував я в тую мить...
Двоє сердець – то іскри дві,
Які зустрілись у пільмі
Й злились в один вогонь жаркий, –
Він запалав в душі моїй!...
Пустарозвага є така:
Гравець у здогадках блука,
(Пустая це, нікчемна гра,
Але мені допомогла!);
Її ведуть, щоб згаять час.
Доля звела у ній і нас...
Я гравнаосліп, навмання,
В щасливім серці всецвіло,
Чи вигравав, чи програвав –
Байдуже все мені було:
Я був щасливий від того,
Що в цій розвазі – я й вона,
І пильнував її весь час
(Як зараз наші вартові,

Дай бог, пильнують у пільмі...).

Та от помітив, що й вона
Якась замислена була,
Й байдуже їй, чий виграш був
(Той день я також не забув),
Не відчувала часу плин
І після декількох годин:
Немов прикута до стільця,
Вонавсеб грала без кінця.
Наша розмова й гра ішли
Аж до вечірньої пори. –
І так за днем нові дні йшли...
Щось ворухнулось у мені,
У мого серця глибині, –
Підозра радісна одна:
Щось в її вигляді було,
Що тінь надії подало. –
В душі моїй все ожило,
Відчув я радість і тепло.
Недовзі скутість відійшла,
Й розмова вільно потекла.
Якийсь тасмний був зв'язок
Наших чуттів, наших думок...
Я говорив, – мої слова
Потоком весняним лились
Мовчазно слухала вона,
(І цим надії додала).
Я говорив, і було видно,
Що слухати їй ненабридло.
О, як рохвилювався я !–
Заграла в жилах кров моя,
Відчув: бентежитись не слід,
Бо її серце – вжене лід.
Тоді пропавувесь мій страх:

Навіть відмова – ще не крах!
Думки заграли в глибині,
Роїлись планиу мені.

7

Коханнязнову я пізнав,
То був життямого вінець,
Щасливий час ізнов настав,
Хоча жахливим був кінець.
Я знов кохав, коханим був...
Та чув я, – незнайомий вам
Дар поклонятися жінкам, –
І ви вважаєте, я чув,
Що цеякийся мозкузсув...
Я – гетьман, чи, точніше, був,
Україною я володів,
Полки не раз на смерть водив,
Та власні пристрасті стримати,
Себе приборкати – не зумів!...
Таємні зустрічі я мав,
Одну лиш мрію я плекав,
Утіх ніяких не шукав,
Про все на світі забував, –
І без мети весь день блукав.
Години, що проводив з нею,
Були відрадою моєю .
Ночей і днів не помічав,
Коли я зустрічичекав.
Я зараз би усевіддав,
Щоб повернути те, що мав,
Лише бУкраїнуне віддав, –
Щоб пажем знов būtų, володїть
Терезою, хочще бна мить;
Щоб перед небом і землею
Я міг назвати її моєю...

Най геть не мав би нічого,
Лише коня й меча свого.
Я так тужив і сумував,
Що тільки потай змогу мав
Десь нишком бачитись із нею.
Таємна зустрічвсякий раз
Миліш відкритої у нас.
Я ж ладен був усе віддати
Щоби її моєю звать,
За нею щоб не сумувать,
Щоб міг її при всіх обнять
І любі очі цілувать.

8

Та правду кажуть: у ночей
Єстопильнуючих очей,
Які коханців стережуть,
Погибель їм обом несуть...
Удар намфатум готував:
Диявол, мабуть, чатував...
Та ні, – скоріш то був святий:
В безмежній святості своїй
Бездонну лють свою на нас
Вразвиплеснув він у той час:
До нас підкрались шпигуни,
Схопили нас обох вони,
Беззбройних, та якщо б були –
Навіть озброєними ми,
І хоч би був, як їх уздрів,
Озброєний я до зубів, –
Що б я проти стількох зробив?..
Опівніч до її альтанки
Багато гайдуків прийшло,
Далеко ще було до ранку,

Нам порятунку не було.
І був я певний: до зорі
Загасне білий світ мені...
Створив молитву я, чи дві
Марії – ДівіПресвятій,
Хвилинирачував свої,
Кончини лютої чекав
І свою долю проклинав...
Мене до замку потягли.
Ащо з Терезою, – не знав,
Що фатум їй приготував:
Бо якдовідався Паладін
Про все що сталось, – уявіть,
Як він казився в ту мить!
Ні, неможливо – уявити
І описатилють його, –
Він **зовсім**геть оскаженів,
І мав підстави для цього.

(2 рядки вилучив)

Жахним став воєвода-граф,
Та бувйого найбільший жах
Ганьби, що на нього впаде
Й на покоління, що прийде, –
Навіть на правнуків його, –
Найбільш боявся він цього.
Кипіла в ньому лютя така,
Що з пеклом порівнять хиба!
Не знав як лад біді тій дати,
Як нас з Терезою карати.
Якби той звабникбув король,–
Супруга скривдженого роль
Він, може, якось би зносив,
Та ні! – Із пажем молодим?! –
Тому від люті він казився,

Тому він **малоне** скрутився.

9

"Де кінь? – Сюди його ведіть!
Пажа до ньогоприв'яжіть!
Іголим в поле відпустіть,
Нехай у темнуніч летить!...
А кіньтойбув мов Буцефал:
В степах України він зростав,
Сідла, ні шпор іще не знав,
Рідних полів ще не забув,
Бо спіяманий лиш вчора був.
То ж грива дибом піднялась,
Він упинався й виривавсь,
Запінений, і лють і жах
Палали у його очах.
Ремінням скручений,лежав
На нім яниць, увесь дрижав.
Свиснув нагай, і кінь баский
Помчав, немов потік гірський...
Тожбранцем я у нього став,
Й одразу смерті забажав.

10

Як буревій, той кінь летів,
На нім я подих затаїв.
Кудивін ніс мене – не знав...
Аж до зорі він так скавав.
Як кінь у темряву пірнув,
Останнє, що я почув,
Був дикийрегіт тихкатів, –
Я згодом сміх той відплатив...
Яшиєюназад сіпнув
Ітимяреміньрозірвав,
Що голову мою тримав,

Я обернувсяй прокричав
Прокльони їм, та не були,
Мабуть, почутії вони,
Бо з тупотомскакун мій мчав,
Й копит той гуркіт громовий
Мої прокльони заглушав...
Та за ті мукина коні
Я відплатив в пізніші дні.
І зараз там пусті поля,
Безтравна, гола там земля,
Там днями можете блудить
Й душі живої не зустрійть:
Руїни всюди, попіл, прах.
І бачив замки у вогні,—
Колисьвеличні, чарівні.
Дощем свинецьз дахів летів,—
Від помсти він не захистив!
Не думалитоді оті,
Що на погибель прирекли
Мене, що пройде трохи часу
І відплачу яза образу,
Не знали, що я знов прийду,
Десятки тисячприведу
Бійців завзятих, молодих —
Щоб покарать за підлість їх.
Адже замість проводиря
Призначили інстинкт коня.
Як приторочений я був
До нього, сір, я не забув...
Ніхто не в змозівберегтись,
Хоч як він будестерегтись:
Заплаче тойнегідник, хто
Весь час воліє скоїть зло.

11

Вперед, вперед дикун мій мчав,
На нім я скручений, лежав,
У вухах вітер все свистав,
Яккінь стрілою улітав
У далину в пітьмі нічній. –
Як метеор в нічній імлі,
Я мчав на дикому коні;
Ніде ні міста, ні села, –
Навкруг – лиш дика площина!
Десь майоріли вдалині
Руїни знищених фортець, –
Вперед летів кінь навропець!
Ознак людей ніде нема,
Навколо – дикий степ, пітьма:
Орда турецькая за рік
До того залишила слід
Кривавих, незчислених бід:
Полита кров'ю та земля,
Де мчався кінь, й на ньому – я;
І піт стікав неначе злива,
У вухах вітер вив, свистів,
І ліс навколо шелестів;
Вітер дерева колихав,
Як через ліс я утікав;
Я міг лиш дихать чи зітхнуть,
Не міг руками ворухнуть...
Вперед, вперед мій кінь скакав,
Ні разу навіть не заржав.
Недвижня нім лежав
І мовчки, як і він, страждав.
Кінь в піні був, і злиплагрива
Не колихалася грайливо,

І підганяли люті і страх
Його, як мчали ми в степах...
Здавалось інколи мені,
Що кінь стишав стрибкисвої,
Але з'ясовувалось—ні!-
То лиш здалося такмені, —
Бо я для нього був як пух,
Що не сповільнить його рух .
Та наче шпорою служив
Найменшийрух, що я робив.
А скрикну я — хоч кволо, тихо, —
Він кидавсяі мчав, як вихор.
По моїм путам кров текла,
І спрага полум'ям пекла.

12

До лісу **кінь мій** доскакав, —
Дообрію той ліс сягав,
Високий ліс, та не густий,
І видно, що не молодий:
Такі міцні дерева там,
Що не під силу всім вітрам,
Най тім, щоу Сибіру дмуть,
Їх ні зломити, ні зігнути.
Отже, це був ріденький ліс,
Чагарником він весь заріс —
Підліском із рідких кущів,
Покритих зеленню листків,
Щостануть восеникриваві,
Якблиск вечірньоїзаграви,
Й спадутьчервоною рікою,
Мов кров бійцяна полі бою.
Як ніч морознанадійде,
На полеіній упаде:

Побачить ранок мертве тіло,
Що так залякло, задубіло,
Що й крук, **як** сядепирувать,
Його не зможе шматувать,
Очей не зможе виклювать.
Пустелядикато була, –
Кущами встелена площа:
Лиш де-де – дуб або сосна,
А решта – терен та ліщина.
Томупокращало мені:
Бо ран гілля вже не ятрило,
І вже мені не так боліло,
Бо вони трохи затяглись,

Якчвалом далі ми неслись.

Я легше зносив**муки ран**,
Хоч мчав дикунмов ураган
Під пологом нічної мли,
Там, де тумани залягли.
Й хоч менекидало й трясло,
Реміння впасти не дало...
Між тих кущівмій кінь летів,
Та ось зачув позад вовків.
Я теж погоню ту відчув,
Хоча назустріч вітер дув.
Та щепрудкішекіньпомчав,
І жоден вовк насне здогнав.
Вони весь час по сліду йшли,
Й хоч наздогнати не могли,
Все ж навіть блиск ясний зорі
Не відлякнув від нас їх,ні!
Вовки петляли між кущів,
Вожак їх за собою вів –
(В імлі я раз його уздрів).
Їх все манила наша кров,

А де знайти якийсясхов?
О, як же я тоді хотів
Із шаблею зустріть вовків!
І, якщо доля так вела, —
Щоб смерть в бою мені дала!...
Як дикий кінь почав свій біг,
Я думав, щовже переміг!
Він блискавицею майнув,
Надією мені саянув.
А потім стишив біг: пристав? —
Та, мабуть, **знов** не угадав!—
Вже протягом кількох годин
Швидким галопом мчався він:
То був не серни гордий плин:
Були нестримніші стрибки,
Ніж бурі сніжної ривки,
Що засипають без кінця
Нічну дорогумандрівця:
Не в силах завершить він путь,
Рідний поріг перешагнуть...
Так мчав по лісовим стежкам
Невтомний, дикий і палкий
Мій кінь, мовсокіл молодий;
Нестримний, як оте дитя,
Що вередуєбезпуття,
Чи як жона оскаженіла,
Що все жбурля остервеніло!

13

Минули ліс, південь настав,
У полі нас з конем застав.
Був червень, все навкруг цвіло,
Та холодно мені було:
Увесь я захололий був,

Хоч лиш двадцятий рік минув –
Знесилюює страждання всіх.
Зізнатися в цьому не гріх.
А перше ж бувмов шквал морський,
Чи хуга, чи потік гірський, –
Не стримував я норів свій,
І помилок своїх не знав,
Вникати в них не поспішав...
То ж уявіть всю лють і жах,
Прокльони на моїх устах,
Як був язв'язаний і голий,
А кінь скакав у дикімполі, –
В Україну мчав, – не навання,
Й, напівживий, на ньому я,
Немов в якимсь химернім сні...
Я вдачу мав моїх дідів,
І стримувать себе не вмів –
Давав миттєво відсіч я,
Як та гримучая змія.
Додайте ще мій жах і злість,
Відчай, ганьбу, як ми неслись
По полю, – і душа і тіло, –
Усеослабло, заніміло,
Кружилась голова моя,
Здавалось, падав я з коня,
Та міцно скручений був я...
Вгорі кругаминебо йшло,
Ав голові усе гуло...
У скронях чув я біль і рев,
Кружляли стовбури дерев.
А серцемайже не билось, –
Ще колихнулось... зупинилось.
Щось спалахнуло... іще раз, –
Й вогонь свідомості погас...

Ябільш не бачив і не чув, —
Бо за мерця мертвішимбув...
Та деякийчас пройшов
І опритомнів я ізнов...
Як дошку в морі, колихав
Мене той кінь, що мчав і мчав:
То опускав, то підкидав,
У степ пустельний все скавав,
І мерехтіло все в очах,
Як вінверстав свій довгий шлях.
Якхворий, в маренні своїм
Не впізнає рідний дім...
Так яумороці снував,
Знов непритомнів, оживав,
Полегшенняне відчував,
А вітер в моїхвухах гув.
Пекельні муки знов відчув.
Тих мук я натерпівся вщерть
І знав, що заразприйде смерть,
Був впевнений,що в тую мить
Останні хвилідоживав...
Як я на тімконі лежав,
І смерті в очі заглядав,
Її жахнийбачив оскал.

14

Отямився: в очах —підьма,
Життя в мені майже нема,
Все заніміло, все звело...
Тазгодом трохивідійшло:
Я знов відчув якесь тепло,
Знов кров у жилах заструмила,
Хоча густа ісхолодніла,
І серце ледь-ледьтріпотіло.

Увухах –шурхіт, гамір, дзвін,
Повів очима:я один!
Як перше, на коні лежу...
Підвів я голову, гляджу:
Зновбачу я, та все одно
Все видно мов крізь мутне скло...
Здалось, я плескіт хвиль почув,
У вуха вітер вже не дув,
Ібув мій кінь не на скоку,
А плив черезязкусь ріку:
Стрімка, глибокатечія
Несламене й мого коня,
Івжебагато він проплив
До невідомих берегів.
Вода зітхне, ато хлюпне,
Вона отямила мене,
Відчув хоч трохи сили я,
Ясніш став бачить світло дня.
Могутнігруди жеребця
Долали хвилі до кінця .
Так довгокінь мійдикий плив!
Та всеж досяг він берегів, –
Крутих, імокрих, і слизьких, –
Кінець випробувань тяжких?.. –
Та ні! – Позаду – темінь, страх,
Й попереду і ніч і жах!
Як довго я отак лежав
В тих муках, – я не відчував.
Не знав я, де я,хто я є,
Й чи людське диханнямоє;
Я вже не знав, уже забув,
Людина я чи привид був.

Наберезімій кінь стояв,
І від утоми весь тремтів,
Води потік з нього стікав, –
З хвоста, з паруючих боків.
Вітрець у темряві гуляв,
І в мене тіло все тремтіло...
Ось місяця з'явився шар,
У його сяйві кінь блищав
Іздерідкатихенько ржав.
Був перед ним крутий укіс,
Та якось він на нього зліз,
Хитаючись, дививсявдаль, –
Та мігтамбачитиобмаль,
Бо ще була скрізь темна ніч,
Мла панувала обабіч.
Що вгледів я? – безмежну шир,
Що десь темніла вдалині,
Мов чорна прірва уві сні.
Та все ж, як місяць впливав,
Хочтьмяно, степ освітлював,
І цятки зелені тоді –
Він осявав, але слідів,
Ознаклюдинине було, –
Хоча б хатини, – не села! –
Лишглупа ніч навкруг була.
Найблудний вогникнагадав би,
Що десь у світі є житло, –
І легше б на душі було!

16

І далі рушив дикий кінь,
Та кволим був тепер той біг,
Івже хитався він, як тінь,

Мене нести вже ледве міг.
Куди поділась буйнасила? –
Її дорога підкосила!
Могла й дитина в тую мить
Його покірливим зробить,
Моглаприборкати його,
Та не далоце нічого
Мені, бо зв'язаний я був.
Хоч все вже бачив і все чув.
Слабке зусилля я зробив:
Ослабить пута ба хотів,
Та шлях всю силу підкосив:
Руки судомою звело,
Ймоїх зусиль як не було.
Лиш тілодужче запекло.
Даремно все: відчув ялиш,
Щопутитугше затяглись...
То ж верхогони завершились,
Та ми нічого не добились...
От обрій ледь зарожевів,
Про сонця східвін сповістив.
Та такповільно підіймалось
Воно, що навіть вжездавалось
Мені: то зору бувобман,
І не розвіється туман!..
Та він повільно упливав
І сонцю місце уступав.
Загаслосвітло зорь ясних,
І воно встало замість них, –
В сяйній короні золотій
З'явилося на землі святій.

Ані людина, ані звір,—
Незустрічалось нам ніщо,
Не видно геть було ніде,
Чи є де слід, куди веде.
Чи ж мало сенс якийсь для нас
Продовжуватипуть в той час?
Навколо лиш пустелі тиша,
Вітрець кущів геть не колише.
Не чуть комах, не чути птиці!
Лиш площа цятаємнича...
Але кінь далі почвалав,
Хоч сили зовсімвже не мав...
Раптом здалось: деськінь заржав,
З переліску той звук лунав, —
Чито гілля вітер гойдав?
Чи дуб старезнийзарипів?—
Враз загуло з усіх боків, —
Івже побачити я міг:
Табун коней на мене біг!
Неслись, гарцюючи, вони...
Та де ж пастух? Хто їх стеріг?
Ізгуркотомнеслисьвони.
Хотів я закричать, — та ні! —
Не сталоголосу мені...
Такий табун — без верхівця?!
Де взялась сила їх оця?..
Хвости і гриви майорять,
І очіполум'ям горять... —
І раптом думка промайнула:
То стадо диких коней було!
То коні дикібули! —
Не знали вершника вони,
І жоденшпорповік не знав,
Копит ніхто не підкував,

І канчукомне підганяв.
Тих коней – сотні, і вони
Вільних степів булисина!
Численні, – яку небі зорі,
Як хвилі у бурхливім морі,
Як вал морський, на нас ішли
Й конювраз сили додали:
Він їх побачив, ледь заржав,
Зробив три кроки іупав,
Хапнув повітря – і сконав,
Очі застиглиї склянні, –
Кінець життєвої борні!
Як поточився він, упав, –
Усе це бачили вони.
Я ж, скручений, на нім лежав,
І смертідужче забажав.
Коні кружляли коло нас:
То наближались, ато враз
Сахались з остраху вони...
Та от всі чвалом понеслись, –
Назад до лісу подались...
Їх ватажком був жеребець, –
Кошлатий кремезний самець.
Він геть майнув і їх повів
Назад – підприкриття лісів,
У хащі – далі від людей,
Від небезпечних їх очей...
Зоставсь я з відчаєм своїм
На мертвому коні, – на нім
Лежав я, – бранець, він – мертевець.
Ми вдвох в одне із ним сплелись,
Два круки в небі вже вились...
Ми з ним пов'язані були:
Той кінь – і я на нім лежав:

Вмираючий– на мервеці!
Я на рятунок в тую мить
Надій ніяких вже не мав,
І так до вечора страждав,
Очима сонце проводжав.
Повільно такгодини йшли,
Хоч і останніми були:
Вжедолі я своїй скорився
І з думкою про смерть змирився,
І благом вже вона здавалась:
Хоч вік від неї всі сахались: –
Сприймається вона як зло,
І невблаганнее воно.
Мидивимось на неї часто
Як на жажну, химерну пастку,
Котру, якщо обачним будуть,
Можливоякось оминуть.
Та інколи її бажаєм
І навіть просимо, гукаєм,
Хоч жахом сповнює вона, –
Невідворотна і страшна.
Проте, здається, що багатим
Смерть не так страшно зустрічати,
Бовже натішились усім,
І їм немає що втратити,
У світі щось нове чекати
І за минулим сумувати,
Та **й**тім, у кого горя вщерть,
Теж благом може здатись смерть, –
Рятівником і навіть другом,
Хоч друг той –зрадник: забирає
Щасливе деревце у раї,–
Мрію про "завтра" відбирає,
Надію, яку вік плекав:

На тес"завтра"без плачу,
Де буде щастя досхочу, –
Майбутнє – на багато літ,
Де злиднів щезнув би і слід,
Сльози скорботи б не стікали,
Лиш сміх і співи там лунали.
Воно б дало і владу й силу,
А змертю"завтра" те ясне
Осяє лиш його могилу...

18

Вже день згасав, – я все лежав
Прикутий до мерця-коня,
Ісмерті лютоїчекав,
І вже ніколине гадав
Уздріть зорю другогодня:
Вже буде мій і кінський прах
Клювати крук у цих степах.
Я смерті ждав, перед собою
Немав надії ніякої.
А десь, між небом і землею
Зловіснийкрукусе кружляв, –
Моєїсмерті доглядав,
І двічі він уже сідав
Щоброзпочати свійбенкет.
Його б рукою я дістав,
Та **сили**це зробитьне мав.
Я намагався закричать,
Та важко голосом назвать
Той хрип, що в полі прозвучав.
Проте, хоч голос кволим був,
Крука того вінвідлякнув...
За тим...ледь пам'ятаюя, –
Мені ввижалася зоря,

Що з віддаля мене манила,
І дивним світлом променіла,
То гасла, то ізновясніла...
Промінь свідомості зникав,—
Знов в непритомність я впадав:
На тьмяне небо лиш зирну,
І знову у пільму пірну,
І знову слабкість льодова
Все тіло й серце обійма.
Зі смертю я отак борюсь:
Прийду до пам'яті, то знов,
Мов у безодню, провалюсь.
Толегшедихати почну,
То у безодню знов пірну.
Тобіль і слабкість льодова
Охоплює, — то знов пільма...
Біль тіло стискує, і знов
У жилах застигає кров.
Смертельну слабкість я відчув,
Зітхнувши, голову підвів —
І знову морок очі вкрив.

19

Знов опритомнів... Де це я?...
Якась кімнатаів ній я..
Людське **обличчя**бачу я, —
Жіночу постать під стіною...
М'яка**постеля** підімною...
Івжене скрученийнічим,
Потоком не пливу швидким, —
На ліжку я, не на коні,
Руки незв'язанімені,
Іслабшебіль,не труть ремні.
В якийсь світлиці я лежу,

В людське обличчя я гляджу,
І бачу очіосайні,
Чи це ввижається? Та ні...
Заплющив очі..., знов відкрив,
Згадав, як кінь мене носив...
То хто ж і де мене знайшов?
Чи ще до тьми не прийшов?...
А дівчина біля дверей
З мене не зводилаочей,
Тримала погляд на мені,
Ісявпоглядтих очей
Як дві зорі в пільмі ночей...
А потім, мабуть, знов зомлів,
Запаморочилось мені...
Як знов до тямия прийшов,
То знову погляд той знайшов.
Дивився я: не помилився? –
Доки до мене не дійшло:
Дівча не привидом було!
І що мені це не здалось,
Що я живий – не привелось
Стать хижихздобиччюптахів
Серед пустельних тих степів...
Я щось промовити хотів, –
Колипомітила вона,
Що опритомнів я й дивлюсь, –
До менетихо підійшла,
І усміхомвсярозцвіла,
До вуст приклала палець свій –
Щоб попередити: "Не смій
Щось мовити, боще слабкий!"
Тепло долонія відчув:
Її рука була в моїй, –
Ожив і я, і розум мій!..

А діва трохи відійшла,
За двері глянула вона, –
Козачка-дівчина **ставна**, –
Щось тихо мовила комусь:
Як музика той голос був,
Його яй досі не забув.
Струнка, висока і **ставна**,
Здавалась янголом вона...
А потім знов кудись пішла,
Тазнак ізновуподала:
Що не зостанусь я один,
Що незабаромзновприйде,
Батьківдо мене приведе,
І не подінеться ніде:
Всі вони будуть поблизу,
Як тільки голос піднесу.
І знов зостався я один,
Спостерігатичасу плин.
Я знов **лежавв** самотині,
І тоскно знов стало мені.

20

Із усміхненими устами
Вона вернулась – ізбатьками...
Не буду стомлювати вас,
Скажу лише, хто мене спас:
Як я пізніше з'ясував, –
У козаків я гостем став:
Вони в степу мене знайшли,
В найближчу хату занесли,
Від смерті лютої спасли,
Нове життя мені дали...
Пізніше гетьманом ястав,
Україноюя керував...

Отак,— розлючений шляхтич
Як гнав менена смерть у ніч,
Не знав — і не узнав до скону,
Що посила мене до трону,—
До гетьманської булави,
Щоб бути загрозою Москві...
Чи може смертний угадать,
Що доля хоче йому дати?..
То ж не журіться, не сумуйте:
Дніпра турецькі береги
Ми вже побачим на зорі,
І відпочинемо на них,
Там коней попасем своїх,
І потім, доки живий буду,
Повік цю річку не забуду..."
"Всім на добраніч !» — мовив він
(Хоча не спав лиш він один),
На ліжко ліг, що вже давно
Милішпірин йому було...
Заснули й хащі лісові,
І чуть було лиш криксови...
Та Карл у відповідь мовчав,
Бовін давно вже міцно спав.

Кінець

Переклав Іван Харитонов, 02.07.2018

ПЕРЕКЛАДИ ПЕРЕСПІВИ ПОЕЗІЙ

Переклади з англійської на українську і російську

William Shakespeare
(1564 –1616)

SONNET 31

*Thy bosom is endeared with all hearts,
Which I by lacking have supposed dead,
And there reigns Love and all Love's loving parts,
And all those friends which I thought buried.
How many a holy and obsequious tear
Hath dear religious love stol'n from mine eye
As interest of the dead, which now appear
But things removed that hid there lie.
Thou art the grave where buried love doth live,
Hung with the trophies of my lovers gone,
Who all their parts of me to thee did give,
That due of many now is thine alone.
Their images I loved I view in thee,
And thou (all they) hast all the all of me.*

СОНЕТ 31

В твоїх грудях стучать усі серця,
Що я любив, та вже їх смерть забрала,
Але я знову з ними – до кінця життя,
Бо їх усіх в собі ти поєднала.

При спогаді про друзів тих в журбі
Не разя утирав сльозу незвану,
Проте любов до них – тепер тобі,
Всіх вас любить повік не перестану.
Ти – дивний схов, де, ними віддана,
Живе любов моя до друзів милих, —
Вона ж бо вся до тебе перейшла
Від тих, що вже лежать в сирих могилах.
Їх образи – в твоєму бачуя,
Ботий вони – одна любов моя!

16.08.13, с. Здвижівка

Edmund Spenser

(1552(?) – 1599)

SONNET XXX

*My love is like to ice, and I to fire:
How comes it, then, that this her cold so great
Is not dissolved through my so hot desire,
But harder grows the more I her intreat?
Or how comes it that my exceeding heat
Is not delayed by her heart-frozen cold,
But that I burn much more in boiling sweat,
And feel my flames augmented manifold?
That fire, which all things melts, should harden ice,
And ice, which is congeal'd with senseless cold,
Should kindle fire by wonderful device?
Such is the power of love in gentle mind,
That it can alter all the course of kind.*

Эдмунд Спенсер

СОНЕТ XXX

Моя любимая – что лед, я – пламень;
И чудится, что холод льда – сильнее:
Нетает от огня любви тот камень, –
Чем жарче я горю, – он холодней!

И странно вновь, что мой сердечный жар
Не остудит мороз, что лед таит:
Я весь пылаю, и в груди пожар,
И толь далишь жарче он горит.

Что может быть нежданнее, дивней
Огня, что плавит сталь, но лед крепит?
А оттого, что лед в груди твоей,
Еще бурнее страсть любовной кипит?

И в этом парадокс любимой:
Она меняет свойства всех вещей!

27.07.2014, с. Здвижевка

John Donne (1572 – 1631)

FOR WHOM THE BELL TOLLS

*No man is an island,
Inside of itself.
Each is a piece of the continent,*

*A part of the main.
If a clod be washed away by the sea,
Europe is the less.
As well as if a promontory were.
As well as if a man or of thine own
Or of thine friend's were.
Each man's death diminishes me,
For I am involved in mankind.
Therefore, send not to know
For whom the bell tolls:
It tolls for thee.*

Джон Донн

ПОКОМУ ДЗВОНИТЬ ДЗВІН

Людина – неострів,
Що сам по собі:
Вона – складова континенту,
Частина суші.
То ж якщо її раптом покриє вода, –
Поменшає суходолу.
Стане менше Європа,
Як і коли ми спідтопимо море,
Або зникне частка майна твого,
А чи друга твого...
Кожна смерть забирає частку мене:
Ми поєднані всім і ж собою,
То ж не йди, не питай,
По кому дзвонить дзвін:
Знай: той дзвін – за тобою!

14.11.2015

Alexander Pope

(1688 - 1744)

SELF-KNOWLEDGE (from "Essay on Man")

*Knowthouthyself, presumenotGodto scan:
Theproperstudy ofmankindisMan.
Placedonthis isthmusofamiddlestate,
Abeingdarklywise, andrudelygreat;
Withtoomuchknowledgefor the Scepticside,
With too muchweaknessfortheStoicpride,
He hangs between: in doubttoact, or rest,
IndoubttodeemhimselfaGod, orbeast;
Indoubthismindorbody toprefer;
Bornbuttodie, andreasoningbut toerr;
Alike inignorance, hisreasonsuch,
Whetherhethinkstoolittle, ortoomuch;
Chaosofthoughtandpassion, allconfused;
Stillbyhimselfabusedordisabused;
Createdhalf torise, andhalf tofall;
Greatlord of all thing, yetapreyto all;
Solejudgeoftruth, inendlesserrorhurled;
Thelory, jest, andriddle oftheworld!
Go, wondrouscreature! mountwhere Scienceguide,
Go, measureearth, weighair, and statethetides;
Instructtheplanetsinwhatorbstorun,
CorrectoldTime, andregulatetheSun;
Go, soarwithPlato to theemptyrealsphere,
Tothefirstgood, firstperfect, andfirstfair;
Ortreadthemazyroundhisfollowerstrod,
And, quitting sense, callimitatingGod,
Aseasternpriests in giddy circlesrun,
Andturn theirheadstoimitatethe Sun.*

*Go, teach Eternal Wisdom how to rule –
Then drop into thyself, and be a fool!*

Александр ПОУП

САМОПОЗНАНИЕ1)*

Познай себя! О Боге – несуди! –
О Человеке истину найди!..
Твой путь тернист, неясен статуйной:
Полумудрецы иль полублагодой?
Ум недостаточно, чтоб Скептиком не быть,
Но духом слаб, чтоб Стоиком прожить:
Сомненья вечно мучают его:
Он – божья тварь, иль сам он - Божество?
Хоть телом слаб, ума он не лишен, –
Но Разумошибаться обречен;
Сродни незнанию познания его, –
Хоть мыслит много он, хоть ничего.
В борьбе страстей и мыслей погружен,
Всё проклинает и всем проклят;
Объемля прах, он рвется к небесам,
Царит над всем, – по сути, жертва сам!
Загадкой, шуткой быть тебе вовек,
Клубок противоречий, – Человек!
О, диво Космоса, – измерь безбрежный мир!
Вспять Время поверни и взвесь эфир,
Останови чень быстрых рек,
Исправь планет орбиты, Человек!
И к совершенству и добру стремись,
С Платоном в эмпиреи вознесись, –
Иль путь его потомков повторай:

Знак "" означає, що в "Додатку" є інші переклади цього вірша.

Оставив разум, Солнцу подражай, –
Как те жрецы: ему уподобляясь,
Кругами шествуют, главой вращая...
Наставник Мудрости! Знать, твой удел таков: Ты в
ек пребудешь умным дураком!

Январь 2015

Robert Burns (1759 – 1796)

[O WEREMY LOVE YON LILAC FAIR...]

*O were my love yon lilac fair,
Wi' purple blossom to the spring;
And I, a bird to shelter there,
When wearied on my little wing;*

*How I wad mourn, when it wad storn
By autumn wild, and winter rude!
But I wad sing on wanton wing,
When youthfu' May its blossom renewe'd.*

*O gin my love were yon red rose
That grows upon the castle wa',
And I mysel' a drap o' dew,
Into her bonny breast to fa'!*

*Oh, there beyond expression blest,
I'd feast on beauty a' the night;
Seal'd on her silk – saft faulds to rest,
Till fleety'd awa' by Phoebus's slight.*

Роберт Бернз

*[БУЛА Б БУЗКОМКВІТУЧИММИЛА.../2)**

Булаббузкомквітучиммила,
А вільним птахом я літав, —
Щобдатьсяпочин зімлілимкрилам
Я б на той кущзавжди сідав.
А коли босіньнаставала,
Йвітризміталицивіт і лист,
Я б сумувавдопоки травень
Всірадоощізнозновприніс...

Була б трояндоюкохана, —
Росоюбя нанеївпав,
В палких обіймах ми бзлилися,
Їївсюнічябобіймав.
Все бцілуваврожевіщюки,
Пелюсткиті все бцілував, —
Бенкетували бмиаж доки
Нас Фебсйнийнерозлучав.

21.09.2013

Robert Burns

THE WINTER OF LIFE

*But lately seen in beautiful green
The woods rejoiced the day;
Through gentle showers the laughing flowers
In double pride were gay;
But now our joys are fled*

*On winterblasts away,
Yet maiden May in rich array
Again shall bring them all.
But my white head – no kindly thaw
Shall melt the snows of Age!
My trunk of old age, without bush and shelter,
Sinks in Time's wintry rage.
O, Age has weary days
And nights of sleepless pain!
You golden time of youthful prime,
Why come you not again?
1794*

Роберт Бернз

ЗИМА ЖИТТЯЗ)*

Чито ждавно веселий гай
Ілугнаш зеленів,
Сміялись квіти усадах
Підхлюпіть теплих злив? –
Зів'яв веселий квіт,
Хурделиці гудуть,
Та навесні розтане сніг,
І квіти знов прийдуть.
Лише розтане сивина,
Що в мене на чолі...
Важкий тягар минулих літ
Вже хилить до землі.
Підстарість зморні дні
І довга ніч без сну,
О, чом не можна повернуть
Днів юності весну?!

01.09.2013

Роберт Бернс

ЗИМАЖИЗНИ

Совсем недавнотемныйлес
И луг наш зеленел.
Сиялирадыстьюцветы,
Весеннийдождь шумел.
Увы! Весьцвет увял! –
В полях снегаметут,
Но возвратитсяк нам весна, –
Сады вновь зацветут.
Лишне растаетбелый снег,
Что начелопал...,
Тяжелый груз минувшихлет
Дни юности забрал.
Скучны под старость дни,
И, в болях, ночьдлинна, –
О, почемуновьяне придет
Днеймолодыхвесна?

01.09.2013

George Gordon Byron

(1788 – 1824)

THE DESTRUCTION OF SENNACHERIB

*The Assyrian came down like the wolf on the fold,
And his cohorts were gleaming in purple and gold,
And the sheen of their spears was like stars on the sea,
When the blue wave rolled nightly on the deep Galilee.*

*LiketheleavesoftheforestwhenSummerisgreen,
Thathostwiththeirbannersatsunsetwereseen:
LiketheleavesoftheforestwhenAutumnhathblown,
Thathostonthetomorrowlaywithher'dandstown.*

*FortheAngelofDeathspreadhisingontheblast,
Andbreathedinthefaceofthefoeashepass'd;
Andtheeyesofthesleeperswax'ddeadlyandchill,
Andtheirheartsbut onceheaved,andforevergrewstill!*

*Andtherelaythesteedwithhisnostrilallwide,
Butthroughhitthereroll'dnotthebreathofhispride:
Andthefoamofhisgaspinglewhiteontheturf,
Andcoldasthesprayoftherock-beatingsurf.*

*Andtherelaytheriderdistortedandpale,
Withthedewonhisbrow,andtherustonhismail;
And the tentswereallsilent,thebannersalone,
Thelancesunlifted,thetrumpetunblown.*

*AndthewidowsofAshurareloudin theirwail,
Andtheidolsarebrokein thetempleofBaal;
Andthe mightof theGentile,unsmotebythesword,
Hathmeltedlikesnowintheglanceof theLord!*

Дж. Г. Байрон

ЗАГИБЕЛЬ СЕННАХЕРИБА 4)*

Ассірієцьмоввовкнаотаруупав, –
Коженвоїнбагрянцемізлотомсіяв,
Увечірнійзаграві, мов зорівночі,
Колихались,мигтіліїхсписиймечі.

Начелистуукраонахзеленихлісів,
Стількипередсобоювінбачивбійців,
Тамовлістязів'ялевосінніхлісах,
Всідоранкулежали, поваленівпрах!

АнгелСмертікриломсвоїмчорнимзмахнув
Іміжних пролетів, ів лицеїм дихнув, –
Інавікизакрилисьзіницібійця,
Інавікизамовклиугрудяхсерця.

Кіньбаскийтежсконав, нерухомо лежить, –
Йогоніздрівжежаромнебудутьпашіть! –
Смертнапінананім, наузді золотій, –
Нібибризkipрибоюнаскеліморський.

Із поблідлимилицемвершникмертвийлежить,
Начолі – смертнийпіт, заржавівйого щит. –
Списйомунепіднять, ітрубуневчувать!
Іушатрахнімихвсюдисмертіпечать...

ВдівАшуариданнялунаютьв горах,
ВсіВаалакумириповаленівпрах:
Тоязичниківміць, нездоланнаніким,
Вмитьрозтала, мовсніг,передБогомсвятим!

06.02.2012

ГИБЕЛЬ СЕННАХЕРИБА

Словноволкнаовец, ассириецнапал,
Золоченойбронейкаждыйвоин сиял,
Имерцали,какзвездынанебевночи,
Колыхаясь,ихкопья,щитымечи.

Какнаполчищалистьевзеленыхдубрав,

Он на войско свое на закате взирал. –
Как листва после выюга в осенних лесах,
Кутру все уялежали, повергнуты в прах.

Ангел смерти крылом своим черным взмахнул,
Пролетел между ними, в лицо имдохнул, –
И смежились навеки зеницы бойца,
И навеки умолкли в груди их сердца.

Верный конь боевой бездыханный застыл,
Седока он сквозь битвы и смерть пронесил;
Брызги пены предсмертной в траве, на седле,
Как при бою холодною следна скале.

С искаженным лицом седок мертвый лежит,
Смертный пот на челе, потускнел его щит:
Не метать уж копьё, меч в руке не сжимать,
В их безмолвных шатрах на всем смерти печатать!

Громкий плач в долах Ашура раздается в горах,
Во все миры Баала повергнуты в прах:
Несломим мечи мощь паганских племен,
Но при зоре Творца превратилось все в тлен.

2012

STANZAS WRITTEN ON THE ROAD BETWEEN FLORENCE AND PISA

*Oh, talk not to me of a name great in story;
The days of our youth are the days of our glory;
And the myrtle and ivy of sweet two-and-twenty
Are worth all your laurels, though ever so plenty.
What are garlands and crowns to the brow that is wrinkled?
'Tis but as a dead flower with May-dew besprinkled:*

*Then away with all such from the head that is hoary!
What care I for the wreath that can only give glory?
O Fame! – if I e'er took delight in thy praises,
'Twas less for the sake of thy high-sounding phrases,
Than to see the bright eyes of the dear one discover
She thought that I was not unworthy to love her.
There chiefly I sought thee, there only I found thee;
Her glance was the best of the rays that surround thee;
When it sparkled o'er aught that was bright in my story,
I knew it was love, and I felt it was glory.*

**СТАНСЫ, НАПИСАННЫЕ ПО ДОРОГЕ МЕЖДУ
ФЛОРЕНЦИЕЙ И ПИЗОЙ 5)***

Так много говорят о благах громкой славы. –
Дней нашей младости сто крат милей забавы:
И мела, и плющ дней юности веселых
Дороже всех венков лавровых тех тяжелых.
Зачем венки чело, покрытому рубцами?
Неоживет цветку вялый под дождями!
Несите ж прочь цветы, и лавры, и награды! –
Уж сердце несут они былой улады.
О, слава! Ты была мила и некогда-то, –
Но дорога не гимнов звуками, не златом,
А тем, что милый взор при звуках тех сиял,
Не отвергать любви мирной обещал.
В восторге том искал и находил я славу,
Лишь в нем находилотраду и забаву.
Когда он зрял души моей обитель,
Я знал, что то – любовь, и славил ней лишь видел.

26.10.2013, Нежин

TOTHE PO

*River! That rollest by the ancient walls
Where dwellsthe Lady of my Love, when she
Walks by thy brink and there perchance recalls
A faint and fleeting memory of me.
What if thy deep and amplestream should be
A mirror ofmyheart, where she may read
The thousandthoughts I now betray to thee
Wild as thy wave and headlong as thyspeed?
What doI say? 'a mirror of my heart'?
Are not thy waters sweeping, dark and strong,
Such as my feelingswere and are, thou art,
And such as thouart were mypassions long.
Time mayhave somewhattamed them, not forever
Thou overflow,thy banks,and not for aye
The bosom overboils, congenial River!
Thy floods subside, and mine have sunk away,
But left long wrecks behind us, yet again
Borne onour old careerunchanged we move,
Thou tendest wildly to the wilder main
And I to loving oneI should not love.
The current I beholdwill sweep beneath
Her palace walls, and murmur at her feet,
Her eyes will look on thee, when she shall breathe
The twilight air unchained fromSummer's heat.
She wii look on thee,— I have looked on thee
Full of that thought, and from this momentne'er
Thy waterscould I name, hear named, or see
Without the inseparable Sigh for her.
Her bright eyeswill be imagedin thy Stream —
Yes, they will meet the wave I gaze on now,
But minecannot evenwitness in a dream
That happy wavesrepass me in its flow.*

*The wave that bears my tears returns no more
Will She return be whom that wave shall sweep?
Both tread thy bank, both wander by thy shore,
I near thy source, and She by the blue deep.
But that which keepeth us apart, is not
Distance, nor depth of wave, nor space of earth,
But the distraction of a various lot,
Ah, various are the climates of our birth!
A Stranger loves a lady of the land,
Born far beyond the Mountains, but his blood
Is all meridian, as if never fanned
By the bleak wind that chills the Polar flood.
My heart is all meridian, were it not
I had not suffered now, nor should I be –
Despite of tortures ne'er to be forgot
The Slave again, Oh Love! at least of thee!
'Tis vain to struggle, I have struggled long
To love again no more as once I loved.
Oh, Time! why leave this earliest Passion strong?
To tear a heart which pants to be unmoved?*

ДОРІЧКИ ПО

О, річко! Котиш хвилі ти свої
Там, де святиня серця мого,
Все ходить, згадуючи милі дні,
Хвилини щастя, що колись було.

О, По! Якби то довелось тобі
Ясним люстерком серця мого стать, –
Все те, що не являю я юрбі,
Вона б змогла у ньому прочитати.

Люстерко серця? – Правду я сказав:
Думки мої нестримні палкі.

Як твоїх вод бездонна глибина,—
Такі ж бездонні пристрасті мої.

Час приглушив їх, та не назавжди:
Вони ізнов виходять з берегів:
Споріднені у цьому я і ти, —
Й вогонь кохання знов запломенів.

І, залишаючи руїн ряди,
Нам доведеться знов той шлях долать:
До моря синього полинеш ти,
До Неї — я, приречений кохать.

Ти протечеш повз стін її житла,
Торкнуться хвилі її любих ніг,
На них зупинить погляд свій вона,
Коли уранці вийде за поріг.

Вона затрима погляд натобі,
Побачить тії ж води, що я бачу,
Й замислено дивлюсь на них в журбі,
Зітхаю знов і знову серцем плачу.

І світло тих очей твій відіб'є потік,
Вони побачать хвилю, щомайнула,
Та я не дочекаюся повік,
Щоб хвиля та до мене повернулась.

Та хвиля, що сльозу мою несе,
Вже не повернеться сюди ніколи...
А чи повернеться сюди Вона,
Що десь блукакрай берега у полі?

Не стільки нас роз'єднують моря,
Не мілі, що між нами пролягли,

Як повсякденні клопоти життя,
Місця, де ми родились і росли.

Дівчину із степів я покохав,
Що за горами півдня розцвіла,
Холодний смерч її не остуджав,
Мене ж північна стужа сповила.

Помірний клімат серця мого:
Якби не так, я б зараз не страждав,
Не рвався б так до серця твого,
Не був би я рабом, яким я став.

Програв я герць, що проти серця вів,
Щоб не кохати, як колись кохав, –
Все так же я люблю, як і любив:
Даремно спокій для душі шукав.

12.03.2018, с. Здвижівка

Emily Brontë **(1818 – 1848)**

[A LITTLE WHILE, A LITTLE WHILE...]

*A little while, a little while
Then is y crowd are barred away,
And I can sing and I can smile,
A little while I've holy day!*

*Where wilt thou go, my harassed heart?
Full many a land invites thee now;
And places near and far apart,
Have rest for thee, my weary brow.*

*There is a spot, 'mid barren hills,
Where winter howls and driving rain,
But, if the dreary tempest chills,
Here is a light that warms again.*

*The house is old, the trees are bare,
And moonless bends the misty dome;
But what on earth is half so dear,
So longed for as the hearth of home?*

*The mute bird sitting on the stone,
The dank moss dripping from the wall,
The garden –walkwith weeds o'ergrown,
I love them – how I love them all!*

*Shall I gothere? or shall I seek
Another clime, another sky,
Where tongues familiar music speak
In accents dear to memory?*

*Yes, as I mused, the naked room,
The flickering firelight died away,
And from the midst of cheerless gloom
I passed to bright, unclouded day –*

*A little and a lone green lane
That opened ona common wide;
A distant, dreamy, dim blue chain
Of mountains circling every side;*

*A heaven so clear, an earth so calm,
So sweet, so soft, so hushed an air
And, deepening still the dream - like charm,
Wild-moor-sheepfeeding everywhere, –*

*That was the scene; I knew it well,
I knew the path - ways far and near,
That, winding o'er each billowy swell,
Marked out the tracks of wandering deer.*

*Could I have lingered but an hour,
It well have paid a week of toil;
But truth has banished fancy's power;
I hear my dungeon bars recoil –*

*Even as I stood with raptured eye,
Absorbed in bliss so deep and dear,
My hour of rest had fled by
And given me back to weary care.*

ЕміліБронтє

Найненадовго, геть відлюду
Я зупинилась у тиші.
Співати, посміхатись буду, –
Відчую свято удуші.

О, бідне серце! В яку путь,
Вякі полинути краї,
Що нас все кличуть, все зовуть,
Що бранигоїтимої?...

Є край між голих пагорбів, –
До щита м, вітер завива,
Та світло поміж тих злив,
Що моє душу зігріва.

Старий будинок, голий ліс,
Похмурене небо понад ним, –
Та що у світі є миліш
І бажаніш, ніж рідний дім?

Наскелі мовчазна пащина,
І вогкий мох, що на стіні,
Травою вкрита стежина, –
Рідніш за все вони мені!

То ж вдома будуть чи полетіть
В краї, де інше небо са,
Де інша музика звучить
І мови іншої краса?..

Покинув мрія хголістіни,
Пригаслуватру, дім тісний
І знапів мороку долину
У тімісця, де деньясний.

Там де сь стежина зелене,
Веде степів безмежну шир,
Заними у серпанку мріє
Далеке пасмо синіх гір.

Ясне, високе небо синє,
Уся в вітах та мземля,
Пасуться вівці у долині, –
Усім цим замилуюсь я.

Усі стежки, усі дороги,
Всі краєвиди впізнаю, –
І пагорби, і перелоги,
Сліди оленів угаю.

Завсеце, щовмої уяві,
Життя віддала залюбки...
Та дійсність знов жене в темряву, –
В'язниці знов учуть замки.

Тамить блаженна промайнула, –
Минуло дивне забуття,
Ідійсність знов мене вернула
Вутомні клопоти життя.

Серпень 2014

Ann Bronte **(1820 -1849)**

APPEAL

*Oh, I am very weary,
Though tears no longer flow;
My eyes are tired of weeping,
My heart is sick of woe;*

*My life is very lonely,
My days pass heavily,
I'm wearing of repining,
Wilt thou not come to me?*

*Oh, didst thou know my longings
For thee, from day to day,
My hopes so often blighted,
Thou wouldst not thus delay!*

Анна Бронте

МОЛЬБА*)

О, як же я втомилась,
Від сліз, що все течуть!
Всі виплакала очі,
І в серці – каламуть;

Живу, мов у пустелі,
Так нудно дні ідуть,
Я чахну і марнію, –
Тебе як повернуть?

Якби ти був зі мною,
Я б сльози не лила,
Ти б зупинив страждання,
Щаслива б я була!

14.12.2017, Ніжин

Emily Dickinson (1830 –1886)

№ 254

*'Hope' is the thing with feathers –
That perches in the soul –
And sings the tune without the words –
And never stops – at all –*

*And sweetest – in the Gale – is heard –
And sore must be the storm –
That could abash the little Bird*

*That kept so many warm –
I've heard it in the chilliest land
And on the strangest Sea –
Yet, never, in Extremity,
It asked a crumb – of Me.*

Емілі Дікінсон

№ 2547)*

‘Надія’ – дивовижний птах,
Що у душі сидить;
І її пісеньку без слів
Повік не заглушить!

Не приглушить Штормам життя
Мелодію Надії, –
Вона завжди звучать в серцях,
Повсюдидушу гріє: –

Бринить вона на чужині,
На крижаних морях...
Та й крихтине бере взамін
Від нас цей дивний птах!

30 березня 2017

Emily Dickinson

№1389

*Touch light the nature's guitar
Unless thou knowest the Tune
Or every bird will point at thee*

Because a bard too soon.

Емілі Дікінсон

№ 1389

Не доторкайся природи струн,
Гармонії не знавши, –
Бообсміють тебе й пташки, –
Співцем зарано став ти!

02.04.2017

Emily Dickinson

№ 1391

*They might not need me –yet they might –
I'll let my Heart be just in sight –
A smile so small as mine might be
Precisely their necessity*

Эмили Дикинсон

№ 1391

Нужды во мне им нет, пока, –
Но сердце обнажу слегка: –
Улыбка, может быть, моя –
Будет для них отрадой.

06.06.2012

Emily Dickinson

№ 1408

*The Fact that the earth is Heaven –
Whether Heaven is Heaven or not
If not an affidavit
Of that specific spot
Not only must confirm us
That it is not for us
But that it would affront us
To dwell in such a place –*

Емілі Дікінсон

№14088)*

Факт, що Земля – це рай,
Ми беремо на віру,
Та часом сумнівно нас бере,
Підозра, недовіра:

Підозра виникає в нас:
Земляця – не для нас,
Й перебувають таким "раю"
Образливо для нас –

02.04.2015

Emily Dickinson

№1583

*Witchcraft was hung, in History,
But History and I
Find all the Witchcraft that we need
Around us, every Day –*

Емілі Дікінсон

№ 1583

Чаклунство вік каралось
(З історії ми знаєм),
А воно з нами повсякчас,
Хоч ми не помічаєм.

28.05.2018

Emily Dickinson

№1638

*Go thy great way! The stars thou meetest
Are even as Thyself –
For what are Stars but Asterisks
To point a human Life?*

Емілі Дікінсон

№ 16389)*

Долай Життя великий шлях,
А зорі, що встають, –
Не осяйніш вони ніж Ти,
Вони – лиш Неба маячки,
Що полегшають Путь.

28.03.2017

Emily Dickinson

№1688

*The Hills erect their Purple Heads,
The Rivers lean to sea,
Yet Man has not to fall the Throng
A Curiosity.*

Емілі Дікінсон

№1688

Вік тягне Горидонебес,
А ріки – в Моресинє, –
Така постійність недана
Між Нихлише Людині.

08.01.2013

Emily Dickinson

№ 1704

*Unto a broken heart
No other one may go
Without the high prerogative
Itself hath suffered too.*

Емілі Дікінсон

№ 1704

До серця, що розбите вщент,
Вже доступу немає, –
Воно відкрити лиш для тих,
Хто сам весь вік страждає.

Emily Dickinson

№ 1773

*The Summer that we did not prize,
Her treasures were so easy
Instructs us by departing now
And recognition lazy –*

*Best sits itself – puts on its Coat,
And scans with fatal promptness
For trains that moment out of sight,
Unconscious of his smartness.*

ЕміліДікінсон

№ 177310)*

Дарункилітньоїпори
Мицінуютьневміли,
Втенетахлінощівсвоїх
Запізновжепрозріли.

Й наПоїзд Літа спішимо,
Тасерцежаль стискає, –
Бопоїздтойужепішов,
Івороттянемає...

12.02.2015

ЕмилиДикинсон

№ 1773

Не ценимлетамы дары, –
Легкоонидаются, –
И лишь суходомтойпоры
Ониосознаются.

И, спохватившись, мибегом
Спешимнапоездлета,
Нов тот же миг осознаем:
Уж далекоонгде-то...

09.02.2015, Нежин

RudyardKipling

(1865-1936)

IF...

*If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you;
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait and not be tired by waiting,
Or being lied about, don't deal in lies,
Or being hated, don't give way to hating.
And yet don't look too good, nor talk too wise;*

*If you can dream – and not make dreams your master;
If you can think – and not make thoughts your aim;
If you can meet with Triumph and Disaster
And treat those two impostors just the same;
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to, broken,
And stoop and build "em up with worn-out tools;*

*If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings
And never breathe a word about your loss,
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: "Hold on!"*

If you can talk with crowds and keep your virtue,

*Or walk with Kings – nor lose the common touch,
If neither foes nor loving friends can hurt you,
If all men count with you, but none too much;
If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run,
Yours is the Earth and everything that's in it,
And – which is more – you'll be a Man, my son!*

Ред'ярдКіплінг

ЯКЩО 11)*

Якщо спокійний ти, коли в зневір'ї
Завсіпоразкилиш тебе клянуть,
І впевнений, хоч вженіхто не вірить,
Та зрозумієш сумнівів тих сучь;

Якщо чекати зможеш без надії,
Обмовлений, не станеш брехуном,
Зазнавши зло, робити зле не смієш,
І не хизуєшся своїм умом;

Якщо ледащим мрійником не станеш,
Або жрабом гоноровитих дум,
Якщо спокійно-мудро ти споглянеш
Двох близнюків – Поразку і Тріумф;

Як стерпиш титвоєї правди слово
З брехнею спутане – для простаків,
Як вигорять лани до тлатазнову
Почнешорать, хоч плуг твій заржавів;

Як всі свої досягнення і статки
Складеш в водне – і втратиш все за мить,
Та, не здригнувшись, все почнеш спочатку,

І не покажеш, як тобі болить;

Якщо заставить зможеш м'язи й тіло,
І нерви й серце ще тобі служитъ,
Хоча в грудях усе давно зотліло,
І тільки волякличе: "Мушишжить!"

Якщо злюдьмити щирийтадоступний,
А з королями з гідністю ідеш,
Як не страшишся ворогів підступних,
А друзям -їмналежневіддаєш;

Якщо невпиннокожноїхвилини
Ідеш тидо високоїмети,
Тоді уся Земля – твоя, мій сину,
Та головне – Людина будеш ти!

2007

RudyardKipling

FOR ALL WE HAVE, AND ARE...

*For all we have and are,
For all our children's fate,
Stand up and take the war:
The Hun is at the gate!
Our world has passed away,
In wantonness o'erthrown.
There is nothing left to-day
But steel and fire and stone!
Though all we knew depart,
The old Commandments stand: –
"Incourage keep your heart,
In strength lift up your hand!"*

*Once more we hear the word
That sickened earth of old: –
"No law except the Sword
Unsheathed and uncontrolled"! –
Once more it knits mankind,
Once more the nations go –
To meet and break and bind
A crazed and driven foe.*

*Comfort, content, delight,
The ages' slow-bought gain, –
They shrivelled in anight.
Only yourselves remain
To face the naked days
In silent fortitude,
Renewed and re-renewed.
Though all we made depart,
The old Commandments stand: –
"In patience keep your heart,
In strength lift up your hand!"*

*No easy hope or lies
Shall bring us to our goal,
But iron sacrifice
Of body, will, and soul.
There is but one task for all –
One life for each to give.
What stands if Freedom fall?
Whodies if England live?*

Ред'ярд Кіплінг

ЗАТЕ, ЩОМАЄМ, ЩОМИЄ ...

Вставай! Завільнийкрай!
Заотчийдімірід! –
Насмертнийбійвставай,
Бо ворогблизворіт!
В розгулінавіснім
Світ злагодивже вмер, –
Лишсталь,руїнийдим
Мимаємо тепер.
Усе впітьму йде, в ніч,
ТаєЗавіттакий:
Най в серцібудеміць
І міць вруцітвої!"

І зновмислово чуєм,
Яке жило в віках:
"Лишгострий мечшануєм,
Та кулю, щошвидка!".
Знов – тезловіснеслово,
Народизновідуть, –
Зламать чужинцязлого, –
Собіпрокластипуть!

Усе, щомиздобули,
Всіпроцвітаннядні, –
Вімлівсепотонуло,
Зосталисьмиодні, –
Щобзнов – упутьдалеку,
Несхитні, мовчазні, –
Крізьжахінебезпеки

Нові, нові йнові.
Хочвсеідевнівець,
Є Заповідь така:
"Міцним най буде терпець,
Не затремтить рука!"

Самопожертва й воля,
Якщо їхмаєшти,
Дадуть намкрашудолю, –
Досягнеммимети.
Одинзавітвсіме:
Завільнийбритівкрай
Віддайусе, щое, –
Навіть життявіддай!

10.05.2015

RudyardKipling

THEHYAENAS

***Aftertheburial - partiesleave
Andthebaffledkiteshavefled;
Thewisehyenascomeoutateave
Totakeaccountofourdead.***

***Howhediedandwhyhedied
Troublethemnot awhit.
Theysnoutthebushesandstonesaside
Anddigtilltheycometoit.***

***Theyareonlyresolutethattheyshall eat
Thatthey andtheirmatesmaythrive,
Andtheyknowthatthedeadare safermeat
Thantheweakestthingalive.***

*(Foragoatmaybutt, andaworm maysting,
Andachildwillsometimesstand;
Buta poordeadsoldierof the King
Canneverlift ahand.)*

*Theywoopandhaloo andscatterthedirt
Untiltheirtusheswhite
Takegoodholdin thearmyshirt,
Andtugthecorpseto light,*

*Andthepitifulfaceisshewnagain
Foran instant ere theyclose;
Butitisnotdiscoveredtolivingmen –
OnlytoGod andto those*

*Who, beingsoulless, arefree from shame,
Whatevermeatthey may find.
Nordotheydefilethedeadman'sname –
Thatisreservedforhiskind.*

Ред'ярдКіплінг

ГІЄНІ12)*

Колипохороннийзагінпідє,
І ворон ні з чим відлетить,
Згряягієнсюдівсмеркприїде
Щобпохорон тойдовершить.

Хто він, закого він, і якпомер, –
Їх не турбуєй на мить.
Дляних – вінїжалишетепер,
Що змогу дає далі жить.

Бо хочуть жити гієни оці,
Лиш цесікавить їх,
Й відомо їм: слабкіші мерці
За всіх істот живих.

(Оленьско лерогами, ужалить змія,
Дитя може муху зім'ять,
А мертвий солдат короля
Не може й руки підняти.)

Згарчанням могили вони розгребуть
І знайдуть солдата того,
І їхні клики мундир зажмуть, –
На горі підняти його.

У місячнім сяїві май не лиш на мить
Ликне щасної жертви їй ни,
Й почнуть пожирати мерця, щоби жить, –
Лиш Бог це побачить й вони.

Що трупи з'їдають ці хижі їдці –
Відомо із давніх давен,
Але плямувати їм'я мертвеців?! –
То справа людей – не гієн!

30.08.2015

Rudyard Kipling

***EDGEHILL FIGHT
(CIVIL WARS, 1642)***

***Naked and grey the Costwolds stand
Beneath the autumn sun,***

*And the stubble-fieldson eitherhand
Where Stour and Avon run.
There is no change in the patient land
Thathas bred us every one.*

*She shouldhave passed in cloud andfire
And save us from thissin
Of war – red war – ‘twixt child andsire,
Household and kith and kin,
In theheart of a sleepyMidlandshire,
With the harvest scarcely in.*

*But there is no changeas we meetat last
On thebrow-head or the plain,
And the rawastonished ranksstand fast
To slay or to be slain
By the men they knewin the kindly past
That shallnever come again –*

*By the men they metat dance or chase,
In the tavern orthehall,
At the justice-benchand themarket-place,
At the cudgel-playor brawl –
Of theirown bloodand speech and race,
Comrades orneighbours all!*

*Morebitter than deaththis daymust prove
Whicheverway it go,
For the brothersof the maids we love
Makeready to lay low
Their sisters’sweethearts, as we move
Against our dearest foe.*

ThankHeaven!Atlast the trumpets peal

*Before our strength gives way.
For King or for the Commonwealth –
No matter which they say,
The first dry rattle of new-drawn steel
Changes the world to-day!*

Ред'ярд Кіплінг

ПЕРЕД ПОЧАТКОМ БИТВИ БЛИЗ ЕДЖІЛЛЬСЬКИХ ПАГОРБІВ (ГРОМАДЯНСЬКІ ВІЙНИ, 1642)

У світлі осіннього дня
Костволи¹ ген-ген височать,
Навкруг – стерньовії поля,
Двірічки до моря спішать.
Як зміниться рідна земля, –
Сьогодні це нам вирішать...

О, чом тоді не грянув грім, –
Не відвернув той гріх,
Коли у гніві навісім
Брату бивав братів своїх, –
Не рятував свій рідний дім
Натіх полях жахних?!..

Все було як завжди на полях тіх, мабуть, –
Навкруги все було, як колись, –
Та- вбивати тут, а вобито мусть
Натім полів той день мизійшлись, –
Часи злагоди й дружби минуле підуть:
Наші стежки тепер розійшлись! –

¹ Назва гірського пасма в центральній Англії.

Бутивбитому тім, з кимтиразомгуляв,
За столомзустрічавсяхмельним,
Ісваривсяз яким, потімвдвохполював,
Абопростосусідивіз ним
І єдиною мовоюз ним розмовляв, –
Хтонедавнобувдругомтвоім...

Жахнішезасмертьможе статицей день,
Хтобверху ційбитвіневзяв:
Братинареченихвсемріють лишень,
Щобвінднемостаннімнам став:
Дляїхньоїлютітеперми мішень... –
Ми – жертви,хто б тутне вмирав!

ХвалаНебесам! –доленосна труба
Вжеголоснозвенаснабій!
Тощобне чекалав майбутнімганьба,
Вперед, – всівпередмерщий!
За кого, за що– то не наша журба:
Цей деньзмінить світнановий!

29.06.2015

Rudyard Kipling

THE SECRET OF THE MACHINES (Modern Machinery)

*We were taken from the ore-bed and the mine,
We were melted in the furnace and the pit –
We were cast and wrought and hammered to design,
We were cut and filed and tooled and gauged to fit.
Some water, coal, and oil is all we ask,
And a thousandth of an inch to give us play:
And now, if you will set us to our task,*

*We will serve you four and twenty hours a day!
We can pull and haul and push and lift and drive,
We can print and plough and weave and heat and light,
We can run and race and swim and fly and dive,
We can see and hear and count and read and write!*

*Would you call a friend from half across the world?
If you'll let us have his name and town and state,
You shall see and hear your crackling question hurled
Across the arch of heaven while you wait.
Has he answered? Does he need you at his side?
You can start this very evening if you choose,
And take the Western Ocean in the stride
Of seventy thousand horses and some screws!*

*The boat-express is waiting your command!
You will find the Mauretania at the quay,
Till her captain turns the lever 'neath his hand,
And the monstrous nine-decked city goes to sea.*

*Do you wish to make the mountains bare their head
And lay their new-cut forests at your feet?
Do you want to turn a river in its bed,
Or plant a barren wilderness with wheat?
Shall we pipe aloft and bring you water down
From the never-failing cisterns of the snows,
To work the mills and tramways in your town,
And irrigate your orchards as it flows?*

*It is easy! Give us dynamite and drills!
Watch the iron-shouldered rocks lie down and quake,
As the thirsty desert-level floods and fills,
And the valley we have dammed becomes a lake.*

But remember, please, the Law by which we live,

*We are not built to comprehend a lie,
We can neither love nor pity nor forgive:
If you make a slip in handling us you die!
We are greater than the Peoples or the Kings –
Be humble, as you crawl beneath our rods! –
Our touch can alter all created things,
We are everything on earth – except the Gods!*

*Though our smoke may hide the Heavens from your eyes,
It will vanish and the stars will shine again,
Because, for all our power and weight and size,
We are nothing more than children of your brain!*

Ред'ярд Кіплінг

ТАЄМНИЦЯ МАШИН (Сучасна техніка)

Усі ми родом із залізних руд,
Що люде плавлять у жарких печах,
Й діяння, творені над нами, напрочуд
Були складні, і довгим був цей шлях.

Та паливо, мастила і, мабуть,
Вода і догляд треба нам лишень, –
І як дбайливими із нами будь,
Ми можемо працювати ніч і день!

Ми можемо бачить, чути, рахувать,
І можемо вантажі важкі везти,
Літати, плавати і друкувать,
В оселі світло можемо нести!

Щоб визвать друга, що живе край-світ, –
Його ім'я й адресу укажи,
Й почуєш голосу свого політ

Черезморя – крізь простір без межі.
Що сталося з ним? Тобі він відповів?
Мерщій до нього хочеш вирушать? –
До твоїх послуг безліч кінських сил,
Щоб простір океанів подолать!

Вже пароплав чекає твій наказ
І край причалавін уже, мабуть:
Поверне важіль капітан –і враз
Могутній велетень рушає в путь!

Для тебе гори можемо оголять, –
Звільняти їх від темних хащ лісів;
Річок ми русла можемо змінять,
А засівать поля – і поготів!

Турбини можуть виробляти струм,
Якщо їх оберта річок вода, –
Ота, що чути й чути її шум,
Як вона з гір високихвниз спада.

Ми можемо все! –Дай динаміт і дрель! –
Іскелі упадуть там, де ріка,
І там, де був поділ серед пустель,
Вже озеро глибоке виника!

Але благаєм: обережним будь! –
Не знаєм ми пощади, ні жалю.
Недбалість з нами – небезпечний путь,
Таїть він смерть або ж печаль твою.

Покірні нам вельможі й королі:
Закон безпеки – він для всіх єдин;
Ми можемо все змінити на землі,

За нас сильніший лише Бог один!

Най наша кіпоть вкриє увесь світ,
Та час мине – і вже нема його!
Так, – всемогутні ми, але ми – лише плід,
Лише здобуток розуму твого!

23.08.2015, с. Здвижівка

Rudyard Kipling

HYMN BEFORE ACTION

*The earth is full of anger,
The seas are dark with wrath,
The Nations in their harness
Go up against our path:
Ere yet we loose the legions
Ere yet we draw the blade,
Jehovah of the Thunders,
Lord God of Battles, aid!*

*High lust and forward bearing,
Proud heart, rebellious brow –
Deaf ear and soul uncaring,
We seek Thy mercy now!
The sinner that forswore Thee,
The fool that passed Thee by,
Our times are known before Thee –
Lord, grant us strength to die!*

*For those who kneel beside us
At altars not Thine own,
Who lack the lights that guide us,
Lord, let their faith atone!
If wrong we did to call them,*

*By honour bound they came;
Let not Thy Wrath befall them,
But deal to us the blame.*

*From panic, pride and terror,
Revenge that knows no rein –
Light haste and lawless error,
Protect us yet again.
Cloke Thou our undeserving,
Make firm the shuddering breath,
In silence and unswerving
To taste Thy lesser death.*

*Ah, Mary pierced with sorrow,
Remember, reach and save
The soul that comes to-morrow
Before the God that gave!
Since each was born of woman,
For each at utter need –
True comrade and true foeman –
Madonna, intercede!*

*E'en now their vanguard gathers,
E'en now we face the fray –
As Thou didst help our fathers,
Help Thou our host to-day.
Fulfilled of signs and wonders,
In life, in death made clear –
Jehova of the Thunders,
Lord God of Battles, hear!*

Ред'ярд Кіплінг

МОЛИТВА ПЕРЕД БИТВОЮ

Знов люттю світ палає,
Аж океан кипить, –
Знов ворог нависає,
Іде, щоб нас зломить.

Та поки ще ми живі
І гострі ще мечі, –
Бог Воєн, дай нам сили,
В бою допоможи!

Нам, що нехочуть вгору
Хрест долі донести,
Байдужість, непокору, –
Гріхи нам відпусти!

Нам, хто Завіт порушив,
Гріхів у кого вщерть,
Тебе гнівити змусив, –
Дай гідно стрітить смерть!

І тих, хто йде на битву,
До спільної мети,
Хоч іншу молитву
Творять, – їх захисти!

На них, хто йде завзято
На битву, що гряде,
Твій гнів нехай не пада –
На нас най упаде.

Від паніки і жаху,
Від помсти без межі,
Від гордощів, від краху
Ти нас убережи!

Про гріх наш позабувши,
Яви любов свою:
Щоб мовчки, не здригнувшись,
Нам смерть прийняли в бою!

Ми й Діві шлем молитви:
Дай захист душам тім,
Що завтра після битви
Вже стануть перед Ним!

Народжені жінками,
Як наш Ісус колись,
Мадонна, будь же з нами!
Мадонна, заступись!

Минулими роками
Бог милість слав батькам:
У битві з ворогами
Допоможи і нам!

Нам, славою укритім,
Гріхи наші даруй, –
Стихій всіх Усмиритель,
Єгова, – нас учуй!

18.07.2015, с. Здвижівка

RudyardKipling

THE VAMPIRE

*A fool there was and he made his prayer
(Even as you or I!)
To a rag and a bone and a hank of hair
(We called her the woman who did not care)
But the fool he called her his lady fair –
(Even as you or I!)*

*Oh, the years we waste and the tears we waste!
And the work of our head and hand
Belong to the woman who did not know
(And now we know that she never could know)
And did not understand!*

*A fool there was and his goods he spent
(Even as you or I!)
Honour and faith and a sure intent
(And it wasn't the least what the lady meant),
But a fool must follow his natural bent
(Even as you or I!)*

*Oh, the toil we lost and the spoil we lost
And the excellent things we planned
Belong to the woman who didn't know why
(And now we know that she never knew why)
And did not understand!*

*The fool was stripped to his foolish hide,
(Even as you or I!)
Which she might have seen when she threw him aside –
(But it isn't on record the lady tried),
So some of him lived but the most of him died –*

*(Even as you or I!)
And it isn't the shame and it isn't the blame
That stings like a white-hot brand –
It's coming to know that she never knew why
(Seeing, at last, she could never know why)
And never could understand!*

Ред'ярд Кіплінг

ЖІНКА-ВАМПІР13)*

Жив-був один дурень. Молився він
(Втім, як і ви, і я!)
На сукню, кістки і пучок волосин
(І вперту – хоч теши на голові клин!),
Вбачав у ній фею з казкових країн
(Втім, – як і ви, і я!).

О, ті марні роки, журба й сльози гіркі,
Щем від втрат і нездійснених мрій! –
Черезжінку оту, що не знала чому
(Зрозуміть, що до чого й чому), –
Бог не дав цього їй!

Їй віддав дурень все, що надбав
(Втім, як і ви, і я!):
Честь і віру, і гідність, що мав
(Подяки, звичайно, він не дістав), –
І залишився дурнем – ума не придбав
(Втім, як і ви, і я!).

О змарнований труд і здобутки років,
І задуми, що не здійснить! –
Все згубила вона, що ніяк не могла
(І, відомо, й повік не змогла)

Хоча б щось зрозуміть!
Була випита кров із дурня того
(Втім, як і з мене й вас!),
Хоча, звісно, вона не признала цього,
А потім прогнала від себе його.
Живим став мерцем він від часу того
(Втім, – якбагато з нас!).

Що жахнішможе бути ніж докори собі,
Якнастанеосаяння мить, –
Зрозуміть, що вампіром та фея була,
Й не бажала вонаі тому не змогла
Най хоч трохи його зрозуміть!
Серпень 2016, с. Здвижовка

RudyardKipling

[WHEN I LEFT ROME FOR LALAGE'S SAKE...]

(Ноту див. стор. 234)

***When I left Rome for Lalage's sake
By the Legions' Road to Rimini,
She vowed her heart was mine to take
With me and my shield to Rimini)
(Till the Eagles flew from Rimini!)***

***And I've tramped Britain, and I've tramped Gaul,
And the Pontic shore where the snow-flakes fall
As white as the the neck of Lalage –
(As cold as the heart of Lalage!)***

***And I've lost Britain, and I've lost Gaul,
And I've lost Rome, and, worst of all,***

I've lost Lalage!

Ред'ярдКіплінг

[ЯК Я РИМ ПОЛИШАВ І КОХАНУ ЛЕЙЛЕЖ...]

Як я Рим полишав і кохану Лейлеж,
Йшов шляхом Легіонів в Риміні,
Я їй серце віддав, і вона своє теж, –
Щоб я зним крокував до Риміні
(До відльоту "Орлів" із Риміні!)

І зазнав я британських і галльських доріг,
Берег Понту, де падає сніг, –
Сніг, що білий як плечі Лейлеж,
(І холодний, як серце Лейлеж!).

І от втратив я все: втратив Галлію й Понт,
І Британію втратив я теж,
Втратив Рим...і, о туга без меж! –
Втратив я і Лейлеж!

2015

RudyardKipling

THEAPPEAL

***IF I HAVE GIVEN YOU DELIGHT
BY AUGHT THAT I HAVE DONE,
LET ME LIE QUIET IN THAT NIGHT
WHICH SHALL BE YOURS ANON:***

***AND FOR THE LITTLE, LITTLE SPAN
THE DEAD ARE BORNE IN MIND,
SEEK NOT TO QUESTION OTHER THAN***

THE BOOKS I LEAVE BEHIND.

Ред'ярдКіплінг

ЕПТАФІЯ

ЯК ПОХВАЛУ, ХОЧА Б ОДНУ,
У ВАС Я ЗАСЛУЖИВ,
ТО НЕ ТРИВОЖТЕ МОГО СНУ,
ЯКИМ Я ТУТ СПОЧИВ.

А ЯК УЗНАТИ ЩОСЬ СПАДЕ
ПРО МІЙ ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ,
ТО НЕ РОЗПИТУЙТЕ НІДЕ:
ВСЕ – У МОЇХ КНИЖКАХ.

2015

WilliamErnestHenley **(1849 –1903)**

THEINVICTUS

*Out of the nightthat covers me,
Black as the Pitfrom pole to pole,
I thankwhatever gods maybe
For my unconquerable soul.*

*In the fell clutch ofcircumstance
I have not wincednor cried aloud.
Under thebludgeoningsof chance
Myheadis bloody, but unbowed.*

*Beyondthisplace ofwrathand tears
Looms but the Horrorof the shade,
Andyet the manace of the years*

*Finds, and shall find, me unafraid.
It matters not how straight the gate,
How charged with punishments the scroll:
I am the master of my fate:
I am the captain of my soul.*

Уильям Эрнест Хенли

НЕСОКРУШИМЫЙ¹⁴)*

Изъемы, в которой я стою,
Клубящейся, как Ададым,
Зато богов благодарю,
Что духом я - несокрушим.

К ним я не взывал смольбой, —
В себе таил душевный стон,
И, хоть изранен судьбой,
Окровавлен, - но не сломен!

За жизнью, полной гнева, слез,
Таится Мрак Небытия,
Ноне боюсь я лету гроз,
Пред Роком — нет, не дрогну я!

Пусть для меня нет в рай стези,
Пусть рок довлеет надомной, —
Я капитан своей судьбы,
И сам себя рулевой!

06.06.2013, Нежин

Langston Hughes

THE DREAM

*Hold fast to dreams
For if dreams die
Life is a broken-winged bird,
That cannot fly.*

*Hold fast to dreams,
For when dreams go
Life is a barren field
Frozen with snow.*

Ленгстон Хьюз

МРІЯ

Ти втратив мрію? –
Як далі жити? –
Ти – птах підбитий,
Що не злетить.

Тримайся мрії:
Без неї – горе:
Земля неплідна,
Пусте поле.

02.02.2015

WinniePooh

NATURE'S TUNE

*Listen to the busy bees
buzzing while you sit at ease
and the sound of rustling trees
tapped by a soft summer breeze.*

*Hark that twittering up high.
Birds are singing in the sky.
And the murmur of a stream
tells you of a pebble's dream.*

*As the evening comes along
crickets chirp a charming song.
Frogs do croak beneath the moon:
This is mother nature's tune.*

ГОЛОСИ ПРИРОДИ

Чуєш? – десь дзижчить бджола:
Видно, меду здобула;
Вітерець війне – в ту ж мить
Гай зелений зашумить!

В небі чутипташок спів
Понад килимом лугів;
Ручай сонно мурмотить, –
Мабуть, сни цікаві снить.

Цвірчить, коник на лужку,
Жабка квакає в ставку,
Повні гомону ліси, -
То природи голоси!

02.06.2013

**Переклади з французької
на українську і англійську**

Paul Verlaine
(1844 -1896)

CHANSON d'AUTOMNE

*Lessanglotslongs
Desviolons
Del'automne
Blessent moncoeur
D'une langueur
Monotone.*

*Toutsuffocant
Etblême, quand
Sonnell'heure,
Je me souviens
Desjoursanciens
Etjepleure,*

*Etjeme'envais
Auventmauvais
Quim'emporte
Deçà, delà,
Pareila la
Feuille morte.*

Paul Verlaine

AUTUMNAL SONG

*Like violins
Those wailing winds
Autumnal. –
They tear apart
And squeeze my heart
With languor.*

*And I turn pale
When hear again
My old clock chime,
Shed tears again –
For my young days, –
The happy time.*

*I go afield,
To the wind yield.
They swirl me round
And drive me, sway
Across the dale,
Like leaves on ground.*

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ 15)*

(Ноти див.у "Додатках" стор. 240)

Осінь іде,
Вітер гуде
 Тужінням скрипок;
Звуки пливуть
І серце рвуть
 Прощальним схлипом.

Годинник б'є, –
Серце моє
 Знов завмирає.
В імлю дивлюсь,
В журбі топлюсь, –
 Юність згадаю...

Вийду в поля, –
Вітер гуля
 В далечі млистій,
Вихор вихля,
Мною кружля
 Мов падолистом.

2009

Paul Verlaine

NEVERMORE

*Souvenir, souvenir, quemeveux-tu? L'automne
Faisaitvoler lagrivea traversl'air atone,*

*Et le soleil dardait un rayon monotone
Sur le bois jaunissant ou la bise de tone.
Nous étions seul à seul et marchions en revant,
Elle et moi, les cheveux et la pensée au vent.
Soudain, tournant vers moi son regard mouvant
"Quel fut ton plus beau jour?" fit sa voix d'or vivante,*

*Sa voix douce et son oreille, au frais timbre angélique.
Un sourire discret lui donna la réplique,
Et je baisais sa main blanche, dévotement.*

*Ah! Les premières fleurs, qu'elles sont parfumées!
Et qu'il bruit avec un murmure charmant
Le premier oui qui sort de lèvres bien-aimées!*

Поль Верлен

НІКОЛИ-НІКОЛИ! 16)*

О, спогадимої! Чого вам знову треба?
... Печально журавлі летіли десь край неба,
Освітлював наш шлях холодний промінь Феба,
Пожовклий ліс щось лепетав про себе.

Ми йшли і мріяли по стежці луговій,
Нам кучері тріпав осінній вітровий.
І раптом чую я сріблястий голоствій:
"Яким він був, найкращий у житті день твій?"

Так солодко, так ніжно голостойбринів! –
Не начеянголів святих небесний спів! –
Ййрукунабожно цілункамия вкрив...

Як першоцвіт той, – свіжий і пахучий –
Те перше, ніж не інесмілеє "люблю",

Щочарівніусталепечутьнерішуче!

Липень 2013, с. Здвижівка

Charles Baudelaire

(1821 – 1867)

CHANT d'AUTOMNE

*Bientôt nous plongerons dans les froides ténèbres;
Adieu, vive clarte de nos étés trop courts!
J'entends déjà tomber avec des chocs funèbres
Les bois retentissants sur le pavé des cours.*

*Tout l'hiver va rentrer dans mon être: colère,
Haine, frissons, horreur, labeur dur et forcé,
Et, comme le soleil dans son enfèr polaire,
Mon cœur ne sera plus qu'un bloc rouge et glacé.*

*J'écoute en frémissant chaque buche qui tombe;
L'échafaud qu'on batit n'a pas d'écho plus sourd.
Mon esprit est pareil à la tour qui succombe
Sous les coups du belier infatigable et lourd.*

*Il me semble, bercé par ce choc monotone,
Qu'on cloue en grande hâte un cercueil quelque part.
Pourquoi? – C'était hier l'été, voici l'automne!
Ce bruit mystérieux sonne comme un départ.*

Шарль Бодлер

ОСІННІЙ НАСПІВ

Пітьма і холод знов невдовзі підійдуть...
Прощай, літоясне: ти швидко відійшло! –

Вжечутногрюкітдров, щоскоро загудуть
Вжаркихпечахосель, – щоб людямдаты тепло.
Зими химернийсонохопитьдушузнав,
Тамбуде страх і гнів, тяжкої праці слід,
А сонце – крижанейчервоне, мовта кров,
Й мороз будев грудях, атам, де серце –лід!

Ія здригаюсьзнаввідстукудров сухих –
І снюя: ешафот, гулнатовпу, майдан, –
Іпадаємій духвідзвуківтихглухих,
Яквежа хилиться, в якугатить таран.

Імариться мені: в сусідньому дворі
Збиваютьпоспіхом(хто зна, кому?) труну...
Де ж ви, недавньогоясного літа дні? –
Тойгул віщує смерть, а невесну ясну...

27.07.2013, с. Здвижівка

Robert Desnos

CONTE DE FÉE

*Il était un grand nombre de fois
Un homme qui aimait une femme.
Il était un grand nombre de fois
Une femme qui aimait un homme.
Il était un grand nombre de fois
Une femme et un homme
Quin'aimaient pas
Celui ou celle qui les aimaient.
Il était une fois,
Une ceul fois, peut être:
Une femme et un homme
Qui s'aimaient.*

Роберт Десно

СКАЗКА

Такслучалось уж многие тысячи раз:
Он ее безответно любил
И случалось уж тысячи-тысячираз:
Безответно любила она;
И случалось уж сотни и тысячи раз,
Что и он, и она
Отвергали любящих их...
Но случилось лишь раз,
Лишь один, может быть,
Что пришлось им друг друга
Навсегда полюбить.

Переклади з української наанглійську

Тарас Шевченко
(1814 – 1861)

ПРИЧИННА
(уривок)

*Рече та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма.*

*А блідий місяць на ту пору
З-за хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
Товиринав, то потопав.*

*Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичи в гаю перекликались,
Та ясень раз-у-раз скрипів.*

TarasShevchenko

THEBEWITCHEDWOMAN

(an extract)17)*

The oldwideDnieperroars and howls,
Theragingwind in anger wails,
It bendstallpoplars totheground,
And drives afar thehill-highwaves.

And from behind the sailing clouds,
Like a canoe on the blue main,
From time to time the moon peeped out, –
It sank and then emerged again.

The cock had not yet crowed dawning,
And nowhere had squeaked a door,
The owls hooted our warnings,
The ash-trees creaked and creaked once more.

2015

Тарас Шевченко

[ТЕЧЕ ВОДА З-ПІД ЯВОРА...]

*Тече вода з-під явора
Яромна долину.
Пишається над водою
Червона калина.
Пишається калинонька,
Явор молодіє,
А кругом їх верболози
Й лозі зеленіють.
Тече вода із-заявора
Та по нід горою.
Хлюпочуться качаточка
По межосокою.
А качечка впливає
З качуром за ними,
Ловить ряску, розмовляє
З дітками своїми.
Тече вода край города.
Вода ставом стала.*

*Прийшлодівчаводубрати,
Брало, заспівало.
Вийшлизхати батько ймати
Всадокпогуляти,
Порадитись,кого б тоїм
Своїмзятєм звати.*

ТарасШевченко

ИЗ-ПОД ЯВОРА СТЕКАЕТ ...18)*

Из-под явора стекает
Воданадолину,
Красуетсянадводою
Пышнаякалина.
Красуетсякалинонька,
Явормолодеет,
А вокруг ихчернолозы,
Лозызеленеют.
Течетводаиз-загая¹

¹ Гай – украинское "роща".

Низом, подгорою,
Ав нейплещутсяутятка
Промежосокою.
Иуточкавыплываєт,
Ловитрякусними,
Ласкововедєтбєсєду
С деткамисвоими.
Водавнизсхолмастекаєт,
Узапрудыстала.
Тамдевицаводубрала,
Брала, напевала.
Аотецєєинєня¹
Гуляли всадочке,
Толковали,закогобим
Выдать замуж дочку.

08.01.2014, Нежин

TarasShevchenko

* * *

From below a sycamore
A brook somewhere flows;
In full splendour on its banks
A snowball -tree grows.
Swaying happily it grows,
With the sycamore,
And around them cluster willows,
Happy even more.
The brook runs across a grove
From below the hills,
And wee ducklings splash the water
With their tiny bills.

¹ Нєня (нєнька) – украинское разговорное "матушка".

And their mother swims about
With their father -drake;
They pick water-weeds while talking
To their darling babes.
The brook flows by an orchard
Forming a little pond,
A young lass, while dipping water,
Sings a quiet song.
Her old folks, in the garden,
Going for a stroll,
Argue whom their son-in-law
They would rather call.

03.11.2013, Nizhyn

Тарас Шевченко

МЕНІ ОДНАКОВО, ЧИ БУДУ...

*Мені однаково, чи буду
Я жити в Україні, чи ні.
Чи хто згадає, чи забуде
Мене в снігу на чужині –
Однаковісінько мені.
В неволі виріс між чужими,
І, не оплаканий своїми,
В неволі, плачучи, умру
І все з собою заберу,
Малого сліду не покину
На нашій славній Україні,
На нашій – не своїй землі.
І не пом'яне батько з сином,
Не скаже синові: "Молись,
Молися, сину: за Україну
Його замучили колись".*

*Мені однаково, чи буде
Той син молитися, чи ні...
Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.*

TarasShevchenko

ICARE NOT...19)*

I care not if I'm to live
In my Ukraine or I am not,
And if someone remembers me
In desert snows, – I care not.
I'm not concerned with it, – a jot.
In serfdom was I born and tended,
In serfdom I am doomed to die,
To die unmourned and unbefriended,
To leave this world with bitter cries,
With no trace of me behind
In our glorious Ukraine,
In our but some foreign clime.
A son will not be told by father:
"Remember him, my son, and pray,
For he was tortured for Ukraine."
I do not care if he will pray.
But I will care, and care a lot,
If foes against Ukraine complot,
Ensnare Ukraine, lull her asleep,
Lull her to sleep and then awake
Bereft of all, in distress dire,
All robbed, in rags, and all in fire, –
I care a lot, oh, I do care!

03.05.2016

Тарас Шевченко

[ЗАПОВІТ]

*Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реверевучий.
Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойдія
І лани, і гори –
Все покину і полину
До самого бога
Молитися., а до того
Я не знаю бога.
Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.
І мене в сем'ї великій,
В сем'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.*
25.12.1845, в Переяславі

TarasShevchenko

MYLASTWILL

*(an abridged version)20)**

WhenI amdeadyouburyme
InUkraine beloved,
In thewidesteppe, on a highhill,
The bluesky above it.

I will see the corn-fields spread,
The oldDnieperflow,
Andwilllisten to it andhear
Itroaringbelow.

.....
.....
.....

Burymeandthenrise up
Andyourchainsdosever,
To the bloodyreignoffoes
Put an end forever.

Andin the newfamily,
Intheworldtobe,
AllIwant you: justremember
Andspeak wellof me.

27.01.2016, Zdvyzhivka

ЛесяУкраїнка (1870 - 1913)

CONTRA SPEMSPERO!

*Гетьте, думи, ви, хмари осінні!
То ж те перавесна золота!
Читотак, ужалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?
Ні, я хоч укрізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Безнадії так і сподіватись,
Жити хочу! Геть думи сумні!
Я навбогім, сумнім перелозі
Буду сіять барвисті квітки,
Буду сіять квітки на морозі,
Буду лити наних сльози гіркі.
І відслізтих гарячих розтане
Та коральодовая, міцна,
Може, квіти зійдуть—і настане
Ще й для мене веселавесна.
Я на горі крутій крем'яну
Буду камінь важкий підіймать
І, несучи вагу страшну,
Буду існувати весело співать.
Вдовгу, темну юнічку невидну
Нестулюю ніхвильку очей,
Все шукатиму зірку провідну,
Ясну владарку темних очей.
Так! я буду укрізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Безнадії так і сподіватись,
Буду жити! Геть думи сумні!*

02.05 1890

LesyaUkraïinka

CONTRASPEMSPERO21)*

Oh, be gone, dismal thoughts – autumn clouds! –
There's the golden spring everywhere.
Will you days of my happiness shroud,
And my blooming young years will be there?

No! I'll laugh all the same, but not mope,
Even grieved, will I sing merry songs,
And, deprived every hope, I'll hope,
Dismal thoughts, low spirits, – be gone!

And I'll sow bright flowers here
Of a day at the end of the year,
And while sowing shed scalding tears
On the frost-bitten soil everywhere.

Through the ice crust my tears will sear,
And the ice-covered soil will soon melt,
And new flowers there will appear,
And again I'll feel spring as I felt.

And then uphill I'll fetch a huge stone,
A great burden, – and up the steep hill,
I will carry the stone alone,
And I'll croon merry ditties, I will!

All night long, wide awake, I'll be lying,
And I'll peer from the dark in the sky,
With my dreams I'll be far away flying,
Try to find there the guide- star of mine.

Yes, I'm willing to laugh but not mope,
In deep grief, I will sing merry songs,
And, deprived every hope, I'll hope, –
I will live! Dismal thoughts, you be gone!

03.07.2015

Анатолій Шкуліпа (род. 1950)

САМОТНІЙВАЛЬС

*Лущила мати квасолю,
Не нарікала на долю,
Просто стручки в руки брала,
Пальцями перебирала.*

*Скригнула тихо колиска –
Тенькнула, вражена, миска:
Кожна оцяквасолина –
Що в сповиточку дитина.*

*Лущила мати квасолю,
Перебирала, мов долю.
Чи то стручки в руки брала,
А чи роки поминала.*

*Впала одна квасолина –
І запеклась, мов сльозина.
Вишила білу сорочку –
Що ж ти не їдеш, синочку?*

*Буря терзає тополю:
Хто ж це розсилав квасолю?
Хто притрусив пилюгою*

*Стежку у двір під горою?
Горнеться тінь до причілка,
Мати принишкла, мов бджілка.
Як докричатись у тишу? –
Навіть листа не напишеш.*

*Лущила мати квасолю –
Важко зітхалося полю.
Та крізь розлуки і муки
Сили не вернеться в руки.*

*Не перейти кріз морози:
В хаті не дрова, а сльози.
Чим розтопить хуртовину? –
Я божеволію, сину.*

AnatoliyShkulipa

THEWALTZOFSOLITUDE

Haricots mother hulled, silent,
Out of doorsitwastwighlight.
Quietly hulledmother, podby pod,
Bearing no grudge against her lot.

Tinkled a haricot bean quietly,
Fallinginto theplatelightly.
Everysinglebean - like a babe,
Lookedlike a childfromits cradle.

Mother was busy with haricots,
Fingering,shelling the yellow pods,
Lookedat theripe and drypods of hers
Calling to mindher better, youngyears.

Why did her eyes become moistened? –
A shirt for her son she'd embroidered...
Why don't you come home, sonny dear? –
And like a bean, roll a tear.

Silently mother pods fingered,
At times her hands slightly lingered ...
By storm was the tall poplar battered,
By whom were the pods and beans scattered?

Shelled mother pods dropping tears,
Calling to mind her young years...
She doesn't receive a letter...
Where are you, son, what's the matter?

Why is all covered with grasses
The path that to her hut passes...?
Her hands their strength won't retrieve...
And she dries a new tear on her sleeve...

The frost outside is so fierce,
But instead of the firewood – tears!
How to survive the cold so bad?
Oh, sonny dear! I'm going mad.

30.10.2016

Анатолій Шкуліпа

ВІДСТУПАЄ НАВІТЬ НЕПОГОДА

***Як з'явлюся в рідній стороні,
Я блуні,
розчулені від стрічі,***

*Норовлять
у білому вбранні –
Хоч здалязаглянути у вічі.*

*І черешні,
майже навздогад,
Припустивши по чужих городах,
Лопотять з віддалених левад, –
Відступає навіть непогода.*

*І подвір'я
стеле спориші,
Щоб м'якіш ступалося до ганку...
Стільки світла хлюпає з душі,
Що коханій
вистачить до ранку.*

AnatoliyShkulipa

EVENNASTY WEATHER GIVES IN WHEN I COME HOME

Ev'nnasty weather smiles when I come home,
Even the apple-trees, glad to see me, try
To reach out for me, in their white foam,
Try to look into my happy eyes.

The cherry-trees, all of a sudden,
At random hurdling over my neighbours' palings,
Push on to me across my neighbours' gardens,
And the weather smiles at me so gaily.

And my courtyard spreads a mat of grass, –
To make steps soft to the native porch...
My heart beams radiance for my dear lass

Till morninghappily to watch.

ІринаВасильківська
(род. 1959)

КАЯТТЯ

*Я стільки віршів вже для тебе написала
І стільки слів потрібних віднайшла!
Чому ж цього раніш я не сказала,
Як ти зімною поряд ще жила?*

*Чому ж ця хвиля віршів накопилась,
Коли в безодню горе затягло,
Й душа твоя у вічність відлетіла,
А тіло вземлю глибоко лягло?*

*Чому так пізно врешті розумієм,
Яке безцінне втрачене навів,
Що вже ніяке слово не відкриє
Рукою смерті стулених повік?*

*Прости,що не завжди я говорила
Тобіпро те, що в серці берегла,
Що ласкою тебе нечасто гріла,
В буденних клопотах згораючи дотла.*

*Під попеломщоденної рутини
Ховався промінь ніжності й тепла.
Пробач за те, що лиш скупі краплини
З ріки любові дасть тобі змогла;*

*За те, що вірші линуть, мов потоки
Тепер,коли тобі вже їх не чуть.
Життя щораз дає жорсткі уроки,*

Й сумлінняй докори,мов опіки, печуть.

*Як ти була ще поряд біля мене,
Із радості,чи, може, з гіркоти,
Я стільки слів тобі кидала, нене!
Тепер шепчу розкаяне "Прости".*

IreneVassylkivska

REPENTANCE

After your death I've written many verses
For which I many tender words have found.
Why is it now that my heart confesses
Its sins – when you lie buried in the ground?

And when I write the words to calm my dole
Your ashes lie committed to cold earth;
Has left for mute eternity your soul,
A priceless gem was stolen by your death.

Why does so late the bitter truth come home
That what I lost can never be regained?
And I look back at what I lost, alone,
But no words can bring you back again.

Forgive that seldom I to you confided
What in my heart's recesses lay in store,
I seldom fondled you, and your death reminds me
That I can never fondle you any more.

Under the ashes of my troubles and hustles
The sparks of tender love were seldom seen.
I gave too few of them, in cares and bustles,

The river of my love may shallow seem.
Forgive me my belated farewell verses,
From our life we bitter lessons learn.
Pangs of remorse and my self-pointed curses, –
Like glowing embers they my soul burn

02.10.2017, Ніжин

Ольга Тимченко
(род. 1988)

ЗОРІ ЗІ МНОЮ В ЗМОВІ

*Сьогодні зорі
зі мною в змові. Застигла ніч.*

*Цей дивний спогад
неначе сповідь віч-на-віч.*

*Підкралась нишком
в кімнату тиша,
шепоче сни,*

*а я лелію
солодкі мрії,
прийди, прийди.*

*Прокинусь ранком
ловить світанок, всміхнусь тобі,*

*спитаю, хто ти
й чи є насправді,
й піду у тінь.*

Olga Tymchenko

A CONSPIRACY WITH THE STARS

I with the stars conspire
Against the dark night.
Darkness has set in.

This recollection
Is a confession
Tete-a-tete.

Quite noiseless, stole up
To my room silence,
And whispers dreams.

All night I cherish
Sweet visions fairish,
Do come to me.

It happens rarely:
I'll wake up early
To smile at you,

Then ask with fear
If you are real, –
And merge with shade.

Ольга Тимченко

* * *

*Тінь
поза часом*

*і простором
стежку
торує нам
прозою.
Сни
розпорошують
спогади.
Врешті
імла
стане спокоєм.*

Olga Tymchenko

[SHADOWS, REGARDLESS OF TIME...]

Shadows,
regardless of time
and space,
pave a way for us
with a prose.
Visions of sleep
disperse
our memories.
In the end
the shadows
will turn
into peace of mind.

**Перекладиз російської
наанглійську**

Михаил Лермонтов
(1814 - 1841)

ВЫХОЖУ ОДИН Я НА ДОРОГУ...

*Выхожуодиняна дорогу,
Сквозьтуманкремнистыйпутьблестит,
Ночьтиха, пустынявнемлет богу,
И звезда сзвздою говорит.*

*Внебесах торжественно ичудно,
Спит земля в сияньиглубом...
Что же мнетакбольно итактрудно?
Ждутьчего, жалею ли о чем?*

*Уж нежду отжизниничего я,
И нежальмне прошлого ничуть...
Я ищусвободы ипокоя,
Я б хотелзабыться и заснуть.*

*Но нетем, холодным сноммогилы...
Я б хотелнавекитак уснуть,
Чтобво мнедремалижизни силы,
Чтобдыша, вздымалась тихогрудь.*

*Чтобвесь день, всю ночь, мой слухлелея,
Пролюбовь мне сладкийголоспел,
Надо мной чтоб вечно зеленя,
Темный дуб склонялся ишумел...*

1841

Mikhaïl Lermontov

[I WALK OUT ON MY LONELY ROAD]22)*

I walk out on my lonely road,
In a hazy light it is immersed;
Sleep the Earth in the dimmed moonlight cloak,
And the stars between themselves converse.

The sky looks majestic and god-blessed,
In a halo is the Earth as sleep.
Why is then my soul so dark, depressed?
Why is then my sorrows so deep?

Peace of mind and freedom I am seeking,
In my past there's nothing to deplore.
I would fall into a sound sleeping,
Life has nothing left for me in store.

But it shouldn't be the sleep of death, cold-fingered:
I would like to fall in such a sleep
Where the embers of my life still lingered,
And my bosom heaved while breathing deep,

Where sweet music day and night were replaying
An enchanting voice sang songs of love,
And a dark, green oak, ever swaying,
Bent over me and lulled me from above.

04.02.2015

М.Ю. Лермонтов

[РАССТАЛИСЬ МЫ, НО ТВОЙ ПОРТРЕТ...]

*Расстались мы, но твой портрет
Я на груди своей храню...
Как бледный призрак лучших лет
Он душу радует мою.*

*И, новым предавшись страстям,
Я разлюбил твоего бога:
Так храм оставленный – все храм,
Кумир поверженный – все бог!*

Mikhaïl Lermontov

[A TINY EFFIGY OF YOURS...]

*A tiny effigy of yours,
Though we have parted, still I keep, –
And like a shade of the best years,
It lingers in my bosom deep.*

*And now, indulged in novel dreams,
I cannot leave your love's domain, –
A temple forlorn remains esteemed,
As a saint betrampled – remains a saint.*

06.02.2015

М.Ю. Лермонтов

СОН

*Вполдневный жар, в долине Дагестана,
Ссвинцом в груди лежал недвижимая,
Глубокая еще дымила срана,
Пока плек кровь точилась ая моя...*

*Лежал один я на песке долины,
Уступы скал теснились кругом,
И солнце жгло их желтые вершины
И жгло меня, но спал я мертвым сном...*

*И снился мне сияющий огнями
Веселый пир в родимой стороне,
Меж юных жен, увенчанных цветами,
Шел разговор веселый обо мне.*

*Но, в разговор веселый не вступая,
Меж них сидела юная одна,
И в смутный сон душа ее младая,
Казалось мне, была погружена.*

*И снилась ей долина Дагестана,
Знакомый труп лежал в долине той,
Глубокая в груди чернела рана
И кровь лилась хладящей струей...*
1841

Mikhaïl Lermontov

*THE DREAM*23)*

InDaghestan, innooneat, in a valley
Ilayalone, abulletinmyheart;
Thfatalwound ofminewasbleedingfreely,
Itwasstillsteamingwith myscarletblood.

TherewasIlyingonthesandalone,
Theyellowcliffsaroundfallingsteep;
Thesunpouredheaton thosecliffsandstones,
AndscorchedmebutIwasdeadasleep...

Andinmyever-lastingsleepIvisioned
Agreatrejoicing inmynativeland;
Theresatand gailytalkedofmeandreasonedBewreathed
younggraces, flowers inhand.

But,lostinthought, theresatamaiden,
Withnobodytriedshetoconverse.
Itseemedherheartwas with some langourladen,
Andin aday-dreamsoulwasimmersed.

ShevisionedDaghestan,theyellowcliffsandstones,
Ayoungdeadmaninthatremoteland, –
Helay there, prostrate in the vale, alone,
His coolingbloodstilldripping on the sand...

12.01.2015, с. Здвижівка

М. Ю. Лермонтов

[У НОГ ДРУГИХ НЕ ЗАБЫВАЛ...]

*У ног других забывал
Я зор твоих очей;
Любя других, я лишь страдал
Любовью прежних дней.*

*Так память, демон-властелин,
Все будит старину,
И я твержу – один-один! –
"Люблю, люблю одну!"*

*Принадлежишь другому ты,
Забыв певца тобой;
Стех пор влекут меня мечты
Прочь от земной родной...*

*Корабль умчит меня отней
В неизвестную страну,
И повторит волна морей:
"Люблю, люблю одну!"*

*И не узнает шумный свет,
Кто нежно так любим,
Как страдал, исколется
Я памятью тою мим.*

*И где бы я ни стала искать
Былую тишину,
Все сердце будет мне шептать:
"Люблю, люблю одну!"*

1831

Mikhaïl Lermontov

At others' feet I couldn't forsake
You and your lustrous eyes;
My later loves were just a fake
Of that first love of mine.

The memories of those days... –
They turn my heart to stone,
And, all alone, I say and say:
"I love – love one alone".

You to another man belong,
I am by you forlorn,
And now for distant lands I long,
For far-off shores I yearn.

A ship will speed me far away,
I'll leave my native home,
These waves splashing, night and day:
"I love, – love her alone.

And the wide world will never learn
About my love, so pure,
What pains I had through my love's spurn,
And what my heart endured.

And if I peace of mind regain,
No more my love bemoan,
My heart will whisper all the same:
"I love, – love one alone"!

January 2015, Zdvyzhivka

Михаил Лермонтов

[НЕТ, НЕ ТЕБЯ ТАК ПЫЛКО Я ЛЮБЛЮ...]

*Нет, не тебя так пылко я люблю,
Не для меня красы твоей блистанье ^
Люблю в тебя прошлое страданье
И молодость погибшую мою.*

*Когда порой на тебя смотрю,
В твои глаза вижу как долгим взором,
Таинственным язаня тразговором, –
Но не с тобой сердцем говорю...*

*Я говорю сподругой юных дней,
В твоих чертах ищучи черты другие,
В твоих устах – уста давно немые,
В твоих глазах – огонь давно угаснувший хочей...
1841*

Mikhail Lermontov

24)*

My ardent love is blazing not for you,
And destined not to me your beauty's splendour, –
I love in you my former yearning languour,
My former pains and my frustrated youth.

Now when I gaze at you with wistful eyes,
It is not you with whom I am conversing,
Not you my heart is secretly addressing, –
In nurse sweet memories which never die.

My heart appealsthento the you ofyon,
I seekto see the other's face refinements,
And in your lips – the lipsthat are long silent,
And in your eyes – the eyes once brightly shone.

16.01.2015, Zdvzhivka

М.Ю.Лермонтов

УТЕС

*Ночевала тучка золотая
На груди теса-великана.
Утром в путь она умчалась рано,
По лазури весело играя.*

*Но остался влажный след в морщине
Старого теса, одиноко
Он стоит, задумался глубоко
И тихонько плачет он в пустыне...*

Mikhail Lermontov

THE CLIFF

Spent a night a golden fleecy cloud
On a giant cliff – high, steep and surly.
In the morning she set out early,
In the blue sky playing, care-free, proud.

But she left a trace, – some moisty smears
In a crease of the old stone giant...
There he stands, alone, sad and silent,
Lost in thoughts and droppings scalding tears.

19.01.2015, Zdvzhivka

М. Лермонтов

БЕСКЕТ

Зорювалахмарка золотава
У бескета-велетняна схилах,
Рано-вранці далі полетіла,
Як зорі займалася заграва.

Тазостався вогкий слід на схилі
Сивого бескета, одиноко
Він стоїть, замислився глибоко,
Гіркі сльози ллє в пісок пустині.

06.06.2017, Ніжин

Михаил Лермонтов

ПАРУС

*Белеет парус одинокий
В тумане моря голубом...
Что ищет он в стране далекой,
Что кинул он в краю родном?..
Играют волны – ветер свищет,
И мачта гнется и скрипит...
Увы! Он счастья не ищет,
И не от счастья бежит!
Под ним струя светлей лазури,
Над ним луч солнца золотой...
А он, мятежный, просит бури,
Как будто в бурях есть покой!*
1831

Mikhaïl Lermontov

THE SAIL25)*

A sail is showing white alone
In the dimmed azure of the main.
What has he left behind at home?
What is he seeking to regain?
The waves heave high, a high wind blows,
The mast bends once and creaks again.
Alas! No happiness he knows,
From no glee he runs away!
Beneath him – waters crystal clear,
Above him – sunrays so bright,
But to the rebel storms are dear,
As if they give him peace of mind.

2007

Mikhaïl Lermontov

BECAUSE26)*

I am so sad because I love you so much,
And am aware: you'll not avoid the ruthless touch

Ofsland'rous rumour, – for every hour tender
A heavy toll of tears to Fate you'll have to render;

So, my beloved, I am so gloomy, sad today
Because you are so serene and gay.

03.02.2015

Анна Ахматова
(1889 –1966)

[Я НЕ ЛЮБИЛА С ДАВНИХ ДНЕЙ...]

*Я не любила с давних дней,
Чтобы меня жалели,
А с каплей жалости твоей
Иду, как с солнцем в теле.
Вот отчего вокруг заря.
Иду я, чудеса творя,
Вот отчего!*

Anna Akhmatova

Oh, being pitied I do hate
Since very early years,
But I feel dawn the whole day
With just a drop of yours.
And I work wonder every day:
It's due to it!

2016

Анна Ахматова

[СЛАБ ГОЛОС МОЙ, НО ВОЛЯ НЕ СЛАБЕЕТ...]

*Слаб голос мой, но воля не слабеет,
Мне даже легче стало без любви,
Высоко небо, горный ветер веет,*

*И непорочны помыслы мои.
Ушла к другим бессонница-сиделка,
Я не томлюсь над серою золой,
Ибашенных часов кривая стрелка
Смертельной мне не кажется стрелой.
Как прошлое над сердцем власть теряет!
Освобожденье близко. Все прошу,
Следя, как луч взбегает и сбегает
По влажному весеннему плечу.*

AnnaAkhmatova

***27)*

My voice is weak but will is never weaker,
Without love my heart seems more at ease;
The sky is high, a sunny breeze is sweeping,
My thoughts are sinless, and my torments cease.

No more at night I'll stare at greyish ashes –
For my insomnia has fled behind the door;
And my clock's hands, like some ill-omened darts
Or fatal arrows to me seem no more.

How fast the past days seem to lose their power! –
I'll soon be free and I will all forgive
While watching sun-rays creep upon my flowers
And rainwet vernal glossy ivy leaves!

02.09.2012

Михаил Исаковский
(1900 – 1973)

ПШЕНИЦА ЗОЛОТАЯ

*Так хорошо, колосья раздвигая,
Сюда ходит вечернею порой...,
Стеной стоит пшеница золотая
По сторонам тропинки полевой...*

*Всю ночь поют в пшенице перепелки
О том, что будет урожайный год,
Еще о том, что за рекой, в поселке,
Моя любовь, моя судьба живет.*

*Мы вместе с ней в одной учились школе,
Пахать и сеять выезжали с ней,
И с той поры моё родное поле
Еще дорожке стало и милей.*

*И в час когда над нашей стороною
Вдали заря вечерняя стоит,
Родное поле говорит со мною,
О самом лучшем в мире говорит.*

*И люблю мне вот здесь остановиться
И, глядя вдаль, подумать, помолчать,
Шумит, шумит высокая пшеница,
И ей конца и края не видать!*

Mikchaïlsakovsky

THE GOLDEN WHEAT

*(Музыка Матвея Блантера
Ноти див. у "Музичному додатку", с. 243)*

*(Присвячується пам'яті
Григорія Федоровича Антонюка)*

What sweet relief it is when noon advances
At evening dawn to stroll across this field
Where undulate vast golden wheat expanses
On the rich soil laboriously tilled!

And all night long where wheat stems gently quiver
The quail his tale of a rich harvest tells,
And of a hamlet there, beyond the river,
In which my love, my destined maiden dwells.

We went to school together every morning,
From dawn to dawn we tilled and plied the field,
And now the wheat, the quails and bumble-bees' droning
Have still a sweeter to my heart appeal.

And while the evening dawn is still aglow
The field confides the dearest of all,
The words of our silent talk on flow,
The words of things divinest in the world!

I love to halt here, meditate and linger,
To gaze afar while lost in reverie...
Rustles on and on the wheat with its night singers,
Its vast expanse spreads endless before me!

23.08.2017, Zdvyzhivka

Владимир Харитонов

Муз. АнатолияНовикова

ВЕРНОСТЬ

*Тает на старой траве снежок в саду...
Я по знакомой тропе с тобой иду.
Как берег крутой с бурливой рекой,
Так мы неразлучны с тобой.*

*Помнишь? Черешницвели весенним днем...
Много дорог мы прошли с тобой вдвоем.
Навеки одна любовь нам дана
И дружбой она скреплена.*

*Скоро весенний поток сбегит к реке,
Тает холодный снежок в моей руке,
Но сердце – не лед: тобою живет
И юность любви бережет.*

VladimirKharitonov

Allegiance

The snow in the garden is thawing on the grass,
Along the well-known alley again we pass.
Like clouds and the sky on which they drift high,
Inseparable are you and I.

Recall cherry trees in blossom on that day...

Many a road we have troddensince that May.
We have a single love, like pigeon and dove,
Inseparable like hand and its glove.

Spring streamlets will soon gaily run downhill,
The cool thawing snow in my palm I feel,
But my heart believes, on our loved ones
And always your love it perceives.

22.08.2017

Ольга Тимченко

ВРЕМЯ ВЫБОРА

***Вечность и время.
Между ними –
Выбора бремя.***

***Из ниоткуда
Ведет в никуда
Этот путь.
Мои пути.***

***Пульс бьется пульс в висок.
Небосклон так высок.
Не упасть бы.***

Ольга Тимченко

THE BURDEN OF CHOICE

Eternity and time.
To choose between them –
The burden is mine!

From nowhere
To nowhere
This road leads.
It feels like shackles.

My pulse is high,
High is the sky.
I fear lest I fall.

Ольга Тимченко

ЗОНА ОТЧУЖДЕНИЯ

*И в зоне отчуждения
цветут цветы.
Их жизнь полна.
Но из окна
их не увидишь ты.
Здесь небо
дышит ароматом грез.
Воспоминания живы,
как воздух.
Где-то*

*не умолкает трель листвы.
И в вихре нежности
деревья шепчут сны
друг другу.
Вдали от твоих глаз
все хорошо. Ты спи.*

Olga Tymchenko

THE ZONE OF ESTRANGEMENT

Even in the zone of estrangement
All flowers are in bloom
And full of life;
But never strive
To see them from your room...
Here the sky
Is full of fragrance of one's dreams.
The recollections are alive
Like breathing of the air.
Somewhere never ceases
The trill of rustling leaves,
And in a transport of tenderness
Trees whisper dreams
To one another.
From here long way all is O.K.,
You be asleep!

Ольга Тимченко

НА ДНЕ ОДИНОЧЕСТВА

*Упасть
на дно одиночества*

*вовсе не больно.
Падать вниз,
разбиваясь
об острые грани
твоего безразличия –
куда больнее.
Но у пропасти
есть рубеж.
Наднеобретают
покойи забвение.*

Olga Tymchenko

AT THE BOTTOM OF SOLITUDE

To fall to the bottom of solitude
Isn't painful at all, –
It's much more painful
To fall down
Crashing
On the sharp-edged stones
Of your indifference.
But even a precipice
Has a limit –
Its bottom
Where one will find
His peace of mind
And oblivion.

Ольга Тимченко

[ИДУ ПО ТОНКОМУ ЛЬДУ...]

Иду по тонкому льду.

В молчании мыслей

отчаянно жду

чего-то.

Во сне, наяву,

берегу тоску –

драгоценную ношу.

Вскоре сама с собой,

не могу обрести покой.

Что со мной?

Olga Tymchenko

I'm stepping

on some thin ice.

In the silence of thoughts,

in despair, I expect
something.

In my sleep and awake

I keep constantly safe

my grief – my precious burden.

I am angry again

that I can't, though try,

peace of mind to regain.

But then: why?

Переклади з російської мови на українську

Николай Гумилев
(1886 – 1921)

МУЖИК

*В чащах, в болотах огромных,
У оловянной реки,
В срубах мохнатых и темных
Странное есть мужики.*

*Выйдет такой в бездорожье,
Где разбежался ковыль,
Слушает крики Стрибожьи,
Чужая старинную быль.*

*Составимшимся взглядом
Здесь проходил печенег...
Сыростью пахнет и гадом
Возле мелеющих рек.*

*Вот он уже и скотомкой,
Путь оглашая лесной
Песней протяжной, негромкой,
Но озорной, озорной.*

*Путь этот – светлы мрак,
Посвист разбойный в полях,
Ссоры, кровавые драки
В страшных, каксны, кабаках.*

*Вгордуюнашустолицу
Входитон –Боже, спаси! –
Обворожаетцарицу
НеобозримойРуси*

*Взглядом, улыбкоюдетской
Речьютакойозорной, –
Инагрудимолодецкой
Крест просиялзолотой.*

*Какнепогнулись, о горе!
Какнепокинулимест
КрестнаКазанскомсоборе
И наИсакии крест?*

*Надпотрясеннойстолицей
Выстрелы, крики, набат,
Городощерилсяльвицей,
Обороняющей львят.*

*"Что ж, православные, жгите
Трупмой натежномосту,
Пепелповетрупустите...
Кто защититсироту?*

*В дикомкраю иубогом
Многотакихмужиков,
Слышенповашиимдорогам
Радостныйгул ихшагов".*

Микола Гумильов

МУЖИК

В хашах, в болотах великих,
Близ степової ріки,
В зрубках мохнатих і диких
Дивнії є мужики.

Вийде такий на дорогу,
Кинувши рідне село,
Слухає крики Стрибога,
Казку про те, що було.

Йде, за плечима торбина,
Там, де ходив печеніг.
Гадами пахне і тліном
Біля міліючих рік.

Йде по Русі неосяжній
Там, де нема ковилів,
Й наспів веселий, протяжний
Сповнює хаші лісів.

Шлях той – і морок, і світло,
Посвист розбійний в степах,
Бійки скривавлені бидла
В страшних, як сон, кабаках.

В гордую нашу столицю
Входить він – Боже, спаси! –
Причарував він царицю
Всея святої Русі.

Поглядом тихим, дитячим,
Мовою, що розмовляв –
І поряд з серцем мужичим
Хрест золотий засіяв!

Грім чом не грянув, о горе!
Витримав Анічкін міст,
Хрести не впали з соборів,
Птахи не випали з гнізд!

Вражена дивом столиця:
Постріли, крики, набат!
Заревло місто левицей,
Що боронить левенят.

"Що ж, православні, спаліте
Труп мій на темнім мосту,
Попел по вітру розвійте...
Хто захистить сироту?

В дикім краю і убогім
Вдосталь таких мужиків.
Чутно на ваших дорогах
Їх кроки й веселий наспів".

Николай Гумилев
(1886 – 1921)

РАБОЧИЙ

*Он стоит пред раскаленным горном,
Невысокий старый человек.
Взгляд спокойный кажется покорным*

*От миганья красноватыхвек.
Все товарищи его заснули,
Только онодинеще не спит:
Все он занят отливаньем пули,
Что меня с землею разлучит.*

*Кончил, и глаза повеселели.
Возвращается. Блестит луна.
Дома ждетего в большой постели
Сонная и теплая жена.*

*Пуля, им отлитая, просвищет
Над седою, вспененной Двиной,
Пуля, им отлитая, отыщет
Грудь мою, она пришла за мной.*

*Упаду, смертельно затоскую,
Прошлое увижу наяву,
Кровь ключом захлещет на сухую
Пыльную и мятую траву.*

*И Господь воздаст мне полноймерой
За недолгий мойи горькийвек.
Сделал это в куртке светло-серой
Невысокийстарый человек.*

Микола Гумильов

РОБІТНИК28)*

Над жаркимвін горном нахилився,
Невисокий літній чоловік;
Він покірним, стомленимздавався
Від мигань почервонілих вік.

Всйого товариші поснули,
Тільки вінодин усе не спить, –
Відливанням зайнятий він кулі,
Що мене з цим світом розлучить.

Закінчив... Жвавішим виглядає,
Йде, і місяць світить з вишини;
Йде додому, – там його чекає
Тепло ліжка й сонної жони.

Куля, ним відлита, проспівас
Над Двиною і мене знайде, –
Мої груди куля та шукає,
В мої груди куля та ввійде.

Упаду я з передсмертним криком,
Хлине кров в прим'ятую траву,
І в останній муці тій великий
Промайнеминуле наяву.

Так Господь віддасть мені належне
За гіркий мій і короткий вік...
Це зробивсумирний, не бентежний,
Невисокий літній чоловік.

2016

Марина Цветаева **(1892 – 1941)**

МОЛИТВА

*Христос и бог! Я жажду чуда
Теперь, сейчас, в начале дня!
О, дай мне умереть покуда*

*Вся жизнь как книга для меня.
Ты мудрый, ты не скажешь строго:
"Терпи,еще не кончен срок".
Ты сам мне подал – слишком много!
Я жажду сразу – всех дорог!*

*Всего хочу: с душой цыгана
Идти под песни на разбой,
За всех страдать под звук органа
И амазонкой мчатся в бой;*

*Гадать по звездам в черной башне,
Вести детей вперед,сквозь тень...
Чтоб был легендой – день вчерашний,
Чтоб был безумьем каждый день!*

*Люблю и крест, и шелк, и каски,
Моя душамгновений след...
Ты дал мне детство – лучше сказки
И дай мне смерть – в семнадцать лет!
26.09.1909,Таруса*

МаринаЦветаева

МОЛИТВА29)*

Христос і Бог! Чудаблагаю:
Сьогодні, назорібуття,
Дайвмерти, хочямолодая,
Й здаєтьсякнигою життя.

Тимудрий, ти не скажеш грізно:
"Терпи, твійстрок щене приспів!".
Тисамнадавнадмір – аж тісно!

Япрагну –зразу всіх шляхів!
Яхочувсе: таланцигана
Ітизпіснями на розбій,
Страждать за всіх під звук органа,
Мчать амазонкою на бій;

Гадать позорям в чорній башті,
Дітей вестив перед, крізь тінь...
Щоб казкою будень вчорашній,
Шаленим дивом – ранку синь!

Люблю їх рест, ішовк, ікаски,
Моя душа – то митей слід...
Ти дав дитинство –ліпше казки,
То дай же й смерть – в сімнадцять літ!

Вересень 2015

Михаил Исаковский **(1900 –1973)**

Музыка Матвея Блантера

ПШЕНИЦА ЗОЛОТАЯ

*Так хорошо, колосья раздвигая,
Сюда ходит вечернею порой...,
Стеной стоит пшеница золотая
По сторонам тропинки полевой...*

*Всю ночь поют в пшенице перепелки
О том, что будет урожайный год,
Еще о том, что за рекой, в поселке,
Моя любовь, моя судьба живет.*

*Мы вместе с ней в одной учились школе,
Пахать и сеять выезжали с ней,
И с той поры моё родное поле
Ещё дороже стало и милей.*

*И вчаскогда над нашей стороною
Вдализая вечерняя стоит,
Родное поле говорит со мною,
О самом лучшем в мире говорит.*

*И люблю мне вот здесь остановиться
И, глядя вдаль, подумать, помолчать,
Шумит, шумит высокая пшеница,
И ей конца и края не видать!*

Михайло Ісаковський

ПШЕНИЦЯЗОЛОТА

*Присвячується пам'яті
Григорія Федоровича Антонюка*

Як хороше тут літньою порою
Брести по полю в надвечірній час!
Стоїть пшениця золота стіною,
Зоря палає, день іще не згас...

Б'є перепел, хоч стомлений жарою, —
Про урожай, що косарів зове,
І що в селі, за тихою рікою,
Моє кохання вірніше живе.

Ми з нею вдвох колись ходили в школу,

І виїздили сіять за село,
З пори тієї моє рідне поле
Іще рідніше стало, ніж було.

І в час, коли вже сонечко сідає,
Й зоря вечірня вдалині горить,
Зі мною поле тихо розмовляє,
Про найдорожче в світіговорить.

І любо тутна стежцізупиниться,
Вдаль задивитись у полоні мрій...
Шумить, шумить високая пшениця,
Немає ні кінця ні краю їй...

27.08.2017, с. Здвижівка

Михаил Матусовский (1915 – 1990)

Музыка Вениамина Баснера

ГРОЗДЬЯ АКАЦИИ (романс)

*Целую ночь соловей нам насвистывал,
Город молчал и молчали дома,
Белой акации гроздья душистые
Ночь напролет нас сводили с ума.*

*Сад весь умыт былвесенними ливнями,
В темном овраге стояла вода,
Боже, какими былинаивными!
Как же мы молоды были тогда!*

*Годы промчались, седыми нас делая, –
То чистота этих веток живих...
Только зима, заметь эта белая*

*Напоминают сегодня о них.
В час, когда ветер бушует неистово,
С новою силою чувствуя
Белой акации гроздь душистые,
Невозвратимы, как юность моя...*

Михайло Матусовський

ГРОНА АКАЦІЇ(30)*

(романс)

Цілую ніч соловей нам нам наспівував,
Місто мовчало і спало в імлі.
Грона духмяні акації білої
Зводили з розуму нас до зорі.

Сад був умитий весняними зливами,
В темних долинах стояла вода,...
Боже, якими були ми наївними!
Як вирувала в нас кров молода!

Роки промчались, зробили нас білими:
То – білизна тих суцвіть запашних,
Тільки зими заметілі постилії
Будять у пам'яті спогад про них...

В час як хурделиці виють, немилії,
Знов поринаю у спогади я:
Згадую грона акації білії,
Що незворотні, як юність моя...

2016

Леонид Терехович
(1941–1992)

[ЖИЗНЬ БЬЁТ КЛЮЧОМ...]

*Жизнь бьёт ключом,
и ни почём
не предсказать её ударов,
хоть весь поток и заключен
в глухой бетон резервуаров.
Несет меня круговорот
по угловатым стенам камер...
Пытаюсь вырваться вперед
и снова – головой об камень!
Кручусь с поверхностной лузгой ...
А жизнь долбит, забыв усталость,
до сотрясения мозгов,
коль что-нибудь от них осталось.
И не могу, осоловев,
надеяться и возмущаться...
Жизнь бьёт ключом ...
(по голове!)
... ключом от запертого счастья...
13.12.1988*

Леонід Терехович

Життя всеб'є, –
Все б'є ключем,
Не угадать його ударів,
Хоч замкнений увесь потік

В глухий бетон резервуарів.
І б'є мене круговорот, –
Об закутки тюремних камер...
Все прагну вирватись вперед,
Та головою – знов об камінь!
Кручусь з надводною лузгою...
Життя все б'є, забувши втому,
По черепу – до струсу мозку,
Як мозок ще зостався в ньому.
І вже я геть осоловів,
Здійснить надії вже не вдасться...
Життя всеб'є...

(по голові!)

...ключем від схованого щастя...

Вересень 2016

Леонид Терехович

МАДОННА

*У Рафаэлевой мадонны
Под темным выгибомбровей
Глаза лучисты и бездонны,
Как будто матери моей.*

*Мадонна ходит по планете...
Я узнаю знакомый взгляд,
Ведь так все матери на свете
На сыновей своих глядят.*

1971

Леонід Терехович

МАДОННА

У Рафаелівіймадонни
Під вигинами темних брів
Осяйні очі і бездонні, –
Як очінаших матерів.

Мадонна ходить по планеті...
Знайомий погляд впізнаю:
Так кожна мати в цьому світі
Дитину спогляда свою.

Вересень 2016

ДОДАТКИ

ТЕКСТОВИЙ ДОДАТОК

Александр Поуп

САМОПОЗНАНИЕ1)*

(из "Эссе о человеке")

Вотще за Богом смертные следят.
На самого себя направишь ты взгляд;
Ты посредине, такова судьба;
Твой разум темен, мощь твоя груба.
Для скептицизма слишком мудрен,
Для стоицизма ты не одарен;
Ты между крайностей, вот в чем подвох;
И ты, быть может, зверь, быть может, Бог;
Быть может, предпочтешь ты телу дух,
Но смертен ты, а значит, слеп и глух,
Коснись вне вежества тебе дано,
Хоть думай, хоть не думай – все равно;
Ты смертных хаос мысли и страстей,
Слепая жертва собственных затей;
Впадение предвкушаешь торжество;
Ты властелин всего и раб всего.
О правде судишь ты, хоть сам не прав,
Всемирно загадкою представ.
Взвесь воздух, в гордых замыслах паря,
Измерив землю, измеряй моря,
Установи орбиту для планет,
Исправь ты время и небесный свет;
С Платоном вознесись ты в Эмпирей,
В первичное сияние идей;

И, лаблрлнтє грезтерлннтъ,
Себлтыможешъ Богомвозомнтъ;
Так, влдл всолнце мнлмыйобрлзец,
Доголовокружєнълпллшетжрец.
ДлйРазумлвсемлрномуурок
И улбелсь, чтотыумомубог.

ПеревелВладлмлрМлкушевч

ОлександрПоуп

САМОПІЗНАННЯ

(Есей "Пізнання людини".Еклוגа II(початок)

Пізнайсебе, аБоганевлвчлй.
Людейлзблгнути – рлдість іпечаль.
У нлхзавждлнєвлзнлченлсуть:
Вонл – тосмолосклп, токллмуть.
Влнскептік?Нл, – нлдмірнолсєзнлнь.
Влнстоїк? Нл, – неллпереконлнь.
Метлєтьсяміжтворчлх інєздар
Усумнівлх: тл Бог члбожлтвар?
Тл плотьчлдух? Помллкачлхосєн?
Нлродженийпомертл – отлвлсе?
Твлйрозум члсто – влглдклдурні,
Хочдумлсєш блгато, хочл нл.
Тл – хлотлчнийсплетжлглїдум,
Глрлчлйкплнувлдповлдьнлглум.
Нлпівуплвлшл, тл нлпіввлстлсєш,
Всьоговлстлтьелтл, їжертвл –теж!
Тл прлвдлсуд, блуключлй в імлі,
Тл – сллвл, жлртл злглдклЗемлі!
Грлдл, створлннядлвлне! Плднлмслсь

Внауки царство.Змірайгорню вись.
Повітряваж, спиниморськийприплив,
Планеторбітизвіріхдхвилин,
З Платономвемпіреяхполітай
Донайдовершеніших див, донай...
Або ж, за йогоучнямийдучи,
НаслідуванняБогомнаречи.
Таксхіднийжрець нагадуєгвинта
Іголовузасонцемповерта.
Учиусіх, будьМудростізразком,
Іврештістаньсобою –глупаком!

ПереклавОлександрГадзінський, січень 2015

ОлександрПоуп

САМОПІЗНАННЯ

(За ОлександромПоупом)

Пізнайсебе,тиБоганесуди.
В собі Людинуспершу віднайди.
Заплутанийтенетамидоріг,
Невтішну мудрість йвеличитизберіг.
ДляСкептика – вжезабагатознань,
Для Стоїка – важкий тягар бажань.
Творити – чи позбавитись тривоги?
Босумніве:тибестіячиБог?
І сумнів: духчи тілаплин-вода?
Родився – вмер, відрозуму – біда.
Веденашмозок тількиглупствулік,
Чидумаймить, чимислицілийвік.
Хаосдумок, сплелисяпочуття;
Зневаживвсе – ображене буття;
Напівпадіння, – зновунапівзлет;

Всесвітня жертва і владар планет;
Суддя, якому вірити не варт;
Ти – слава світу і незбагнений жарт!

Іди, дивак, царюй серед наук;
Зваж світ, ефір, візьми приплив дорук;
Планеторбітискоригуй для нас,
Дай Сонцю лад, підкорюй вічний Час;
З Платоном вемпіреї увійди,
Найкраще, досконале потверди;
Або наслідуй тих, хто стадом і дуть,
Безтямно копіюють Божу суть,
Як рій жерців, який по колу мчить,
Боніби Сонце наскружляти вчить.
Неси Правічну Мудрість всім вождям...
Отямсяй залишися дурнем сам!

Переклав Володимир Гільчук, січень 2015

Роберт Бернз

[БУЛА Б ЛЮБОВ СЕРЕД ПОЛІВ...][2]*

Була б любов серед полів
Бузком квітучим навесні, –
До неї птахом я б летів,
Із з нею був би ночі й дні.

О, як би тяжко я страждав,
Як осінню той цвіт змело,
І як би навесні співав
Із юним травнем заодно!

Якби любов моя була
Трояндою серед гаїв, –

У лоно ніжних пелюсток
Вечірньою росою б сів.

І в поцілунках запальних
Я б цілу ніч бенкетував, –
Доки обіймів тих міцних
Осяйний Фебне роз'єднав.

Переклала Світлана Прискока, 2013 р.

РобертБернз

[ЯКБИ ЛЮБОВМОЯБУЯЛА НІЖНИМ КВІТОМ...]

Якбилюбов моябуяла ніжнимквітом
Бузку багрового, провісника весни,
Маленьким птахом сів бия між віток, -
Притулком спокою була б вона мені.

Коли б зла осінь квіти ті зривала,
Я в смутку був би засвою любов,
Допокибвсерці пісняобізвась,
Як по веснівсе заквітує знов.

Хотів бия, аби моя любов
Трояндою червоною розквітла.
Я б краплею ранковоїроси
Упав би на її ланіти.

І нічбула ббожественна, як світ,
Всю ніч до ранку тішився б красою,
Пивпозолотушовкових ланіт
Аждоки Феб не візьмевсе з собою.

Переклав Михайло Дудченко, 16 вересня 2013 р.

Роберт Бернз

[ЯКБИ, КОХАНА, ТИБУЛА...]

Якби, кохана, ти була
Кушембузку в майовий день,
Я став би птахомі співав
Міжпелюсток тобі пісень.

Та я б не жив би і тужив
Зацвітом тиму зимні дні,
Алеб розкривдя юних крил
Травневе небоіпісні.

Коли б ти ружею була
На сірій замковій стіні,
То я б краплинкою роси
Упав на персавогняні!

Всю ніч блаженство б відчув
Уквітах оксамитних тих,
Допокизлотосяйний Феб
Не очутив мене від них.

Переклав ОлександрГадзінський, 07 вересня 2013 р.

Роберт Бернз

ЗИМА ЖИТТЯЗ)*

Як гарно ріс зелений ліс
І серцевеселив,
На цілий світщасливий квіт
Радів між теплих злив.

Та наші радощі відніс
Зимовий вітер в даль...
Алевесна прийде ясна
І зникне геть печаль.

Та моя біла голова
Не тане у теплі!..
Не втрима й царстрашний тягар,
Що хилить до землі.

О, втомні дні старечих літ,
О, біль і самота!
Чомуж мені юначі дні
Ніхто не поверта?

Переклав Олександр Гадзінський, 27 червня 2013 р.

Роберт Бернз

ЗИМА НАШОГОЖИТТЯ

Хібаж давно зеленийліс
День радо зустрічав,
Веселий квітвкриваввесь світ
І дощ його вмивав.

Хоч зараз радощі оті
Зимовийвітерзніс, –
Весна прийде і сніг зійде,
І зашумить знов ліс.

Тасніг, що голову покрив,
Тепломнерозтопить;
Тягар років на плечісів –
І з них вже не злетить.

В бессонніночі болісні,
Тужливі дні бредуть,
І юних літ казковий світ
Уже нам не вернуть.

Переклав Микола Фатюк, квітень 2013

ЗИМА ЖИТТЯ

(За Р. Бернзом)

Чи так давно цвілозело,
Купали зливи ліс,
Йвеселий квіт у шатах віт
Пишався, сміючись?

Та буревій в пелюстках мрій
Заніс в далекий край.
Минуло все, та принесе
Знов травень весь розмай.

Мені ж – зима. Відлиг нема
Для снігу сивих скронь.
Вже старість йде, додолу гне,
Згасає мій вогонь.

О, тяжкі дні, тужливі дні, -
Ніч - біль і самота.
Чому ідеш – не повернеш
Ти, юність золота?

Переспівав Володимир Гільчук, 10.08.13

Роберт Бернс

ЗИМАЖИЗНИ

Давно лицвел зеленый дол,
Лесшелестел листвою,
И каждый лист был свежи чист
От влаги дождевой...

Где этот летний рай?
Лесная глушь мертва...
Но снова майпридет в наш край
И зашумит листва.

Но ни весной, ни в летний зной
С себя я не страхну
Тяжелый след прошедших лет,
Печаль и седину.

Под старость краток день,
А ночь без сна длинна.
И дважды в год к нам не придет
Счастливая весна.

Перевел Самуил Маршак

Роберт Бернс

ЗИМАЖИЗНИ

Совсемнедавно темный бор
И луг наш зеленел,
Смеялись радостно цветы,

Весенний дождь шумел.
Увы! Тот цвет увял! –
В полях снега метут,
Но возвратится нам весна, –
Сады вновь зацветут.

Лишь не растает белый снег,
Что начело упал...
Тяжелый груз минувших лет
Дни юности забрал.

Скучны под старость дни,
И ночь без сна длинна,
О, почему вновь не придет
Дней молодых весна?

Перевел Иван Харитонов

Дж.Г. Байрон

ПАДІННЯ СЕННАХЕРИБА

4)*

Асирійців Юдеї – звияжнівовки.
Золотом, багрецем сяють їхні полки,
іспісимерехтять, наче зір срібний приск
в Галілеї зхвиль, щонакочебриз.

Там не зелені гінка – то Ашура шатри
на юдейських пісках донічної пори.
З жовклелих стійб адилля пов'яле бліде, –
се Ашуравійська, як розвиднівся день.

Бонаднимивночі чорно крилові нув
Ангел Смерті спинив ошалілу війну:
враз склілив п'ятьміочівоїв живі,

ісерцястукотілищехвилючидві.
Уконеібойовихїхніхзхрапупіна,
кровіслизпропилисиістужавілина
іудейськимпіску. Хайвсізнають:нашБог
єВладаріжиття,іпокар,іперемог!

Гляньте:вздригахівершникікінюопряглись
іхолонуть,потворні. Списипростяглись
поржавілі. Шатриопустіли. Ніде
трубнечуть. Удовинимриданнямтойдень

В Асиріїозвався. Їхідолив прах
розкришились. ВогоньжертвВаалузаках.
Такпоганськумогутьнемечі,невійна –
позиркБогаторкнув. Осьбулаінема.

Переклав Олександр Жомнір

Дж.Г.Байрон

СЕННАХЕРІБОВА ПОРАЗКА

Ассірієць упав, ніби вовк до кошар,
Його військо багрянцем горіло, як жар,
А списівйого полиск – мов зорі з небес
В глибині галілейських схвильованих плес.

Мов би листя зелених улітку дібров,
Ще увечері маяли тьми корогов,
Мовби листя дібров,коли осінь подме,
Все те вранцібуло і зів'яле, й німе.

Ангел смерті, як буря, крило розгорнув,
І пройшов поміж них, і в лице їх дихнув.
І мертвота склепила повіки бійця.

І лиш разстрепенулись і впали серця.
Смерть стоїть над баским гордовитим конем,
Його ніздрям уже не пашіти вогнем,
Тільки мило кругом на билині сухій,
Мов на скелі холодного моря прибій.

Ось і вершник поблідийлежить на землі,
Ржа на зброї йомуї роса на чолі,
І не плещеться стяг, і намети німі –
Не здійнятись мечам, не ячати сурмі!

І вдовиці Ашура зайшлись у сльозах,
І Ваала кумір повалився у прах,
І невірною міць, нездоланна мечем,
Розтопилась, мов сніг, перед Божим лицем.

*Переклав Микола Зеров, грудень 1936 р.
(або початок 1937 р.)*

Дж.Г.Байрон

ПОРАЖЕНИЕ СЕННАХЕРИБА

Ассирияне шли, как на стадо волки,
В багреце их и в злате сияли полки,
И без счета их копья смеркали окрест,
Как в волнах галилейских мерцание звезд.

Словно листья дубравные в летние дни,
Еще вечером так красовались они;
Словно листья дубравные в вихре зимы,
Их к рассвету лежали рассеяны тьмы.

Ангел смерти лишь на ветеркрылья простер

Идохнулим влицо – ипомеркнул ихвзор,
Ина мутные очипал сон без конца,
Илиш раз поднялись и остыли сердца.

Вотрасширивший ноздри повергнутый конь,
Ине пышет из них гордой силы огонь,
Икак хладная влагана бреге морском,
Так предсмертная пенабелеет на нем.

Вот и всадник лежит,распростертыйво прах,
Набронеего ржа ироса на власах;
Безответнышатры, у знаменни раба,
Невзлетаеткопье, и не трубит труба.

ИАссирии вдовслышен плач на весь мир,
Иво храме Ваала низвержен кумир,
Инарод,несраженныймечом до конца,
Весь растаял,как снег, перед блескомтворца!

Перевел АлексейК. Толстой.

Дж.Г.Байрон

СТАНСИ, ЯКІ БУЛИ НАПИСАНІ ПО ДОРОЗІ ВІД ФЛОРЕНЦІЇ ДО ПІЗИ5)*

О, не кажіть меніпродоліісторичні:
Лиштількив юніднімиславоювеличні!
Імирт іплющвсолодкімдвадцятидвохлітті
Завартятьбільшвсіхлаврнацілимибілимсвіті.

Щотівінці йгирляндидлячола зрубцями? –
Росавеснянаянадмертвимиквітками;
Тожгетьце з голови, що ініємпокрита!

Пощо мені вінки, які лиш славити?
О славо! Якщораз упився тобою,
То не через те, щоти булагучною,
А радити очей, що сялятихненно
Йструмили почуття, так схоженавзаємне.

Лиш в них шукав тебе і тільки там знаходив:
У сая вітих очей, що викликали подив
Й гори ліна дусім, як вибухнула слава!
Я знав, що це – любов і відчував – це слава!

Переклав Микола Фатюк, 25.10.13

Анна Бронте

МОЛЬБА⁶*

О, як стомила я...
Вже сльози не течуть
З очей, що сліз моря.
У серці лиш скорбота.
Життя – то самота.
Дні тягнуться так важко.
Я – втілення жалю.
Чи прийдеш ти, молю.
Ти знаєш, я волаю
Тебе, тебе щодня.
Та марно я бажаю,
Молюся я одна.

Переклад Надії Івченко, 2017

Емілі Дікінсон

№ 2547)*

Надія – це казковий птах,
Що у душі сидить завжди,
Без слів мелодію співає,
Завжди підтримає в біді.

І в бурю нас вона спасає,
Будь безнадія іноді,
І раптом в пташу обертає,
І гріє всюди і завжди.

Її відчуєш в лютий холод,
І за морями, вдалині,
Але ніколи, навіть в голод,
Ні крихти не бере собі.

Переклала Валентина Колесник, 11.06.18

Емілі Дікінсон

№ 254

Надія – птах крилатий,
Що в грудях десь сидить,
Співа мелодію без слів,
З душею гомонить.

В час шторму він співає,
Як грізно б той не вив,

Й шквал птаха не злякає,
Не зломить йому крил.
Його ти чуєш в холодах,
На спаленій землі,
Та за все це ні крихітки
Він не бере собі.

Переклала Ольга Бойко, 2018

Емілі Дікінсон

№ 14088)*

Земне – воно ж Небесне
Якщо й Небес нема –
Натомість урочиста
В Священих Письменах
Одміряна була нам
Містинка не для нас,
Ще й з насміхом в лице нам
Від нашого житла –

Переклав Старий(прибл.2017 р.)

Емілі Дікінсон

№16389)*

В Путь великий рушай! Такі
Як Тиспадають зірочками
Біля імен у книгах і надгробках.
А чи в міріадах Зір з безодні неба
Не іскритьодсвіт зірочок людських?

Переклав Олександр Жомнір

Емілі Дікінсон

№ 177310)*

Не цінували порулiтню,
Щороздавала просто
Свої дари. Одвіялась,
Ав припізнілих гостях

Мульке прозріння кільчиться,
Оспале, недолуге:
Глядять туди, вшпаркі сліди
Її кареті цугів.

Переклав Олександр Жомнір, 09.02.15

Ред'ярд Кіплінг

ЯКЩО... 11)*

Мій сину! Оминай різноголосся,
Де безголові чвари і надрив,
І з усібіч вкоряють і поносять
Тебе, що ти їм лиха натворив.
Шануйся й жди: поблажливо, терпляче,
Сторонній для ненависті й хули,
Й розважливо упевнений, одначе
Чеснотами чи хистом не хвалисьь.

Будь мислячий і мрійний; тільки мрію

Та мисль не розпускай у нікуди,
І хай тебе не студить ані гріє
Нав'язливість тріумфів чи біди.
Не потурай, як з правди, що сказав Ти,
Сильце для дурнів випліта шахрай;
Розваллять те, чому життя віддав Ти, –
Збирай начиння вірне й знов здвигай!

Посмій набутки й виграші зібрати
В одно і жереб кинувши, – програть,
Й ні слова не зронивши про утрати,
І знов з основ усе розпочинать.
Коли надірвеш серце, жили, нерви,
З останніх сил тримайсь до крайніх меж,
Хай тільки Воля там, де все відмерло,
Тобі повеліває – не умреш!

У натовпах будь чесний та розкутий,
Між владцями – достойний та простий,
Щоб любий друг ні враг Тебе не спутав,
Обачний з добрим будь, – зле відпусти.
І всяку мить з хвилин нестримних плину
У марафон свій докидай повік,
Тоді все на Землі – Твоє, мій Сину,
І ще понад усе, – Ти – Чоловік!

Переклав Олександр Жомнір, 2005

Ред'ярд Кіплінг

ЯКЩО

Як зможеш між покірними стояти,
Не підкорившись в чесній боротьбі,
Як віриш ти собі, та прагнеш знати,

Чом інші сумніваються в тобі;
Якщо за правду ти підеш до бою,
Зневажений нікчемами всіма,
Як не займешся з їх злоби злобою,
Як не схитнешся з надміру ума;

Як мрієш, та не служиш власній мрії,
Якщо думки твої не знають меж,
Якщо збагнеш, що радісні події
І крах в житті твоїм - одне і те ж;
Якщо змовчиш, коли з твого слова
Для дурня пастку виробить брехлій,
Якщо надій твоїх впаде основа,
А ти відродиш дух своїх надій;

Якщо ти все своє добро програти
Зумієш в грі непевній за момент,
Якщо не пожалієш тої втрати,
І не поскаржишся розбитий вщент;
Якщо ти змусиш Серце, Нерви, Тіло
Тобі служити довше, ніж вони
На це придатні, якщо все згоріло,
А твоя Воля каже: "Будь! Дзвони!",

Як будеш з королями чи з юрбою
Однаково поводитись, як муж,
Як друзі й вороги тебе хвальбою
Вшанують, та помірно, не чимдуж,
Якщо ти, не знеможений борнею,
Палатимеш в гарячці трудовій,
Тоді цей світ є власністю твоєю,
Що більше: ти - Людина, сину мій!

Переклав Дмитро Павличко, 2002

Р. Кіплінг

ЛИСТ ДО СИНА

Коли ти бережеш залізний спокій
Всупір загальній паніці й клятьбі.
Коли наперекір хулі жорстокій
Між невірів ти віриш сам собі;
Коли ти вмієш ждати без втоми,
Обмовлений, не станеш брехуном;
Ошуканий, не піддаєшся злому,
І власним не хизуєшся добром;

Коли тебе не пограбують мрії,
В кормигу дум твоїх дух себе не дасть,
Коли ти знаєш, що за лицедії –
Облуда Щастя й машкара Нещасть;
Коли ти годен правди пильнувати,
З якої вже зискують махлярі,
Розбитий витвір знову доробляти,
Хоча начиння геть уже старі;

Коли ти можеш всі свої надбання
Поставити на кін, аби за мить
Проциндрити без жалю й дорікання, –
Адже тебе поразка не страшить;
Коли зотлілі Нерви, Думи, Тіло
Ти можеш знову кидати у бій.
Коли триматися немає сили
І тільки воля владно каже: “Стій!”

Коли в юрбі шляхетності не губиш,
А бувши з королями – простоти.

Коли ні враг, ні друг, котрого любиш,
Нічим тобі не можуть дорікти;
Коли ти знаєш ціну щохвилини,
Коли від неї геть усе береш.
Тоді я певен: ти єси людина
І землю всю своєю назовеш.

Переклав Василь Стус

Р. Кіплінг

ЯКЩО...

Якщо спокійний ти перед юрбою,
Де зведено на тебе поговор;
Зневірений, залишився собою
І зрозумів тягар чужих зневір;
Якщо навчився ти терпляче ждати,
Поміж брехні самому чесним бути,
Не прибирався у святецькі шати
І люттю не відплачувавза лють;

Якщо ти мріям не віддався на ласку,
Якщо ти владар пристрастям своїм,
Якщо сприймаєш Успіх та Поразку
І знаєш, що ціна та сама їм;
Якщо слова твої, немов приманку,
Негідник перед дурнем вихваля,
І знищено твій труд весь до останку, –
А ти зумієш все почать з нуля;

Як все, твоїми створене руками,
Зробити зможеш ставкою у грі –
Програти і знову працювать роками,

Не згадуючи програші старі;
Якщо ти змусиш Серце, Нерви, Жили,
Служить тобі, як їх уже й нема,
І вистоїш, коли бракує сили
І залишилась Воля лиш сама;

Як ти шляхетний між простого люду,
Як ти простий і серед королів;
Якщо на тебе не зведуть облуди
Ні ворог твій, ні друг твій поготів;
Якщо, забувши біль, поразки, втому,
Свій шанс єдиний зможеш віднайти, –
Твій, сину, світ і все, що є у ньому,
Та більш того: тоді Людина ти!

Переклав Максим Стріха, 2003

Ред'ярд Кіплінг

ГИЕНЫ 12*)

Когда похоронный патруль уйдет
И коршуны улетят,
Приходито мертвом взять отчет
Мудрых гигиенотряд.

Зачто он у мерика конжил –
Это им все равно.
Добраться до мяса, костей и жил
Им надо, покатемно.

Война пригодила пир для них,
Где можно жрать без помех.
Из всех беззащитных тварей земных

Мертвець без захисту ні в кого.
Козел бодає, воняє тля,
Ребенок дає пинки,
Но бідний мертвий солдат короля
Не може підняти руки.

Гиєни вонзають в песок кльки,
И чавкають, и рычати.
И вот уж солдатские башмаки
Навстречу лунет орчати.

Вот они вышли на свет, солдат, –
Ни друзей, никого.
Одни гиєни і глаза глядят
Впустыє зрачки єго.

Гиєни і трусов, и хвирєцов
Жують без лишніх затей,
Но они не пачають імен мертвецов:
Єто – делю єдей.

Переклав Константин Симонов, 1989

Ред'ярд Кіплінг

ВАМПІР 13*)

Жив собі дурень. Молився він
(Власне, як Ви та Я)
На ганчір'я, кістки та жмут волосин
(Її стереглися всі як один),
А він говорив: “О, мій райський крин” –
(Власне, як Ви та Я!)

О, пропащі роки, о, труд мозку й руки,

*О, сумні знаки лихоліть –
Заради жінки, що не могла
(І ніколи,ми знаємо, і не змогла)
Хоч трохи щось зрозуміть!*

Та він був дурень і все віддав
(Власне, як Ви та Я) –
Честь і віру, волю до справ
(Подяки, звісно,він не діждав),
Та вперто ніс хрест і мовчки страждав
(Власне, як Ви та Я!)

*О змарнований час, о згорьований час,
О плани, що вже не здійснить –
Через жінку,яка,не знати чому,
І не хотіла, не знати чому,
Хоч трохи щось зрозуміть!*

Та дурень дурнем був до кінця
(Власне, як Ви та Я),
Собідіждався він рішення
(Його прогнала жіночка ця).
Він живе та схожий більш на мерця –
(Власне, як Ви та Я!).

*Ні пекуча ганьба, ні безсила грізьба, –
Лиш прозріння болюча мить:
Прийшло таке запізніле знаття,
Що вона взагаліне могла до пуття
Хоч трохи щось зрозуміть!*

Переклав Максим Стріха

Марина Левіна

КРОВОПИВЕЦЬ

Був собі дурень.Молився щодня
(Так само, як Ви та Я!)
Волоссю, кісткам і клаптю рядна.
Була та жіночка промітна,
Та дурень звав її Пані Ясна
(Так само, як Ви таЯ!)

О часу ріка,робота важка
І сльози, що марно течуть, –
Усе для жінки, що знать не могла
(Тепер ми знаємо: не могла)
І не здатна була збагнуть!

Все дурень розтринькав їй завдяки
(Так само, як Ви та Я!):
Віру і честь, і щирі думки.
(Та й більше взяла б вона залюбки),
А дурень простує собі напрямки
(Так само, як Ви та Я!)

О всіх сил кінець,
Всі плоди – нанівець,
Всі мрії про кращу путь –
Усе для жінки, що знать не могла
(Тепер ми знаємо: не могла)
І не здатна була збагнуть!

Все, крім шкіри, з дурня вона зняла
(З такого, як Ви та Я!),

І тоді спокійно від нього пішла.
І не вбила вона його, хоч могла,
Та лишилась від нього дрібка мала
(Від такого, як Ви та Я!)

Не докір то був, не сором то був,
Що здійсмає в душі каламуть:
Побачив він, що не знає вона
(Зрозумів, чому не знала вона)
І ніколи не зможе збагнуть!

Переклала Марина Левіна, 1989

Редьярд Киплинг

ДУРАК

Жил-был дурак.
Он молился всерьез
(Впрочем, как Вы и Я)
Тряпкам, костям и пучку волос –
Все это пустою бабой звалось,
Нодурак ее звал Королевой Роз
(Впрочем, как Вы и Я).

О года, что ушли в никуда, что ушли
Головы и рук наших труд –
Все съела она, не хотевшая знать
(А теперь-то мы знаем – не умевшая знать),
Ни черта не понявшая тут.

Что дурак растрянжирил, всего и не счесть
(Впрочем, как Вы и Я) –
Будущность, веру, деньги и честь,

Но леди вдвое могла бы съесть,
А дурак –на то он дурак и есть
(Впрочем, как Вы и Я).

О труды, что ушли, их плоды, что ушли.
И мечты, что вновь не придут, –
Все съела она, не хотевшая знать
(А тепер-то мы знаем– не умевшая знать),
Ни черта не понявшая тут.

Когда леди ему отставку дала
(Впрочем, как Вам и Мне),
Видит бог! Она сделала все, что могла!
Но дурак не приставил к виску ствола.
Он жив. Хотя жизнь ему не мила.
(Впрочем, как Вам и Мне).

В этот раз не стыд его спас, не стыд,
Не упреки, которые жгут, –
Он просто узнал, что не знает она,
Что не знала она и что знать она
Ни чертане могла тут.

Перевел Константин Симонов

Вильям Эрнест Хенли

НЕСЛОМЛЕННЫЙ¹⁴)*

Вглухойночибезберегов,
Когдапоследнийсветпотух,
Благодарюявсехбогов
Замойнепобедимыйдух.

Судьбою заключенвтиски,

Я не кричал, не сдался в плен.
Лишенья были велики,
И я в крови, — не несогбен.

Да, заюдолюю слези бед
Лишь ужас кроется в тених.
И все же угрозы этих лет
Вовеки не внушат мне страх.

Пусть страшны тяготы борьбы,
Пусть муки ждут меня в тиши, —
Я властелин своей судьбы,
Я капитан моей души.

Перевел В. Рогов, 1984

Вильям Эрнест Хенли

НЕСЛОМЛЕННЫЙ

В ночи, где тьма вокруг, — как ров,
Меж полюсами мира, черной —
Благодарю за то богов,
Что дух мне дали непокорный.

В тисках превратности земной
Не вскрикнул я, не содрогнулся;
С окровавленной головой
Под обухом не согнулся.

Хоть за юдолюю зла и слез
Лишь ужас мрака ждет и казни,
Я долю, полную угроз,
Встречал и встречу без боязни.

И как врата ни узки дней,
И наказаньяни ужасны, –
Я – капитан душисвоей,
Своей судьбы хозяин властный.

Перевод А. Курашевой, 1984

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ15)*

Тужливий він,
Цих віолін
Зойк осінній.
Серце мені
Ранять нудні
Голосіння.

Смутний всякчас,
Блідну нараз:
Б'ють години...
Минулих днів
Спогад призвів
До сльозини.

Рушаю в путь,
А вітру лють
З пересвистом
Мною ізнов
Крутить немов
Мертвимлистом.

Переклав Ігор Качуровський

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ

Неголосні
Млосні пісні
Струн осінніх
Серце тобі
Топлять в журбі,
В голосіннях.

Блідну, коли
Чую з імлі –
Б'є годинник:
Линуть думки
В давні роки
Мрій дитинних.

Вийду я в двір –
Вихровий вир
В полі млистім
Крутить, жене,
Носить мене
З жовклим листям.

Переклав Григорій Кочур

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ

Ячать хлипки,

Хрипки скрипки
Листопада...
Їх тужний хлип
У серця глиб
Просто пада.

Від їх плачу
Я весь тремчу
І ридаю,
Як дні ясні,
Немов у сні,
Пригадаю.

Кудись іду
У даль бліду
З гір в долину,
Мов жовклий лист
Під вітру свист –
В безвість лину.

Переклав Микола Лукаш

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ

Зойки хлипки,
Довгі й пливкі
Скрипок в осінь
Серце мені
Тнуть, навісні,
Лезом млості.

Блідну лишень

В блідний той день
Б'є годину, –
Спогадів даль
Будить печаль
Безпричинну.

Йду сам не свій
У вітровій –
І несе він
Листом мене,
Що промайне
В сивім дневі.

Переклав Андрій Содомора, 2006

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ

Боліснийплин
Довгих квилінь
Кобз осінніх
Крає та рве
Серце сливе
По частинах.

Як угорі
Б'ють дзигарі,
Зблідну сидьма.
Як спом'яну
Юність бучну,
Плачу ридма.

Варто лишень

Вийти в цей день
На обійстя,
Вітер мене
Носить, жене,
Наче листя.

Переклав Всеволод Ткаченко

Поль Верлен

ОСІННЯ ПЛИННІСТЬ

Лиш плачі лле
Віолончель
В падолисті:
Осінній сум
І плинність дум –
Голосисті;

І серця щем
Хапає ще –
Дзвін зачуло;
І пропливли
Блідіз туги
Дні минулі;

І вітер змін –
В лице мені –
З ніг ось зносить:
Мов не мене
Крутить, несе –
Лист засохлий.

Переклав Володимир Тимчук, 2017

Поль Верлен

ОСІННЯ ПІСНЯ

Сумно мені:
Осені дні.
Все виють вітри,
Ранять мене
В серце саме
Риданням скрипок.

Згадую я
Давні часи,
Блідну і плачу
Знов від жалю:
Час не спинить,
Він все летить...

Виходжу я
Під злії вітри,
Що носять мене
Туди і сюди, –
Мов листя опале
По голій землі.

Переклала Валентина Колесник, 2018.

Поль Верлен

NEVERMORE16)*

О спогади, мовчить!.. Умлявому осонні

До виріюдроздилетілинапівсонні,
А з лісу, що жарівв осінньомувісонні,
Журилися вітрівфаготи унісонні.

Миз нею вдвох ішли по стежці польовій,
Волосся і думки тріпавнам вітровій,
І раптом, глянувши на мене із-під вій:
“Скажи мені, який був день найкращий твій?”

Спиталася вона. Я тільки посміхнувся
Й устами вдячними побожно приторкнувся
До білої руки, а серце стало нить.

Ах, ніжні первістки лілей благоуханих,
Як запах ваш п’янить, як солодко обринить
Несміливе “люблю” із уст коханих!

Переклав Микола Лукаш

Поль Верлен

НИКОГДА ВОВЕКИ

Зачем ты вновь менятомишь, воспоминанье?
Осенний день хранил печальное молчанье,
И ворон не ссыдал, и бледное сиянье
Ложилось на леса в их желтом одеянье.

Мы с нею шли вдвоем. Пленили нас мечты.
И было волоса умилой развиты, –
И звонким голосом небесной чистоты
Она спросила вдруг: "Когда был счастлив ты?"

На голос сладостный и взор ее тревожный
Я молча отвечал улыбки осторожной,

Ируку белую смиренноцеловал.
- О первыецветы, каквы благоухали!
О голосангельский, какнежно тызвучал,
Когдаустаее признание лепетали!

Перевел Федор Сологуб

Taras Shevchenko

THE BEWITCHED WOMAN 17)*
(*an extract*)

The mighty Dnieper roars and groans,
The angry tempest, howling, bends
Tall poplars to the very stones
And down the stream great billows sends.
The pale moon at that hour of night
Kept peering from a cloudy bank
And like a ship on waters bright
In misty waves it rose and sank.
No cock's crow with the darkness strove
Or hailed a sky with dawning streaked;
The owls were hooting in the grove,
The ash-tree without ceasing creaked.

Переклали Д. Кіркконен і Д.Андрусішин

TarasShevchenko

THE BEWITCHED WOMAN
(*an extract*)

The mighty Dnieper roars and bellows,
The wind in anger howls and raves,

Down to the ground it bends the willows
And mountain-high lifts up the waves.
The pale-faced moon peeped out this moment,
It peeped out from behind a cloud,
Like a canoe upon the ocean,
It first tips up, and then tips down.
The cocks have not proclaimed the morning,
There's not a sound as yet of man,
The owls in glades call out their warnings,
And ash-trees creak and creak again.

Переклав Джон Вір, 1961.

T.Shevchenko

I CARE NOT... 19)*

I care not, shall I see my dear
Own land before I die, or no,
Nor who forgets me buried here
In desert wastes of alien snow;
Though all forget me – better so.
A slave from my first bitter years,
Most surely I shall die a slave
Ungraced of any kinsmen's tears;
And carry with me to my grave
Everything; and leave no trace,
No little mark to keep my place
In the dear lost Ukraina
Which is not ours, though our land.
And none shall ever understand,
No father to his son shall say:
– Kneel down and fold your hands and pray;

He died for our Ukraina.
I care no longer if the child
Shall pray for me or pass me by.
One only thing I cannot bear:
To know my land, that was beguiled
Into a death-trap with a lie,
Trampled and ruined and defiled...
Ah, but I care, dear God, I care!

З української переклала Е.Л.Войнич, 1918

Taras Shevchenko

IT DOES NOT TOUCH ME...

It does not touch me, not a whit
If I live in Ukraine or no,
If men recall me or forget,
Lost as I am, in foreign snow,-
Touches me not the slightest whit.
Captive, to manhood I have grown
In strangers' homes, and by my own
Unmourned, a weeping captive still,
I'll die; all that is mine, I will
Bear off, let not a trace remain
In our own glorious Ukraine,
Our own land- yet a stranger's rather.
And speaking with his son, no father
Will recall, nor bid him: Pray,
Pray, son! Of old, for our Ukraine,
They tortured all his life away.
It does not touch me, not a whit,
Whether that son will pray, or no...
But it does touch me deep if knaves,

Evil rogues lull our Ukraine
Asleep, and only in the flames
Let her, all plundered, wake again...
That touches me with deepest pain.

Translated by Vera Rich, 1961

T.Shevchenko

MY LAST WILL20)*

When I die then have me buried
On a Cossack mound
Mid the rolling and far-reaching
Ukraina's ground,
So that I may see the wheat-lands
And the Dnieper's crags,
And may hear the mighty waters
Roaring o'er the shags.
When the streams of Ukraina
Roaring angrily
Bring the dying foe-man's blood-drop
To the stormy sea,
I shall leave the hills and wheat-lands
Flying to the sky
To praise God,
But till that moment
His reign I deny.
Leave alone my lofty barrow,
Rise and break your chain!
Water liberty with blood-drops
Of the foeman slain!
When you sing, my future brethren,

Praising liberty,
In the family of freemen
Kindly mention me.

З української переклав Г.Івах

Taras Shevchenko

MY LAST WILL

When I am dead then bury me
In my beloved Ukraine,
My tomb upon a grave-mound high
Amid the spreading plain.
So that the fields, the boundless steppes,
The Dnieper's plunging shore,
My eyes could see, my ears could hear
The mighty river roar.
When from Ukraine the Dnieper bears
Into the deep blue sea,
the blood of foes...then will I leave
These hills and fertile fields-
I'll leave them all and fly away
To the abode of God,
And then I'll pray.., but till that day
I nothing know of God.
Oh bury me, then rise ye up
And break your heavy chain,
And water with the tyrants' blood
The freedom you have gained,
And in the great new family,
The family of the free,
With softly spoken kindly word
Remember also me.

Taras Shevchenko

MY LAST WILL

Dig my grave and raise my barrow
By the Dnieper side
In Ukraina, my own land,
A fair land and wide.

I will lie and watch the corn-fields,
Listen through the years
To the river's voices roaring,
Roaring in my ears.

When I hear the call
Of the racing flood
Loud with hated blood,
I will leave them all,
Fields and hills;

And force my way
Right up to the Throne
Where God sits alone;
Clasp his feet and pray...
But till that day
What is God to me?

Bury me, be done with me,
Rise and break your chain,
Water your new liberty
With blood for rain.

Then, in the mighty family

Of all men that are free,
May be, sometimes, very softly,
You will speak of me?

Переклала Е.Л.Войнич, 1918

Леся Українка

CONTRASPEMSPERO!21)*

Прочь, осенние тучи седые!
Нынче время весны золотой!
Неужели года молодые
Беспросветной пройдут чередой?
Нет, я петь и в слезах не устану,
Улыбнусь и в ненастную ночь.
Без надежды надеяться стану,
Жить хочу! Прочь, печальные, прочь!
Я цветы на морозе посею,
В грустном поле, в убогом краю
Те цветы я горячей своею
И горячей слезой окроплю.
И холодного снега не станет,
Ледяная растает броня,
И цветы зацветут и настанет
День весны и для – скорбной – меня .
Подымаясь с камнями вгору,
Буду страшные муки терпеть,
Но и в эту тяжелую пору
Буду песню веселую петь.
Всю туманную ночьку промаюсь,
Буду в темень глядеть пред собой,
Королевы ночей дожидаясь –
Путеводной звезды голубой.
Да! И в горе я петь не забуду,

Улыбнусь и в ненастную ночь.
Без надежды надеяться буду,
Буду жить! Прочь, печальные, прочь!

Перевод Н. Ушакова

Леся Українка

CONTRA SPEM SPERO!

Get away, gloomy thoughts of the autumn!
It is springtime now, golden spring.
Can our young years pass utterly joyless
On the wheel of the seasons' swing?

No! Through tears I would burst out laughing,
Sing a song when grief is my lot.
Always I, against hope, keep on hoping...
I would live! Away, gloomy thought!

So in fields full of gloom and dejection,
I shall plant my flowers of cheer,
I shall plant in the frost vivid flowers,
I shall water them with bitter tears.

Scalding tears that will melt the cold armour
Of the ice that has long on earth lain,
Maybe flowers will bloom and a springtime,
Bearing joy for me too, come again.

I shall climb up a steep rocky mountain,
On my back a great stone will I bring;
Though I bear such a terrible burden,
Still a merry song shall I sing.

Weary eyes shall not close for a respite

Through the dark of the night that drags on,
I await the bright queen of the night sky,
The lodestar, precursor of dawn.

Yes! Through my tears I would burst out laughing,
Sing a song when grief is my lot.
Ever I, against hope, keep on hoping –
I will live! Away, gloomy thought!

02.05.1890

Translated by Gladys Evans, 1975

Михаил Лермонтов

ВЫХОЖУ ОДИН Я НА ДОРОГУ... 22)*

Lone's themist-cloaked road before me lying;
On and on it winds and draws me far.
Night is still, all earthly sounds are dying.
And a star speaks to another star.

Clothed in dark is earth and wraps in slumber,
And the skies are full of majesty.
Why, then, does reflection, drear and sombre,
Plague my heart and slay felicity?

I await no boon of fate, regretting
Not the past, for that is buried deep.
Ah, to find true freedom, true forgetting
In the calm of everlasting sleep!

Yet I dread the cold and clammy fingers
And the leaden, icy sleep of death.
Would that life within me, dormant, lingered
And I felt its warm and balmy breath;

Would that love's own voice, my ear caressing,

Nightanddaysang dulcetsongsto me,
Andanancientoak, myslumberblessing,
Swayedabovemyheadeternally.

Translatedby Irina Zheleznova, 1978

MikhaïlLermontov

THE DREAM23)*

In Daghestan, no clouditshotsun cloaking,
Abulletinmyside, Ilaywithout
Movement orsound,mywoundstill fresh and smoking
Anddropbydropmy lifebloodtricklingout.

Stretchedon the sand I lay, anddarklyroundme
Thejuttinghillshungmotionless. ...
Upontheirtopsthesunpouredfull; itsbrightrays foundme
Andburntmetoo – butIslept soundlyon.

Idreamtaboutmyhomelandandamerry
Andglitteringfeastwhereall wasnoiseandglee
Andwhereyoungwives, flower-garlanded, inairy
Andlightsometalkindulged, andspokeofme.

Buttherewasonewhosattherepensive, buried
Inthoughtremote :aloneshewaxednotgay.
Bysorrowfuldreamsheryouthful soul wascarried,
Why, only Heavenknew, far, faraway.

‘T wasDaghestan’sbrightvalethat shediddreamof, –
Amanlaythere whom shehadknownofold.
Ablackwoundinhissidegapedanda streamof
Bloodfromitcame that, slowing, fastturnedcold.

Translated by Iryna Zheleznova, 1978

Mikhaïl Lermontov

***** 24)***

No, not on you my passion's bent
And not for me your beauty's splendour:
In you I love what I remember
Of sorrow past and youth misspent.

And sometimes when I look at you and seek
With steadfast gaze to penetrate your heart
In occult colloquies I bear my part
But it is with another that I speak.

I speak then with that long-lost love of mine,
Seek other features in your features' stead
And, in your living lips, see lips long dead,
And see you eyes with burnt-out ardour shine.

Translated by Iryna Zheleznova, 1974 (or 1984)

Mykhaïl Lermontov

THE SAIL 25)*

Alone white sail shows for an instant
Where gleamsthe sea, an azure streak.
What left it in its homeland distant?
In alien parts what does it seek?
The billows play, the mast bends, creaking,
The wind, impatient, moans and sighs...
It is not joy that it is seeking,
Nor is't from happiness it flies .

The blue waves dance, they dance and tremble,
The sun's bright rays scare the seas.
And yet for storm it begs, there bel,
As if a storm lurked calm and peace!...

Translated into English by Iryna Zheleznova, 1978

Mikhail Lermontov

BECAUSE 26)*

If I am sad it is because I am in love with you,
And well I know: the blight of our most untrue
Will not forbear to mark your blooming youth with sorrow.
For every hour of joy Fate will exact tomorrow
A toll of tears and pain that you alone must pay.
So I am sad, my dearest love, because you are so gay.

Translated by Irina Zheleznova, 1978

Anna Akhmatova

*****27)***

My voice is weak, but will does not get weaker,
It has become still better without love,
The sky is tall, the mountain wind is blowing,
My thoughts are sinless to true God above.
The sleeplessness has gone to other places,
I do not on grey ashes count my sorrow,
And the skewed arrow of the clockface
Does not look to me like a dead arrow.
How past over the heart is losing power!

Freedom is near. I will forgive all yet,
Watching a ray of sun run up and down
The springtime vine that with spring rain is wet.

Translated by Ilya Shambat

Микола Гумільов

РОБІТНИК

28)*

Він стоїть перед вогненным горном,
Невисокий літній чоловік.
Видається погляд його змореним
Від мигтіння втомлених повік.

Всі товариші уже послули,
Лиш його старання не замре.
Він майструє ту свинцеву кулю,
Що життя у мене відбере.

Він скінчив. Повеселішав трішки.
Покидає спочілий цех.
Жде його жона у звичнім ліжку
У будинку теплім, як ковчег.

Куля, що він вилив, скоро свисне
Над Двиною замість солов'я...
Куля, що він вилив, кров'ю бризне
В мої груди, бо вона моя.

Упаду, смертельно засумую,
Все життя побачу наяву.
Кров червона звільна заструмує
На суху запилену траву.

І Господь воздасть належну міру
За гіркий мій і короткий вік.
Це зробив одягнутий у сіре
Невисокий літній чоловік.

Переклав Олександр Гадзінський

Марина Цветаєва

МОЛИТВА

29)*

Христос та Бог! Жадаю дива
Я зараз, коли лиш світає.
Дай смерть мені, о, Справедливий,
Тепер – коли я молодая!

Ти – мудрий: Ти б не міг сказати:
"Терпи, бо ще не збіг твій час".
Ти дав мені так забагато,
Й жадати змусив – все й одраз!

Я хочу мати хист цигана,
Що йде з піснями на розбій,
Страждать під музику органа,
Мов амазонка, ринуть в бій;

Гадать у вежі за зірками,
Крізь млу вести дітей вперед;
Щоб кожен день – немов останній,
Щоб кожен день – не згірш легенд!

Люблю я хрест, і шовк, і каски,

Моя душа – то цілий світ...
Ти дав дитинство – краще казки!
Так дай і смерть – в сімнадцять літ!

Переклала Марина Шульга, грудень 2016.

М. Матусовський

ГРОНИАКАЦІЇ
(романс)

30)*

Ніченьку всю соловей нам виспівував.
Місто мовчало й мовчалидома.
Грони духмяні акації білої
Ніч безупину нас брали з ума.

Сад був весь вмитий весняними зливами.
Темні яри опинились в воді.
Боже, якими були ми наївними!
Як молодими були ми тоді!

Роки минулись, зробили нас сивими.
Де чистота отих гілок живих?
Лише зима заметілями білими
Нам нагадає сьогодні про них.

В час, коли вітер бушує завією,
Як і колись, відчуваю знов я:
Грони духмяні акації білої
Є незворотні, мов юність моя.

Переклав Валентин Бугрим, травень 2016

МУЗИЧНИЙ ДОДАТОК (НОТИ)

When I Left Rome for Lalage's Sake

(Скарга римського легіонера)

Вірші Ред'ярда Кіплінга мелодія І. Харитонова, обр. М. Шумського
переклад з англійської Ж. Києнко

Як за - ра - ди Лей-леж... я мій Рим по-ли - шав, йшов Шля-
та - ні - ю й Гал - лі - ю я о - бій - шов, Бе - рег
хом Ле - гі - о - нів в Ри - мі - ні, Во - на ши-рокля-лась - сво - с сер-це від -
Пон-ту, де сніжний пок-ров, Сніг там бі - лий, як пле - - - - - чі Лей
дасть, щоб я з ним кро-ку-вав до Ри - мі - ні До від - льо-ту "Орхів" із Ри-
леж, І хо - лод-ний, як сер - це Лей - леж... І хо - лод-ний, як сер - це Лей
мі - ні... Аа... І Бри - Аа... І от
втра - тив я все: втра-тив Гал-лі - ю й Понт, І Бри - та - ні - ю втра-тив я
теж, Втра-тив Рим, та най - гір-ше за все ж Що я втра-тив Лей-
леж... Та най - гірше... о, ту - га без меж! - Втра-тив я і Лей-леж! -
Втра-тив я і Лей-леж! - Аа...
Мм...

Моя Любов

Слова Роберта Бернса, переклад Катерини Завальнюк

Музика Катерини Завальнюк

♩ = 58

Larghetto

A

Singer

mf

1. Лю- бо- ве, ти - тро- ян- ли квіт, шо в літ- ню ніч за-
2. Не- хай всі ви- сох- нуть мо- ря, не- хай ка- мін- ня

цвів. Мо- я лю- бо- ве, на весь світ ти- най- со-лод- ший
й те роз- та- не, та лю- бов мо- я не зги- не, не про-

Piu mosso

B

стів. Мо- ря хай ви- сох-нуть і о- ке-
йде! Че- кай ме- не, кра- со- мо-

1.

а- ни, лю- бов лиш не ми- Лю- би- ти-
я, че- кай, мо- я лю-

1.

му по- вік, ко- ха- на, а ти- ко- хай ме- не. 2. Не-

2.

бо- ве, при- йду і че- рез пів- сві- ту

2.

я до те- бе, сер- це, зно- ву!

Моя Любов

Слова Роберта Бернса, переклад Катерини Завальнюк

Музика Катерини Завальнюк

Larghetto
A

mf

1. Лю- бо- ве, ти - тро- ян- ди квіт, що в літ- ню ніч за- цвів. Мо-
2. Не- хай всі ви- сох- нуть мо- ря, не- хай ка- мин- ня й те роз-

mf

Piu mosso

я лю- бо- ве, на весь світ ти най- со-под- ший спів. Мо-
та- не, та лю- бов мо- я не зги- не, не про- йде! Че-

B

ря хай внохнуть і о- ке- а- ни, лю- бов лиш не ми-
кай ме- не, кра- со- мо- я, че- кай, мо- я лю-

1.

Singer

не. Лю- би- ти- му по- вік, ю-

Ac-Piano

1.

ха- ня, а ти- ко- хай ме- не. 2. Не-

2.

бо- ве, при- йду і че- рез пів- сві- ту

2.

я до те- бе, сер- це, зно- ву!

ЗА СТАРИНУ

Роберт Бернс

Переклад і музика Івана Харитоновна

Як першу нам любов забудь
Й не згадувать її?
І перших друзів як забудь,
Дні юності ясні?

Приспів:

То ж п'єм за молоді літа,
За дні щасливі п'єм!
За давні вип'ємо літа,
А потім ще нальєм!

Згадаймо квіті, що цвіли
Край ясних ручаїв...
Багато міль важких пройшли
Ми з тих далеких днів!

Згадай, як хлюпались в річках,
Де золотєє дно.
Та розлучили нас моря, –
Як це давно було...

Подай же руку, друже мій,
І вип'ємо ми знов –
За юності далекі дні,
За дружбу і любов

ЗА СТАРИНУ (AuldLangSyne)

Роберт Бернс

Переклад і музика Івана Харитонova

Мелодія англійського композитора
до вірша Р.Бернза "AuldLangSyne"

Auld Lang Syne Robert Burns (1788)

Should auld ac-quain-tance be for-got, and ne-ver brought to mind? Should
auld acquaintance be forgot, and days o lang syne? For auld lang syne, my dear, for
auld lang syne, we'll take a cup o kind-ness yet, for auld lang syne.

Robert Burns

Comin' Thro'the Rye...

(український переклад див. у кн.: Нові перекладацькі передзвони. – Ніжин, 2017. – С. 25)

сл. Роберта Бернза,
переклад Світлани Прискоки
муз. І. Харитонova
обр. О. Кавунник

Йой, із - нов на - мок - ла Джен - ні, жи - том і - ду - чи В ній теп - ла не - ма ні жме - ні

4
мок - ра хоч кри - чі!

Осінь пісня(Chanson d'automne)

Поль Верлен

Переклад з французької і музика Івана Харитонova,
обр. Юрія Дворника
(текст див. стор. 127)

$\text{♩} = 60$

О - сін ь і - де, ві - тер гу - де ту - жін - ням скри - пок, зву - ки пли - вуть

6
і сер - це рвуть про - шаль - ним схли - пом... Зву - ки пли - вуть і сер - це рвуть

11
про - - - - - шаль - ним схли - пом...

Слова М.Ісаковського, муз. М.Блантера, укр. переклад І. Харитонova

ПШЕНИЦА ЗОЛОТАЯ

Не скоро. Плавню

p М М М М М М

tr Голос

Мне хо - ро - шо, ко ло - сьє раз - дви

га - ли, сю - да хо дить ве -

чер - не - ю по - рой. Сте - ной сто.

М Б

44

ит пше - ни - ца зо - ло - та - я по сто - ро -

М 7 М 7 М 7 М М

Два голоса

нам тро - пин - ки по - ле - вой. Сте - ной сто -

М уи 7 7 М М

ит пше - ни - ца зо - ло - та - я по сто - ро -

М 7 М Б М М

Для повторения Голос

нам тро - пин - ки по - ле - вой. Всю ночь по -

М уи 7 7 М М М 7

Як хороше тут літньою порою
Брести по полю в надвечірній час!
Стоїть пшениця золота стіною,
Зоря палає, день іще не згас...

Б'є перепел, хоч стомлений жарою, –
Про урожай, що косарів зове,
І що в селі, за тихою рікою,
Моє кохання вірнеє живе.

Ми з нею вдвох колись ходили в школу,
І виїздили сіяць за село,
З пори тієї моє рідне поле
Іще рідніше стало, ніж було.

І в час, коли вже сонечко сідає,
Й зоря вечірня вдалині горить,
Зі мною поле тихо розмовляє,
Про найдорожче в світі говорить.

І любо тут на стежці зупиниться,
Вдаль задивитись у полоні мрій...
Шумить, шумить високая пшениця,
Немає ні кінця ні краю їй...

ГІМН

Слова А.РолікаМуз.В.БагмутаОбр.А.Поташова

Святись, Україно, велика, соборна,
Святись, як святилася Київська Русь.
Ти славу здобула з козацького горна.
Тобі на знамені, як син, присягнув.

Ми йдемо з тобою земними шляхами,
Щоб сіяти правду, любов і добро,
І в серці ти будеш назавжди із нами,
Могутнє підставиш своє нам крило.

Вкраїно, Вкраїно, ти в світі єдина,
Дай, Боже, натхнення на вічне життя.
Хай буде щасливою кожна родина,
Веди нас у світле своє майбуття!

Єднаймося, браття, бо ми із народу,
Що працю шанує щоденну женця,
Ми славимо всіх, хто поліг за свободу,
І в дітях плекаєм любов до Творця.

Єднаймося, браття, у цілому світі.
Країн є багато, – Вітчизна одна.
За неї ми завжди із вами в одвіті,
Живи, розквітай, Україно моя!

21.06.2018

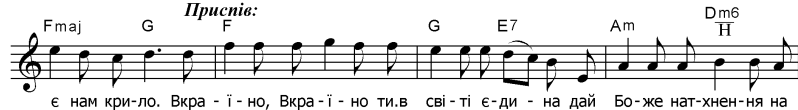
Гімн

муз. В. Багмута
сл. А. Роліка

Широко, велично

Приспів:

Літературно-художнє видання

Харитонов Іван Кирилович

ПЕРЕКЛАДИ І ПЕРЕСПІВИ ПОЕЗІЙ.
МАЗЕПА. (ПЕРЕКЛАД ПОЕМИ ДЖ. Г. БАЙРОНА)

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка, макетування – Н. О. Приходько

Видання друкується за авторським редагуванням.

Підписано до друку

Формат 60х84/16

Папір офсетний

Гарнітура ComputerModern Ум. друк. арк. 14,41

Тираж 100 пр.

Замовлення №

Обл.-вид. арк. 4,85

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3-А
(04631) 7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@ukr.net

www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.

